

- Nota Reactie en Commentaar-

Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK)

Inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieu effectrapport

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

- Nota Reactie en Commentaar -

**Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
Ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport**

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen
Dagelijks Bestuur van het waterschap Noorderzijlvest
Mei 2018

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1.	Gevolgde procedure	3
1.2.	Binnengekomen zienswijzen	3
1.3.	Vaststelling en de Nota Reactie en Commentaar	4
1.4.	Verdere procedure	4
1.5.	Leeswijzer	4
2.	Zienswijzen en Commentaar	5
2.1.	Zienswijzen en commentaar ontwerp-inrichtingsplannen	6
2.2.	Zienswijzen en commentaar voorontwerp-provinciaal inpassingsplan (PIP)	74
2.3.	Zienswijzen en commentaar milieueffectrapport (MER)	126

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

1. Inleiding

1.1. Gevolgde procedure

Op 10 oktober 2017 respectievelijk 31 oktober 2017 hebben het Dagelijks Bestuur van het waterschap Noorderzijlvest en Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen de ontwerp- inrichtingsplannen, die zijn opgesteld voor de verschillende deelgebieden binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN) in het Zuidelijk Westerkwartier, vastgesteld voor zover het hun bevoegdheden betreft. De bevoegdheid van het waterschap betreft de vaststelling van de onderdelen van de inrichtingsplannen, die betrekking hebben op de maatregelen voor de wateropgaven. De bevoegdheid van de provincie betreft de vaststelling van de overige onderdelen van de plannen.

Op 31 oktober 2017 heeft de provincie tevens het voorontwerp-provinciaal inpassingsplan (PIP) vastgesteld. Bij dit besluit is rekening gehouden met het Milieueffectrapport (MER) Waterberging en Natuur Zuidelijk Westerkwartier.

Van 11 januari tot en met 21 februari 2018 hebben de ontwerp-inrichtingsplannen, het voorontwerp-PIP en het MER met bijbehorende stukken ter inzage gelegen. In de genoemde periode kon een ieder schriftelijk en/of mondeling zijn of haar zienswijzen over de plannen en de juistheid en volledigheid van het MER indienen bij Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen. Op 6 februari 2018 heeft een openbare hoorzitting plaatsgevonden, waarin mondelinge zienswijzen naar voren zijn gebracht.

Wij hebben de ingediende zienswijzen in deze nota beantwoord.

1.2. Binnengekomen zienswijzen

Er zijn in totaal 25 zienswijzen ingediend, waarvan 4 mondelinge. Daarnaast zijn er 5 adviezen gegeven in het kader van het vooroverleg over het voorontwerp-PIP. Tevens heeft er in het kader van het vooroverleg een gesprek plaatsgevonden met LTO Noord. De volgende organisaties hebben gereageerd: waterschap Noorderzijlvest, provincie Fryslân, provincie Drenthe, Veiligheidsregio Groningen, Staatsbosbeheer en Gasunie. De overige zienswijzen zijn afkomstig van particulieren.

1.3. Vaststelling en de Nota Reactie en Commentaar

Op 29 mei 2018 hebben het Dagelijks Bestuur van het waterschap Noorderzijlvest en Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen de inrichtingsplannen voorlopig vastgesteld voor zover het hun bevoegdheden betreft.

Op 29 mei 2018 hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp-PIP vastgesteld.

Waterschap en provincie hebben tegelijkertijd ook deze Nota Reactie en Commentaar vastgesteld. De zienswijzen hebben aanleiding gegeven tot aanpassing van enkele inrichtingsplannen en het PIP. Deze aanpassingen zijn verwerkt in respectievelijk de betreffende inrichtingsplannen en het ontwerp-PIP.

1.4. Verdere procedure

De voorlopig vastgestelde inrichtingsplannen worden nu eerst voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van het waterschap Noorderzijlvest en aan Provinciale Staten. Daarna stellen waterschap en provincie ze definitief vast.

Het ontwerp-inpassingsplan wordt eerst ter inzage gelegd, waarna Provinciale Staten het plan definitief vaststellen.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de ontvangen zienswijzen (ingekomen reacties) op de ontwerp-inrichtingsplannen (paragraaf 2.1), het voorontwerp-PIP (paragraaf 2.2) en het MER (paragraaf 2.3) van commentaar voorzien. In de kolom "Indiener zienswijze" staat de code van de zienswijze. De indiener blijft zo anoniem. Deze code is vermeld in de brief, die iedere indiener van een zienswijze samen met deze Nota Reactie en Commentaar heeft ontvangen. De kolom "Zienswijze" bevat de betreffende zienswijze. In de kolom "Commentaar en verwerking" is de zienswijze beantwoord. Indien de zienswijze daartoe aanleiding geeft, is aangegeven op welke wijze het inrichtingsplan of het provinciaal inpassingsplan zal worden aangepast.

In paragraaf 1.1 is aangegeven welke bevoegdheden waterschap en provincie hebben bij hun besluitvorming over de inrichtingsplannen. Ten behoeve van die besluitvorming hebben de zienswijzen over de ontwerp-inrichtingsplannen, die geacht worden te zijn gericht aan het waterschap Noorderzijlvest, de code W gekregen. De zienswijzen, die geacht worden te zijn gericht aan de provincie, zijn voorzien van de code P. Aan de zienswijzen, die geacht worden te zijn gericht aan zowel de provincie als het waterschap, is de code W+P toegekend.

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

2. Zienswijzen en Commentaar

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

2.1. Zienswijzen en commentaar ontwerp-inrichtingsplannen

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
I2	Tot mijn verbazing moet ik vaststellen dat de doelstelling van het gebied Bakkerom-Zuid in deze documenten niet met elkaar overeenkomt. In de ontwerp-inrichtingsplannen word het gebied als waterbergings gebied gemarkeerd terwijl het voorontwerp inpassingsplan vermeld dat dit gebied vrij voor de boezem zal liggen en dus niet meer als waterbergings gebied kan fungeren. Ik zou U hierbij dus willen verzoeken om het predikaat "waterbergings gebied" voor de Bakkerom-Zuid uit de ontwerp-inrichtingsplannen te verwijderen'.	Het gebied Bakkerom-Zuid in het gebied Polder De Dijken-Bakkerom krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij hoog water onder. Dat is zowel in het voorontwerp-inpassingsplan (PIP) (zie paragraaf 3.3.2) als het inrichtingsplan (zie paragraaf 4.4) aangegeven. In het inrichtingsplan is daarnaast nog vermeld, dat het gebied de rest van het jaar bestaat uit graslanden en een moerasslenk. In Bakkerom-Zuid wordt dus bij hoog water water geborgen en het is dus een bergingsgebied. Daarom heeft het gebied in het PIP de bestemming "Waterstaat-Waterberging" gekregen. Wanneer Bakkerom-Zuid niet vrij voor de boezem zou liggen, kan er meer water in het gebied worden geborgen. Als berging is dan namelijk naast de schijf water tussen het boezempeil van NAP - 0.93 m en de maximale boezemwaterstand ook de schijf water tussen het maaiveld en het boezempeil beschikbaar. In de eerste alinea van paragraaf 4.4 van het inrichtingsplan wordt met de tekst "wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid", het wegvallen van de genoemde schijf waterberging tussen het maaiveld en het boezempeil bedoeld. De tekst van het inrichtingsplan is echter niet duidelijk op dit punt en wordt aangepast. <u>Verwerking</u> <i>In paragraaf 4.4. van het inrichtingsplan Polder de Dijken-Bakkerom in de eerste alinea de 4e zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid" vervangen door de zin "De</i>	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		<i>extra berging is ter compensatie van het wegvallen van een deel van de bergingscapaciteit (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid.</i> <i>In de 3e alinea in de 4e zin de passage "en dan niet meer gebruikt kan worden voor piekberging" schrappen.</i>	
I3	Ik maak een paar opmerkingen en zal deze ook nog schriftelijk indienen. Zienswijze betreft Inrichtingsplan voor De Drie Polders omdat daar de details in staan en omdat ik denk dat de duivel een beetje in de details zit dit keer. Wij zijn al langdurig betrokken bij de schetssessies en dat soort dingen en nu de details wat duidelijker worden zijn er toch een aantal zaken die mij ernstig verontrusten en dat heeft met name te maken met het waterpeil. Ik heb diverse keren gelezen dat het waterpeil in De Drie Polders 's winters plas dras komt te staan. Dat heeft gevolgen voor de bewerkbaarheid maar heeft ook gevolgen voor de grond eromheen. Wordt ook beschreven in hoofdstuk 6.2.2. dat gaat over kwel en infiltratie en er zijn grote stukken grond die buiten het waterbergingsgebied liggen die te maken gaan krijgen met ernstige vernatting van 10 - 20 -30 cm. Dat vind ik niet acceptabel en ik vind het ook niet acceptabel dat het waterpeil, omdat het zo hoog komt te staan in De Drie Polders, zonder dat er sprake is van een calamiteit, die kwel nog eens extra stimuleert.	Binnen het waterbergings- en natuurgebied De Driepolders wordt een grond- en oppervlaktewaterstand gerealiseerd die past bij de vastgestelde natuurdoeltypen voor het gebied. Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. In hoofdstuk 6 worden de berekende effecten aangegeven. Uit deze berekeningen blijkt dat er in een beperkte zone buiten het NNN en het waterbergingsgebied een stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Het waterschap hanteert de norm dat de stijging van het grondwater buiten het NNN en waterberging niet groter mag zijn dan 5 cm. Er zijn verschillende mogelijkheden om de effecten te nivelleren; De modelberekeningen zijn gemaakt zonder dat daarbij rekening is gehouden met compenserende maatregelen, dit	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Wat ik ook niet acceptabel vind dat is dat de zone waar het probleem zich openbaart dat is de zone van onze grond langs De Drie Polders. Ik zou zeggen als je een gebied geschikt wil maken voor natuur en waterberging dan moet je ook de oplossingen in dat gebied zelf zoeken. Dus je legt maar een zone aan langs de burens waar een ander waterpeil aangelegd wordt zodat je die kwel vermindert.	wordt in de nadere detaillering doorgerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd. Voor en na realisatie van het plan zullen grondwaterstanden worden gemonitord. Geschikte locaties voor monitoring worden in overleg met aangrenzende grondeigenaren bepaald. Als de uitstralingseffecten niet opgelost kunnen worden, kan er eventueel voor worden gekozen om de toekomstige peilen aan te passen. De definitieve waterpeilen worden uiteindelijk bepaald in het peilbesluit. Bij het vaststellen van deze peilen wordt gekeken naar doelrealisatie, mogelijkheden voor beheer & onderhoud en uitstralingseffecten. Uitgangspunt voor het peilbesluit zijn in eerste instantie de waterpeilen in het plan.	
	En als het waterpeil lager in de Drie Polders staat, iets lager dan nu beoogd, dan is de waterbergingscapaciteit ook geen probleem. Dat vind ik een naar detail. Ook dat plas dras zetten van de grond. Het is altijd gezegd boeren zouden een rol moeten hebben bij het beheer van het gebied. Nu als je grond 's winters plas dras zet dan wordt het beheer lijkt mij heel moeilijk om dat dan nog mogelijk door boeren te laten doen of dat dan nog interessant zou zijn.	Het streefpeil is nu beoogd op NAP -1,05 meter en NAP -1,20 m (z w deel). Uitzakkend met 10 tot 20 cm in de zomer. Dit leidt in lage delen van het gebied tot plas dras situaties. Consequentie is dat het land later bewerkbaar is dan in de huidige situatie en mogelijk met lichter materiaal bewerkt moet worden.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		De waterbergingscapaciteit wordt bepaald vanaf maaiveld en is niet afhankelijk van de grondwaterstand. In situaties dat het gebied wordt ingezet, is de bodem door de natte weersomstandigheden al verzadigd. In de provinciale omgevingsverordening is een zoekgebied aangegeven voor het uitwerken van een robuuste ecologische verbindingszone (RVZ) tussen De Drie Polders en de Pasop. De impressie geeft een mogelijke invulling voor de robuuste ecologische verbinding en valt daarmee binnen het zoekgebied. De daadwerkelijke RVZ kan alleen gerealiseerd worden op “duurzaam beschikbare” gronden.	
	Dan heb ik een klein detail over het onderhoud van de grenssloot tussen de Drie Polders en ons. Er wordt heel dubbelzinnig gesproken over moeras aanleggen dan aan de noordzijde dan aan de zuidzijde, nu uiteindelijk staat het in het 1^e alternatief wat nu voorligt aan de zuidkant. Ik vind het raar dat je impressies van een kunstenaar maakt op grond die eigenlijk niet in het plan ligt. Ik vind ook dat een grens tussen 2 grondeigenaren symmetrisch moet zijn. Als je op onze kant een maaipad aan wil aanleggen, dat staat ook op kaartje 2b in de bijlage, dan is dat maaipad ook bedoeld om de zuidzijde te gaan beheren neem ik aan. Dat vind ik gewoon niet netjes als burens onderling. Als je een sloot hebt die voor de scheiding is, dan ga je ieder voor zich het onderhoud daar van doen.	De (nieuwe) grenssloten/scheidingssloten tussen natuur- en waterbergingsgebied Driepolders en het overige deel van de polder behoren bij de waterberging en zullen door waterschap/terreinbeherende organisatie volledig in beheer en onderhoud worden genomen. <u>Verwerking</u> <i>In hoofdstuk 7 Eigendom, beheer en onderhoud wordt de volgende tekst opgenomen:</i> <i>“De (nieuwe) grenssloten/scheidingssloten tussen het natuur en waterbergingsgebied en het overige deel van de polder behoren bij de waterberging en zullen door waterschap/terreinbeherende organisatie volledig in beheer en onderhoud worden genomen”.</i>	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Nu mijn laatste punt. Wat ik gewoon jammer vind is dat in de noordwestelijke hoek van De Drie Polders daar ligt de Laagoostermatsloot. Die staat al op de kaart van 1850 dus hij lag er voor die tijd ook al. En nu wordt de dijk westelijk van de Drie Polders, die wordt in één keer recht doorgetrokken tot aan de Tochtsloot. En ik zou het bijzonder jammer vinden als dat stukje singellandschap wat dan ingesloten wordt in het waterbergingsgebied, op die manier verloren gaat. Daar liggen een paar perceeltjes, dat zijn singelperceeltjes met elzenwallen, die zijn hartstikke mooi. Dat is een intieme sfeer op die perceeltjes die ben ik hier in het hele gebied nog niet tegengekomen. Ik zou zeggen blijf met de dijk aan de zuid- en aan de oostkant van de Laagoostermatsloot. En dat staat ook, voor mij is dat strijdig, met opmerkingen die gemaakt worden op pagina 50 onder 6.2.6 waar je duidelijk aangeeft dat je die oude historische kavelstructuur wilt handhaven. In die artist impression is die kavelstructuur op dat punt helemaal geworden tot een anonieme waterpartij, ik kan daar anders niets van maken.	Het besloten karakter van het singelperceeltje waar u naar verwijst, houden we graag in stand. Zoals u kunt zien op de gedetailleerdere kaart 2a in het inrichtingsplan is het niet de intentie om een "anonieme waterpartij" aan te leggen. In de voorbereidingsfase van het bestek wordt uitgewerkt bij welke sloten en op welke wijzen de oeverzone wordt aangepast. Wij nemen uw advies mee om hier rekening te houden met het besloten singelkarakter rond deze percelen en de loop van de Laagoostermatsloot. Door de kade in noordelijke richting te laten lopen tot aan de tochtsloot willen wij juist het opstreckende karakter van het gebied vasthouden. <u>Verwerking</u> <i>In de besteksvoorbereiding rekening houden met behoud singelstructuur, besloten karakter en loop Laagoostermatsloot binnen plangebied.</i>	P
	Verder heb ik nog de volgende 3 kleine foutjes ontdekt in de tekst. Op blz. 31 van het inrichtingsplan voor De Drie Polders zijn in tabel 4-1 de GVG en GLG niet in centimeters aangegeven maar in meters. Op blz. 40 moet in de 1^e alinea het woord "bewerkstelligt" geschreven worden als "bewerkstelligd". Op blz. 43 staat in de laatste alinea een dubbele zin: "Op basis van de maaiveldhoogten is een locatie de meest	Uw opmerkingen over de tekst op de bladzijden 31, 40 en 43 zijn correct. De teksten worden aangepast. <u>Verwerking</u> <i>Tabel 4-1 bovenaan blz. 31 "in cm onder maaiveld" wordt vervangen door "in m onder maaiveld".</i> <i>1^e alinea blz. 40 : In de zin : "Daarmee kan voor de oostzijde een verdere optimalisatie bewerkstelligt worden voor het</i>	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	logische locatie" en "Op basis van de maaiveldhoogten lijkt een locatie de meest logische locatie".	<i>nagestreefde natuurbeeld." wordt "bewerkstelligt" vervangen door 'bewerkstelligd'.</i> <i>Laatste alinea blz. 43: de dubbele zin "Op basis van de maaiveldhoogten.....logische locatie" wordt verwijderd.</i>	
I4	Het gaat mij vnl. om de Bakkerom Zuid omdat ik daar woon en ik heb de 3 plannen doorgeworsteld. En kwam tot conclusie dat ze heel veel met elkaar overeenstemmen maar ik vond één verbazend verschil tussen het PIP en het Inrichtingsplan. En dat is dat de Bakkerom Zuid in het PIP vermeld wordt als waterbergingsgebied en in het Inrichtingsplan vermeld wordt als vrij voor de boezem en waar dus vermeld wordt dat het niet meer gebruikt kan worden als waterbergingsgebied. Dus ik had in mijn e-mail die ik eerder had gestuurd het verzoek ingestuurd om de bestemming waterbergingsgebied van de Bakkerom Zuid af te halen als dat in het Inrichtingsplan zo vermeld wordt. Zo dat die 2 plannen tenminste met elkaar overeenstemmen.	Het gebied Bakkerom-Zuid in het gebied Polder De Dijken-Bakkerom krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij hoog water onder. Dat is zowel in het voorontwerp-inpassingsplan (PIP) (zie paragraaf 3.3.2) als het inrichtingsplan (zie paragraaf 4.4) aangegeven. In het inrichtingsplan is daarnaast nog vermeld, dat het gebied de rest van het jaar bestaat uit graslanden en een moerasslenk. In Bakkerom-Zuid wordt dus bij hoog water water geborgen en het is dus een bergingsgebied. Daarom heeft het gebied in het PIP de bestemming "Waterstaat-Waterberging" gekregen. Wanneer Bakkerom-Zuid niet vrij voor de boezem zou liggen, kan er meer water in het gebied worden geborgen. Als berging is dan namelijk naast de schijf water tussen het boezempeil van NAP - 0.93 m en de maximale boezemwaterstand ook de schijf water tussen het maaiveld en het boezempeil beschikbaar. In de eerste alinea van paragraaf 4.4 van het inrichtingsplan wordt met de tekst "wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid", het wegvallen van de genoemde schijf waterberging tussen het maaiveld en het boezempeil bedoeld. De tekst van het inrichtingsplan is echter niet duidelijk op dit punt en wordt aangepast.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		<u>Verwerking</u> <i>In paragraaf 4.4. van het inrichtingsplan Polder de Dijken-Bakkerom in de eerste alinea de 4e zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid" vervangen door de zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van een deel van de bergingscapaciteit (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid.</i> <i>In de 3e alinea in de 4e zin de passage "en dan niet meer gebruikt kan worden voor piekberging" schrappen.</i>	
15	Ik zit met 3 ha in het plan Polder De Dijken. Ik sta hier om toch een beetje eigenlijk mijn ongenoegen daarover uit te spreken. We zijn vanaf dag 1 met elkaar in gesprek. Er is toen beloofd dat wij een goede regeling zouden treffen voordat er überhaupt dingetjes besloten zouden worden en nu komt mij ter ore dat er toch een soort bestemmingswijziging plaatsvindt, een wijziging in de vorm van dat er wat bij op wordt gezet in het kader van de waterberging. Natuur en natuurbescherming was al lichtelijk gewoon bij mij. Ik gebruik het land bedrijfsmatig, zakelijk. Ik gebruik het toch als een inkomstenbron voor mij. Er wordt overleg gepleegd in Polder De Dijken met alle omwonenden en in eerste instantie ook met grondeigenaren. In alle correspondentie die je eigenlijk vindt in de papieren blijkt dat overal wordt gezegd er is overeenstemming, in ieder geval overleg met bewoners	Zoals u zelf aangeeft bent u vanaf dag 1 in gesprek, maar kost het tijd om tot overeenstemming te komen. De aanwijzing van de bestemming waterberging sluit aan bij de aanwijzing van het waterbergingsgebied in de provinciale omgevingsverordening in 2014.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	maar grondeigenaren zijn er toch niet echt bij betrokken vind ik, veel te weinig.		
	Ook in het kader dat er een regeling wordt getroffen, afspraken worden gemaakt over dat erven ontzien worden. En toch die 3 ha land cq inkomstenbron voor ons daar wordt gewoon overheen gewalst, dat is toch ook de indruk en ik kan niet anders constateren dan ook een feit. Voor ons is het zeer belangrijk dat er in principe, voordat er dus een bestemmingswijziging plaatsvindt, dat er ook eerst een regeling getroffen wordt met ons en dan pas die bestemmings- wijziging mede omdat die bestemmingswijziging die er op tafel ligt voor ons echt onmogelijk is om daar mee te bedrijfsvoeren. Wij moeten dus straks als we een paal in de grond willen slaan dat aanvragen, als we een gat willen spitten moeten we ook overleg plegen. Dat kan bedrijfsmatig onmogelijk. Of als we een sloot willen aanpassen ja of nee, of in het kader van droge voeten willen houden moeten we afwachten hoe het allemaal loopt. En het waterpeil kan volgens mij makkelijker verhoogd worden in mijn veronderstelling als die bestemming waterberging die erop zit, ja daar ben ik pertinent tegen. Ik vind eerst een goede regeling dan bestemmingswijziging.	De gebiedscommissie heeft in overleg met het gebied inrichtingsplannen opgesteld. Er is gestreefd naar een zo groot mogelijk draagvlak voor die plannen. Daarnaast is een uitgangspunt dat de benodigde gronden zoveel mogelijk vrijwillig worden verworven. Het inpassingsplan vormt het planologisch juridisch kader om het inrichtingsplan te kunnen realiseren. In dit geval blijft de bestemming Natuur-Agrarisch uit het bestemmingsplan Buitengebied gehandhaafd in het voorontwerp-PIP. Voor wat betreft het onderdeel archeologie is het door de gemeenteraad van Leek vastgestelde beleid overgenomen.	P
	Geen goede regeling treffen dan moet je om mij heen gaan, ook een kleinigheid en dat is eigenlijk concreet wat ik wil. Ik wil iets zeggen, kijk ons land is getaxeerd voor een bedrag wat onder de vermogensbelasting ligt die opgelegd wordt door ons belastingstelsel dat is ook voor mij onvoorstelbaar, schandalig is dat ja. En het is een kwestie van met een goede	U geeft aan dat er sinds het begin enkele jaren geleden gesprekken met u zijn gevoerd. Prolander (in opdracht van de provincie) heeft hiertoe met u de mogelijkheden voor een ruiling onderzocht. U heeft hiertoe zelf ook actief diverse mogelijkheden bestudeerd. Helaas hebben deze tot op heden niet concreet tot een passende oplossingsrichting	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	regeling is er geen weerstand maar ik vraag nu wel af van wat is nu nog eigenlijk het begrip die je van onze kant wil ontvangen in deze situatie. Bedrijfsmatig kunnen wij gewoon nu niet verder, wij kunnen geen alternatieve grond aanschaffen. Er wordt gezegd van ja, dan moet u een beetje bijbetalen. Nu ja, geld hebben we niet zal ik je direct vertellen, het is een kwestie van we willen niet bijbetalen. Er werd ook gezegd aan tafel, ja vindt u het normaal dat de gemeenschap dan op moet draaien voor de kosten die gemaakt moeten worden? Nou ik vind van wel want moeten wij ons dan echt opgeofferd voelen, of sterker nog, we worden werkelijk opgeofferd, voor de gemeenschap. Ik vind dan ook dat er een reële vergoeding plaats moet vinden zodat wij in ieder geval verder kunnen met ons bedrijf. Dat wordt nu echt, echt onmogelijk gemaakt en er wordt gewoon echt faliekant over ons heen gewalst, terwijl eigenlijk de bewoners die wonen er wel, die kijken tegen een bergje en bultje een stukje gaas aan, maar die zijn er niet van afhankelijk, economisch niet. Ons gezin lijdt daar wel onder. Wij weten niet wat we verder kunnen, we zijn al 2,3,4 jaar denk ik in overleg. Is vanaf dag 1 beloofd dat al voor er ook maar iets, ook maar iets zou gebeuren alles afgehandeld zou zijn, maar dat blijft allemaal uit, veel te lang uit. En dit is de manier, ik moet wel bezwaar maken daartegen en ik ben ook niet van plan eigenlijk om zonder goede regeling ongemerkt het veld te ruimen eigenlijk. Ik vind het eigenlijk vreselijk dat ik opgeofferd wordt, bedrijfsmatig	geleid, maar in samenspraak met de kavelruil coördinator wordt hier naarstig naar gezocht. Voor wat betreft uw opmerking dat nog niet eens de marktwaarde voor uw perceel is geboden het volgende. Prolander is gehouden om u ten alle tijden een marktconforme bieding te doen. Daarbij is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van een actuele taxatie, opgetekend door een register taxateur en gebaseerd op referentietransacties. Dat geldt ook voor de inzet van vervangende percelen. De kavelruil coördinator en of Prolander blijven graag met u in gesprek om tot een passende oplossing voor uw situatie te komen.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	maar ook privé, voor een soort ja, iets wat de maatschappij dan moet redden eigenlijk. Maar ja, ik kan er slecht over dat gewoon de maatschappij iets verzint, glashard bestemmingswijzigingen op andermans grond aanvraagt en dan gewoon een x aantal mensen, ik sta niet alleen, er zijn meerdere boerenbedrijven in datzelfde gebied, die gewoon opgeofferd worden voor de maatschappij. Onvoorstelbaar. Dat wil ik gewoon kwijt. Ik zal het ook nog schriftelijk indienen. Maar wij kunnen zo daar niet mee akkoord gaan en het biedt alleen maar weerstand op weerstand, dat kan gewoon niet zo.		
16	Zienswijze nr.1: bestemmingsvlak van Bakkerom 1 te Boerakker. Probleem: bestemmingsvlak is te klein, bij de huidige afmetingen zijn de beperkingen van de bestemming Natuur-Agrarische Archeologie ook van toepassing op de groentetuin, bloementuin, mestplaat, kuilopslag en alle toegangspaden. Aanvullende informatie: Bakkerom 1 heeft een huiskavel van ong. 2 hectare (gedeeltelijk gemeente Leek/Marum) en aansluitend hierop nog een perceel van SBB in beheer, er is nog agrarische activiteit. Verzoek is dan ook om het bestemmingsvlak van Bakkerom 1 flink te vergroten naar reële afmetingen.	Het perceel Bakkerom 1 te Boerakker valt in het bestemmingsplan Buitengebied Marum en heeft daarin de bestemming "Wonen". Bebouwde percelen zijn buiten het inpassingsplan gelaten. Het inpassingsplan brengt daarom geen verandering aan in het bestemmingsvlak. Als een grotere uitsnede rond de bestemming "Wonen" wordt gemaakt, dan blijft het bestemmingsplan "Buitengebied Marum" van kracht die aan dat vlak de bestemming "Natuur-agrarisch" toekent.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Zienswijze nr. 2: theoretische ligplaats woonboot tussen Bakkerom 1 en gemaal. De toekomstige waterberging krijgt één inlaat met een capaciteit van 1,1 miljoen kubieke meter water per 24 uur en waarschijnlijk zal men streven naar 100% zekerheid voor wat betreft het functioneren van de waterberging. De inlaat van de waterberging is getekend bij het gemaal, op enkele tientallen meters van de (theoretische) ligplaats voor een woonboot. Wanneer tijdens een crisis de waterberging in gebruik wordt genomen zullen in de Enumatilster-Matsloot op de woonboot-plek grote stroomsnelheden zich voordoen. Zeer reëel is dat de woonboot los raakt, wordt meegevoerd en de waterinlaat blokkeert. Het schrappen van de ligplaats geeft hier 100% zekerheid.	In het inpassingsplan is op bedoelde locatie geen woonschepenligplaats voorzien.	P
18	Wij hebben door de jaren heen een levensvatbaar bedrijf opgebouwd, ingericht voor de toekomst van de volgende generatie, maar wij worden door het Gebiedsontwikkelingsplan Z.W.K. ernstig bedreigd voor de toekomst, met name in het Dwarsdiepgebied waarin 30% van onze beweidbare percelen graslanden liggen, waardoor onze bedrijfsvoering ernstig belemmerd wordt door het inrichten van het gebied voor nieuwe natuurgebieden en tevens waterberging. Ook in het kader van duurzaamheid (wat een hot item is van onze afnemers FrieslandCampina en Waddenvlees) komt onze bedrijfsvoering in het gedrang omdat weidegang en produktveiligheid dan ernstig worden bedreigd bij waterpeilverhoging en overstroming voor	De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf en voor eventuele ruiling. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen in het waterbergingsgebied de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden. Bij overstroming door waterberging geldt de nadeelcompensatieregeling van het waterschap Noorderzijlvest.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	waterberging. Daarom zouden eventueel de lager gelegen percelen nabij het gemaal van de Wemerpolder wel beschikbaar zijn om te ruilen tegen aangrenzende percelen aan de huiskavel ten noorden van de Hooiweg.		
	Ook hebben we bezwaar tegen de waterpeilverhoging bij onze percelen ten zuiden aan en nabij de Hooiweg, omdat daardoor de bewerkbaarheid ernstig belemmerd wordt en wij deze percelen niet beschikbaar zullen stellen voor Nieuwe Natuurgebieden.	Structurele peilverhoging kan alleen wanneer de gronden duurzaam beschikbaar zijn voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Zijn de gronden niet duurzaam beschikbaar dan blijft het peil onveranderd.	W+P
	Daarom hebben wij als agrariërs bij de schetssessie in het begin van de planvorming enkele varianten ingediend en verzoeken wij u derhalve deze landbouwvarianten 3A of 3B Lucaswolde in uw beslissingen mee te nemen. Wij wensen u veel wijsheid met het nemen van deze beslissingen.	De gebiedscommissie verkent de mogelijkheden voor het gebied Dwarsdiep naar de invulling van een hybride model.	W+P
19	<u>De Jouwer</u> De plannen voor het gebied de Jouwer vinden zijn ontstaan in de aanwijzing van EHS gronden in het verleden. Voor het gebied de Jouwer is destijds nadrukkelijk door gedeputeerde staten (o.a. door voormalig Statenlid dhr. van Dijk) aan ons geïnformeerd en toegezegd dat na de aanwijzing de inrichting en wijze van gebruik op vrijwillige basis zal geschieden. De bestemming van de gronden zou agrarisch blijven. Gezien ervaringen met regelgeving was dit voor ons een cruciale randvoorwaarde. Er is nadien gebruik gemaakt van de mogelijkheid van natuurbeheer tegen een vergoeding. In dit gebied werden verhoudingsgewijs veel	In het verleden heeft u gebruik kunnen maken van de subsidiemogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer. De provincie heeft in haar natuurbeheerplan de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer geconcentreerd in een aantal kerngebieden voor agrarisch natuurbeheer. De Jouwer is een gebied waar natuurbeheer voorop staat. Het voorliggende voorontwerp inpassingsplan heeft geen betrekking op het gebied de Jouwer. Voor dit gebied wordt nu geen bestemmingsplanwijzing voorgelegd. Dit wordt later	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	weidevogels geteld. Helaas zijn deze mogelijkheden van natuurbeheer door de provincie weer beëindigd voor dit gebied. In de ter inzage gelegde plannen is het de bedoeling dat de bestemming blijvend gewijzigd wordt in natuur. Hier hebben wij bezwaren tegen daar wij verwachten dat deze bestemmingswijziging nadelige gevolgen voor onze bedrijven zal hebben, zowel op de korte als langere termijn. Op het gebied van ruimtelijke ordening, vergunningen, gebruik van de gronden voor de mestwetgeving en andere regelgeving vanuit de overheid is de ervaring dat een bestemmingswijziging van agrarisch naar natuur en daarmee dus een natuurgebied op een korte afstand van bedrijven zoals wij deze exploiteren, nadelig uitwerkt. Naar onze mening zijn er vormen van natuurbeheer mogelijk met als huidige bestemming agrarisch. De provincie zelf werkt op dit moment mee aan een project "natuur inclusieve landbouw". Mogelijk is dit ook een optie voor dit gebied. Wij vragen u het plan te wijzigen dit waarin deze of een vergelijkbare vorm mogelijk wordt. Wij denken en hopen dat daarmee de nadelige gevolgen van deze plannen beperkt kunnen worden.	geregeld in een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Grootegast. De bestemming natuurnetwerk is niet te combineren met een agrarische bestemming in de zin van bestemmingsplannen. Binnen het natuurnetwerk zijn het beheer en gebruik afgestemd op het natuurdoeltype. Afhankelijk van de door de provincie gekozen natuurdoelen is in sommige gevallen agrarisch medegebruik of beheer door agrariërs mogelijk zolang het beheer aansluit bij de natuurdoelstelling. Op dit moment is natuurinclusieve landbouw geen algemeen uitgangspunt voor het gebied de Jouwer.	
	<u>Ontwerp globaal inrichtingsplan 8 natuurgebieden in het ZWK (Jouwer)</u> De gebiedscommissie heeft een advies opgesteld naar haar opdrachtgevers de provincie en het waterschap Noorderzijlvest, wat mede geleid heeft tot dit ontwerp globaal inrichtingsplan. Het advies d.d. 20 juli 2017 is nu ook		P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	ter inzage gelegd. Bij dit advies willen wij graag een aantal opmerkingen plaatsen. Advies van gebiedscommissie ZWK naar provincie en waterschap (17 juli 2017) A. Veelvuldig wordt genoemd dat de plannen in samenspraak met de bewoners tot stand is gekomen. Voor het gebied de Jouwer hebben wij onze wensen en opmerkingen kenbaar gemaakt. In het advies vinden wij daar niets van terug. Wij menen dat het maken van petgaten in dit gebied een verslechtering is. De gemaakte plannen zijn bedacht door beleidsmakers en niet door bewoners en/of gebruikers van het gebied de Jouwer. Van samenspraak is naar onze mening geen sprake! B. In het advies wordt de opdracht genoemd voor de landbouw die de commissie heeft gekregen. (tekst is overgenomen uit het betreffende rapport) <i>Landbouw</i> <i>Geef aan op welke wijze de binnen het natuurwerk liggende bedrijven een toekomstperspectief geboden kan worden. Werk zo nodig hiervoor verschillende varianten uit. Geef aan hoe voor de bestaande toekomstgerichte landbouwbedrijven rond het natuurnetwerk de huidige productieomstandigheden kunnen worden gehandhaafd en waar wenselijk en mogelijk verbetering behoeven.</i>	De schetsen zijn gemaakt in schetssessies met bewoners en grondeigenaren. Hierbij zijn verschillende ideeën naar voren gebracht. De gebiedscommissie heeft beoordeeld welke schetsen het meest aansloten bij de doelstellingen van haar opdrachtgevers.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	<i>Geef aan op welke wijze landbouwbedrijven maatregelen ten behoeve van een goede waterkwaliteit en natuurbeheer op kunnen nemen in hun bedrijfsvoering.</i> <i>Geef voor bovenstaande punten aan de mogelijkheden voor particulier natuurbeheer of particuliere diensten, koste, financiering, alsmede toe te passen instrumenten.</i> De commissie geeft in “Het resultaat (het advies)” aan dat de invulling van de gevraagde landbouwdoelen in de planvormingsfase minder concreet zijn meegenomen. Bij de uitvoering van het Grond Strategie Plan denkt men een concretere vorm te kunnen krijgen in wisselwerking met andere opgaven. Dit is voor ons een zeer vage en nietszeggende omschrijving. Aan de opdracht wordt dan ook niet voldaan. De commissie voorziet risico’s voor het behalen van de planning o.a. het tijdig duurzaam beschikbaar komen van gronden en het tijdig afronden van procedures en vergunningen. Dit is een terechte constatering. In een inspraak procedure van de gebiedscommissie is tijdens de vergadering genoemd dat de gevolgen voor de landbouwbedrijven in dit gebied (melkveehouderij en intensieve veehouderij) nader inzichtelijk gemaakt zou worden. Tot op heden hebben wij daar niets van vernomen of er iets onderzocht is en wat daarvan de resultaten waren. Naar onze mening wordt namelijk ons toekomstperspectief sterk verlaagd door het wijzigen van de bestemming van de	Het inrichtingsplan voor de Jouwer is een globaal plan. In haar vervolgoopdracht heeft de gebiedscommissie de opdracht gekregen het plan verder uit te werken en de opgaven landbouw en recreatie verder uit te werken. U hebt ingesproken tijdens een openbare vergadering van de gebiedscommissie. Uw bedrijven liggen niet naast een verzuringsgevoelig gebied. In het kader van de wet	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	gronden in het gebied de Jouwer van agrarisch naar natuur. Dit willen wij niet daar dit financiële gevolgen zal hebben en daarmee de continuïteit van onze bedrijven. Het huidige landbouwbeleid streeft naar een grondgebonden en duurzame landbouw. Door het onttrekken van agrarische gronden aan onze bedrijven wordt het moeilijker om hierin mee te kunnen gaan. U kunt begrijpen dat bij doorvoering van deze plannen wij een volledige compensatie zullen vragen voor deze financiële en emotionele schade. Wij zijn van mening dat dit globaal inrichtingsplan voor de Jouwer niet als zodanig kan worden vastgesteld omdat in het geheel niet duidelijk en concreet is gemaakt welke gevolgen dit heeft voor de aanwezige landbouwbedrijven in dit gebied. Naar onze mening zullen er mogelijkheden in het plan moeten blijven om natuurbeheer te realiseren zonder dat daarbij de bestemming van de gronden wordt gewijzigd in natuur.	ammoniak en veehouderij zijn er geen consequenties voor uw bedrijf. Het globale inrichtingsplan gaat uit van de begrenzing van het natuurnetwerk in de provinciale omgevingsverordening. De voorgestelde inrichtingsmaatregelen zijn getoetst in de milieueffectrapportage. Na vaststelling van dit globale plan zal verdere uitwerking en detaillering van het plan plaatsvinden. De bestemming natuurnetwerk is niet te combineren met een agrarische bestemming in de zin van bestemmingsplannen. Binnen het natuurnetwerk zijn het beheer en gebruik afgestemd op het natuurdoeltype. Afhankelijk van de door de provincie gekozen natuurdoelen is in sommige gevallen agrarisch medegebruik of beheer door agrariërs mogelijk zolang het beheer aansluit bij de natuurdoelstelling.	
I10	Mijn zienswijze betreft het 'Ontwerp globaal inrichtingsplan 8 natuurgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier', hoofdstuk 6, natuurgebied Pasop-Matsloot. De zienswijze gaat om bebouwing in het gebied die niet als zodanig staat aangegeven op de kaart figuur 6-10 pagina 69. Er ontbreekt een vlakje met een roze kleur bij A. In 2017 ben ik een kwalitatieve verplichting aangegaan voor het beheren van natuur voor de percelen naast de	Uit nader onderzoek is gebleken dat op het perceel een persoonsgebonden beschikking ligt. Deze beschikking houdt in dat de bestaande situatie wordt gedoogd. Bij het vervallen van de gedoogsituatie moet het gebouw in oorspronkelijke staat worden teruggebracht en mag het niet langer als recreatiewoning worden gebruikt. Na het vervallen van de beschikking mag de schuur uitsluitend worden gebruikt voor beheersactiviteiten ten dienste van de bestemming	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	bebouwing bij A. Deze kwalitatieve verplichting houdt rekening met de bebouwing bij A, in die zin dat het bebouwde oppervlak met erf buiten de oppervlakte is gehouden waarvoor de kwalitatieve verplichting geldt. Om deze reden is mijn zienswijze, c.q. mijn verzoek, om het gebiedje bij A met een grootte van 2100 m² als zodanig op uw plankkaart aan te geven, opdat er bij de inrichting van het gebied rekening mee wordt gehouden. Ik dank u voor uw inspanning een goed en realistisch plan te maken.	"Natuur". De regels van het inpassingsplan zullen op dit punt worden aangepast. <u>Verwerking</u> <i>In het inpassingsplan in artikel 5.2 onder b. de bepaling van 6.2 onder b. opnemen.</i> <i>Verder moet het overgangsrecht artikel 20 worden aangevuld met de tekst:</i> <i>Persoonsgebonden overgangsrecht</i> <i>In afwijking van en in aanvulling op het bepaalde in(overgangsrecht bepaling) geldt dat op de in de tabel genoemde locatie het in de tabel genoemde gebruik mag worden voortgezet door de in de tabel genoemde personen.</i> <i>Locatie D19</i> <i>Gebruik als recreatiewoning</i> <i>Personen de inspreker</i>	
I11	Langs deze weg willen we onze bedrijfsmatige zienswijze inbrengen inzake de gebiedsvisie Zuidelijk Westerkwartier. De gebiedsvisie ZWK raakt onze bedrijfsvoering en daarom willen we graag met u in gesprek. <u>Algemeen:</u> De gebiedsvisie voor het ZWK omvat plannen met maatregelen als het vasthouden van water, het bergen van water in extreme situaties en het verbeteren van kades. Het streven is om maatregelen, waar dit functioneel is, te	De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	combineren met andere opgaven, zoals de realisatie van de EHS. Verder is in verband met de landbouw in het gebied, de verbetering van de kavelstructuur, de situering van bedrijven t.o.v. kavels, verbetering van ontsluiting en waar aan de orde opheffen van waterhuishoudkundige knelpunten, belangrijk. Deze opgaven vragen inzicht in de huidige kavelstructuur en het toekomstperspectief. <u>Onze visie:</u> De provincie is voornemens voor een deel van de percelen van ons bedrijf de bestemming te wijzigen, nl van "grasland" naar "natuurlijk grasland", met een natuurbeheertype dat overwegend voor landbouwactiviteiten wordt gebruikt. Volgens de gebiedsvisie wordt het natuurbeheertype 13.01, zijnde vochtig weidevogelgrasland. Dit betekend voor ons bedrijf dat voor een oppervlakte van 6.50 hectare, de mogelijkheden drastisch zullen veranderen. Onder andere telt door deze wijziging de grond dan niet meer mee voor de derogatie en gebruiksruimte dierlijke mest. Dit betekend voor ons o.a. extra verplichtingen rond mestafzet en -verwerking en de daarmee gepaard gaande kosten. Verder is de genoemde 6.50 hectare onderdeel van onze huiskavel. Door het veranderen van de bestemming en de voornemens om het daarbij veranderende waterpeil ook te wijzigen zal het de gebruiksmogelijkheden voor ons bedrijf drastisch beperken. We noemen in dat kader nu reeds beperking van de verplichte weide-gang van onze melkkoeien en de veranderende kwaliteit van de grasmat door de verandering van het waterpeil. Dit is een behoorlijke	Ter inzage ligt het voorontwerp PIP en het globaal inrichtingsplan. In het globaal inrichtingsplan wordt een globale invulling gegeven aan het natuurnetwerk zoals dat begrensd is in de provinciale omgevingsverordening en aan het natuurdoeltype zoals dat is vastgelegd in het natuurbeheerplan. Het is ons niet duidelijk welke 6,5 ha u bedoelt. Uw huiskavel ligt binnen beheergebied. In dit gebied staat de agrarische functie voorop en zijn er mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer. Dit heeft geen invloed op de derogatie en gebruiksruimte mest. Eén deel van uw huiskavel, een perceel van ca. 3 ha ligt inderdaad binnen het natuurnetwerk. Hier zou de provincie graag op termijn het natuurdoeltype 13.01 ontwikkelen. Dit gebied ligt al voor de boezem. Dit verandert in de plannen niet. Het peil wordt hier net als in de rest van uw huiskavel niet aangepast. In het bestemmingsplan buitengebied Leek hebben uw percelen de bestemming Agrarisch met waarden natuur en Natuur-Agrarisch. Deze bestemmingen verschillen in de regels niet wezenlijk. De enige afwijking is dat eenmaal als	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	beperking van de gebruiksmogelijkheden van deze percelen in onze bedrijfsvoering, met vergaande economische schade. Ook is door de bestemmingswijziging van de genoemde percelen, dat van "landbouwgrond" naar "natuurlijk grasland" wijzigt, de afstand van onze bedrijfsgebouwen tot aan de grens met "de natuur" gewijzigd en wel naar een afstand die voor ons onacceptabel is.	natuur ingerichte gronden niet meer mogen worden omgezet in agrarische gronden. Dat past binnen de intentie van het inpassingsplan. In het voorontwerp PIP wordt alleen de bestemming Natuur-Agrarisch gebruikt. Uw percelen hebben daarom de bestemming Natuur-Agrarisch gekregen.	
	Wat ons tenslotte zorgen baart is de verandering in de waterhuishouding die het gevolg is van de veranderde bestemming van de genoemde percelen. Die percelen hebben nl. een kade. Wanneer deze percelen met die kade worden ingedeeld naar de nieuwe bestemming "vochtig weidevogelgrasland", zal de kade verlegd moeten worden. Gezien het feit dat deze kade de achterliggende polders (Hoop en Verwachting en ook de Fanerpolder) beschermen, (zie rode en blauwe lijnen op de kaart die hierna is afgedrukt) Tevens is onze huiskavel onderdeel van de polder Hoop en Verwachting (zwarte lijnen op de bovenstaande kaart) Het heeft een apart waterpeil, dat afwatert op de polder Hoop en Verwachting. Hierbinnen vallen ook de percelen die ingetekend zijn voor de bestemmingswijziging tot natuurlijk grasland met beheersttype vochtig weidevogelgrasland. De afwatering van deze hoek zal niet meer mogelijk zijn als de kade wordt verlegd. Wanneer de kade dus zal worden verlegd, kunnen wij vanuit deze hoek geen water meer kwijt.	De bedoelde percelen liggen buiten het inrichtingsplan. De afwatering van de polder Hoop en Verwachting zal niet veranderen. De kade wordt niet verlegd voor weidevogelgrasland. In het inrichtingsplan is wel een stuk geel ingetekend i.v.m. eventuele natuurvriendelijke oevers. Het ontwerp inrichtingsplan 8 natuurgebieden is een 'globaal plan'. In de detailuitwerking moeten de plannen verder worden uitgewerkt.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Gezien de geringe oppervlakte grond die het betreft t.o.v. van het totale plan van de gebiedsvisie ZWK, en de aanpassingen die het vereist, vragen wij ons af of dit een echte meerwaarde opbrengt voor het gebiedsplan.		
	<u>Samenvatting;</u> Samenvattend omvat onze zienswijze het volgende: Onze bedrijfsvoering wordt door de veranderingen beperkt: We moeten verplicht meer dierlijke mest afzetten en verwerken tegen hogere kosten Minder mogelijkheden voor weide-gang met onze koeien Kwaliteit grasmat loopt terug De afstand van ons bedrijf tot de natuur wordt te klein De afwatering van de voor ons belangrijke huiskavel is niet meer mogelijk. We willen derhalve verzoeken onze zienswijze mee te nemen in een heroverweging van de plannen. We stellen voor dat we daarin met u meedenken, en onze visie en ideeën met u te delen. Natuurlijk zijn we te allen tijde bereidt om onze zorgen mondeling toe te lichten.	Het peil op uw huiskavel verandert niet. De afstand tot het natuurnetwerk verandert niet met de ter inzage gelegde documenten. De bestemming blijft in het voorontwerp PIP een bestemming waarbij agrarisch gebruik en behoud van natuurwaarden samengaan. Uw zienswijze wordt meegenomen in de besluitvorming. De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf.	W+P
I12	Deze zienswijze heeft betrekking op een perceel weiland gelegen aan de Bakkerom te Boerakker, kadastraal bekend gem. Marum A 4557. Bij het opstarten van plannen om waterberging toe te passen in- en rondom de Bakkerom en dus ook op genoemd	Het perceel maakt onderdeel uit van het natuurnetwerk. Ook in de periode genoemd door de inspreker. De provincie	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	perceel zijn personen op ons huisadres geweest voor toelichting op de plannen. (circa 5 of 6 jaren geleden). Zij hebben ons toen verzekerd dat dit perceel eventuele waterberging zou worden gebruikt. Dit zou hoogstens 1x per 25 jaar plaatsvinden. Het perceel kan ten alle tijden als normaal grasland zonder beperkingen beheerd en behartigd worden. Het ging alleen om waterberging en uitdrukkelijk niet om natuur.	heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen.	
	Nu liggen er drie plannen ter inzage, die qua tekst en bestemmingen van het perceel in elkaar overlopen. Deze zienswijze heeft dan ook betrekking op alle drie plannen. Voor dit zelfde perceel zijn er in deze plannen verstreckende gevolgen voor dit perceel. De agrarische bestemming verandert in natuur-agrarisch met als extra waarde-archeologie 5. Waterberging 1x per 25 jaar verandert in waterboezem. Er komt een slenk door dit perceel voor uitdroging verderop in de Bakkerom. En al het andere wat nog bedacht wordt, hierbij valt o.a. te denken aan peilbesluit. Voor geen enkele bestemmingswijziging/ peilbesluit/ waterberging of waterboezem is overleg geweest met de eigenaar. Mijn eigendom wordt door de derden onderworpen aan plannen en aangepast naar hun wensen. Dit vind ik volledig onacceptabel en ga daar ook niet mee akkoord.	In het vigerende bestemmingsplan buitengebied Marum heeft het perceel Marum A4557 al de bestemming natuur-agrarisch. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming behouden. In het PIP krijgt het perceel de dubbelbestemming waterberging. De archeologische waarde bestemming vloeit voort uit een wettelijke verplichting om de archeologische waarden te beschermen. De provincie heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Zoals dit nu bedacht is, wordt dit perceel met bestemming agrarisch volledig ontworicht. Elk jaar is er wel hoog water en als het in de boezem komt, dan staat het dus elk jaar onder water. Door de agrarische bestemming te wijzigen komen er veel beperkingen op dit perceel. Het gehele perceel wordt onwerkbaar door het aanleggen van een slenk. Ook de huidige drainage verliest volledig zijn functie. Kunnen we ooit het perceel als volwaardig grasland gebruiken? Of is het land altijd te drassig om er met machines te werken? Volgens deze plannen zal het waterpeil ook wijzigen middels een peilbesluit. Hoe zit het dan met de ruilverkavelingslasten, die al vele jaren zijn betaald voor de ruilverkaveling in de Bakkerom? Door de huidige wetgeving van ons ministerie kunnen wij ons niet permitteren om nog meer land te verliezen met agrarische bestemming. (fosfaatproblematiek, toeslagrechten etc.). Ik ga er vanuit dat de huidige bestemming agrarisch blijft bestaan, zoals het nu is, zonder beperking voor natuur, waterberging en waterboezem en het huidige waterpeil gehandhaafd blijft.	De huidige bestemming is al natuur-agrarisch. Dit is niet gewijzigd. De waterberging is onderdeel van maatregelen voor regionale veiligheid. In het inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde.	
I13	Staatsbosbeheer is intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van de ontwerp-inrichtingsplannen en vertegenwoordigd in de Gebiedscommissie ZWK, Projectgroep ZWK, communicatiewerkgroep ZWK en grondcommissie ZWK. Het uitgebreide proces, samen met belanghebbende uit de streek, ervaar ik als positief bij deze	De provincie onderschrijft de waarde van het natuurnetwerk voor recreatie. In de projectnota van december 2018 heeft zij de gebiedscommissie opdracht gegeven dit aspect verder uit te werken.	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	omvangrijke opgave. Helaas is er ondanks dit proces en de inzet van diverse betrokken weinig toegevoegd voor de recreatie in het gebied. Ik hoop dan ook dat wanneer zich kansen voordoen bij de verdere uitvoering, deze alsnog worden toegevoegd. Want naast beschermen van natuurwaarden door het realiseren van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), is het beleven ervan ook van maatschappelijk belang.		
	Ontwerp Inrichtingsplannen Staatsbosbeheer ziet een bijzondere uitdaging in het realiseren van de gecombineerde opgave van waterberging en natuur binnen het NNN van het ZWK. Ik steun het streven naar een maximale veiligheid voor burgers en eigendommen. De gronden van Staatsbosbeheer binnen het NNN zijn al een flink aantal jaren in ontwikkeling en herbergen bijzondere natuurwaarden. Ze worden in het inrichtingsproces ingebracht, vanuit het vertrouwen dat de doelen voor natuur een volwaardig onderdeel zijn van de opgave. En er van uitgaande dat de inzet van deze combinatie bijdraagt aan een maatschappelijke wens. Waterberging hoeft zo immers niet op landbouwgrond gerealiseerd worden. Het in het advies van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) opgenomen voorstel om natuur vervolgens onder onbebouwd te laten vallen en zo een veel hogere waterschapsbelasting te laten betalen, zal echter dit inrichtingsproces weer onder druk kunnen zetten.	De commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) onderzoekt het belastingstelsel van de waterschappen om te kijken of dit aangepast moet worden. Het CAB heeft op 21 december 2017 een concepteindrapport gepresenteerd. Redenerend vanuit de profijtgedachte is de CAB tot het voorstel gekomen om niet langer in de vorm van twee aparte categorieën onderscheid te maken in enerzijds natuurterreinen en anderzijds andere onbebouwde grond. Of ze daardoor ook daadwerkelijk een hoger tarief gaan bepalen is op dit moment nog niet bekend. Er wordt namelijk ook gewerkt aan een nieuw kostentoedelingssysteem. Het inrichtingsproces komt dusver niet onder druk te staan door de aanpassingen van het belastingstelsel van de waterschappen.	W
	Grondwater gevoede kwel	De potenties voor het herstel van grondwaterafhankelijke vegetaties zijn in het Zuidelijk Westerkwartier groot. Met	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Ervaringen in dergelijke gecombineerde opgaves zijn er op meerdere plekken, maar zelden zijn gebieden met kansrijke potenties voor grondwater gevoede (kwel) vegetaties onderdeel van een dergelijke uitwerking geweest. Kwelverschijnselen zijn een bijzondere kwaliteitskenmerk die door recente aanpassingen in het waterbeheer zeldzaam zijn geworden, zeker in de provincie Groningen. Ik vraag u daarom er voor te zorgen dat deze bijzondere kwaliteitskenmerken behouden blijven bij de inrichting en het waterbeheer. Vooraf het gebied Dwarsdiep / Oude riet staat bekend om zijn actuele kwel en de potenties voor de toekomst. Bij de verdere uitwerking van het genoemde 'hybride model' voor dit gebied dient deze kwaliteit een randvoorwaarde te zijn. Dat geldt ook voor locaties als Polder de Dijken, Polder de Kaleweg en de Doezumermieden.	name in het Dwarsdiepgebied. Bij het beoordelen van een hybridemodel hechten wij belangrijke waarden aan de realisatie van dit unieke natuurdoel.	
	Waterkwaliteit De algemene kwaliteit van het boezemwater verbeterd weliswaar maar is nog niet overal op het gewenste, en op basis van de KRW doelen te verwachten, niveau. De scores op de factsheets van het waterschap geven weliswaar weer dat de situatie goed is maar dit blijkt nog niet tot herstel te leiden van de doelsoorten die uiteindelijk beoogd worden. Vooral wat betreft voedingsstoffen als nitraat en fosfaat lijkt er in de afgelopen jaar weer een verslechtering op te treden met algenbloei en slecht doorzicht tot gevolg. Dit water zal bij extreme waterstanden vastgehouden of geborgen worden in de terreinen binnen het natuur	Het gaat binnen de gebiedsinrichting ZWK met name om de waterkwaliteit in het KRW-waterlichaam Dwarsdiepgebied en het waterlichaam Matslootgebied. Voor deze waterlichamen is hieronder de toestand (3-jaarlijks gemiddelde zoals dat bij de KRW-beoordeling wordt gehanteerd) voor nutriënten (Totaal stikstof en Totaal fosfor), doorzicht en chlorofyl-a (als maat voor fytoplanktonbloei) geschetst. Dwarsdiepgebied Voor het Dwarsdiepgebied kan niet worden gezegd dat de nutriënten de laatste jaren weer toenemen. De langjarige	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	netwerk. In gebieden met soortenrijke en schrale vegetaties kan dat voor ongewenste reacties als eutrofiëring zorgen. Ik vraag daarom een voortvarende aanpak van de kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater in de komende jaren. Dit dient een essentieel onderdeel van de voorbereidingen te zijn, om samen de voornoemde gecombineerde opgave waterberging en natuur als win - win situatie te kunnen ervaren.	trend lijkt voor stikstof nog steeds af te nemen. Stikstof voldoet inmiddels zowel aan de norm (GEP) zoals vastgesteld door NZV, als aan de nationale norm die wij binnenkort moeten volgen. Fosfor ligt nog boven deze beide normen, maar hier lijken deze beide haalbaar. Doorzicht en fytoplankton worden niet beoordeeld voor stromende wateren (Dwarsdiep is KRW-type R12) maar er zijn metingen beschikbaar en hier toegelicht hoewel een norm ontbreekt. Ook voor deze parameters geldt dat er geen sprake is van verslechtering Voor het Matslootgebied is sprake van een afnemende trend voor stikstof en een vrij stabiele toestand voor fosfor. Beide nutriënten voldoen al jaren aan zowel de huidige als de toekomstige norm (in dit geval gelijk). Het doorzicht is stabiel en ligt circa 10 cm onder de KRW-norm van 60 cm. Op basis van de standaarddeviatie lijkt hier de norm haalbaar. Het chlorofylgehalte lijkt tussen 2012 en 2016 iets toe te nemen, maar door de grote spreiding (aft e lezen uit de weergegeven standaarddeviatie) mag hier niet gesproken worden van een trend. De waarden liggen vrijwel op de norm voor de goede status. De voortvarende aanpak die het waterschap de eerstvolgende jaren voorziet zijn: Voor waterlichaam Dwarsdiep: vermindering effect effluent van RWZI Marum en de AWZI Marum. Vermindering van emissies vanuit Landbouw (onder andere door het project "Gouden Gronden"). Voor waterlichaam Matsloot:	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		Realiseren van de laatste kilometers natuurvriendelijke oevers en de vermindering van landbouwemissies (projecten Gouden Gronden en Weide & Water).	
	Natuurinclusieve Landbouw Algemeen bekend en erkend is inmiddels dat veel natuurwaarden in graslandgebieden door intensivering en schaalvergroting sterk onder druk zijn komen te staan. De vrees is dat in de toekomst alleen in natuurgebieden de gewenste kwaliteitseisen kunnen worden gerealiseerd om een hoge biodiversiteit van historische ecologische betekenis te kunnen behouden. Volgens vele berekeningen lijken zelfs de actuele begrenzingen van het natuurnetwerk nog aan de krappe kant voor het duurzaam behoud van kensoorten die hier worden nagestreefd. Ik vraag dan ook om aandacht voor zorgvuldig en goed afgestemd beheer in het toekomstige natuurnetwerk en te verkennen welke mogelijkheden er zijn om een vorm van landbouw rondom de natuureilanden in het natuurnetwerk te realiseren die ook kunnen bijdragen aan een duurzaam grondgebruik en overlevingskansen voor biodiversiteit.	In de provinciale nota natuur geeft de provincie aan waarde te hechten aan de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied. Om biodiversiteit rondom het NNN te versterken wordt agrarisch natuurbeheer ingezet. Vaak sluiten deze gebieden aan op de begrenzing van het NNN. Het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) is een belangrijk instrument voor het realiseren van de (internationale) natuurdoelen, vanwege de bufferfunctie die agrarische gebieden vervullen rondom natuurgebieden. Het ANLb ondersteunt het beheer van natuurgebieden Collectieven dragen zorg voor de praktische uitvoering van het agrarisch natuurbeheer. Naast de inzet voor het agrarisch natuurbeheer streeft het college naar een verduurzaming van de landbouw. De provincie faciliteert daarom in de overstap naar een biologische bedrijfsvoering door middel van omschakelcursussen en studiegroepen. Een ander actueel thema is Natuur inclusieve landbouw. Hierbij wordt een balans gevonden tussen landbouw enerzijds en biodiversiteit anderzijds. Doel daarbij is om boeren te stimuleren om concrete maatregelen in te zetten om te komen deze vorm	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		van landbouw. Het kan hierbij gaan om bodemvruchtbaarheid, schoon water, natuurlijke plaagbestrijding etc. De provincie organiseert regelmatig netwerk bijeenkomsten over dit onderwerp. Daarnaast werken wij samen met de RUG aan een bijzondere leerstoel rondom het thema natuur inclusieve landbouw. Rondom duurzame landbouw (waaronder biologisch en natuurinclusief), zijn er POP3-subsidies die initiatieven rondom verbetering van waterkwaliteit op het agrarisch bedrijf en biologische en natuurinclusieve landbouw faciliteren.	
	Grootschalig graslandbeheer is tot op heden gelukt door een goede samenwerking tussen terreinbeheerders en lokale boeren. Steeds meer blijkt dat het een specialisme is waarvan veel kennis verloren is gegaan. Het blijkt dat in toenemende mate de bedrijfsadministratieve aspecten rondom fosfaatrechten e.d. deze samenwerking steeds meer in de weg gaan zitten. Voor de gangbare landbouw wordt het beheren van natuurgronden daardoor steeds minder vanzelfsprekend een optie. Het is daarom van belang dat er tijdig vooruitgekeken wordt naar nieuwe samenwerkingsverbanden in de streek die passen bij de oogst van gras/hooi die voor het behoud van natuurwaarden plaatsvindt. Het faciliteren van dergelijke innovatieve ontwikkelingen zie ik als een rol van de provincie.	De provincie verkent graag samen met Staatsbosbeheer en agrariërs de mogelijkheden voor samenwerkingsverbanden.	P
	Weidevogels vormen in het Weidevogelmanifest een belangrijke doelgroep in het beschermen van natuur. Het voor deze vogelgroep geschikte areaal is in de afgelopen 30	Bij het opstellen van de inrichtingsplannen is samen met Staatsbosbeheer bekeken welke karakteristieke natuurwaarden van deze polders versterkt kunnen worden	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	jaar sterk afgenomen. Voor een deel ontstaan er nieuwe kansen door de verdere vernatting van bv de Driepolders en Matsloot. Echter, het is bekend dat dergelijke geïsoleerde locaties niet erg kansrijk zijn. Wij verwachten dan ook dat in de in te richten gebieden slechts een minimale bijdrage kan worden geleverd voor de doelen zoals gesteld in het Weidevogelmanifest en ik vraag u daarom te kijken naar aanvullende mogelijkheden.	en we willen behouden. Hiervoor is breder gekeken dan alleen weidevogels.	
	Landschap Het landschap van het zuidelijk Westerkwartier bevat nog veel kenmerken van de oude en recente ontginningsgeschiedenis. Deze cultuurhistorische - en culturele aspecten zijn vanuit zowel de wetenschap interessant als van belang voor de vele verhalen over de streek. De in te richten gebieden zullen op een aantal plekken van karakter veranderen. Zo zal bij moerasontwikkeling in o.a. de Kaleweg, de Dijken en de Bakkerom ten opzichte van de huidige situatie een minder open beeld ontstaan met langs delen meer broekbos. Hiermee wordt een ontwikkeling gestart die op termijn verder af gaat wijken van het recente beeld maar dichterbij het vroegere historische beeld uitkomt van voor de grootschalige ontginning en ontwatering. Momenteel is het landschapsbeeld in het beleid van o.a. provincie Groningen en veel gemeenten vooral geënt op het beeld van de laatste 100 jaar. Ik vraag u de ruimte te zoeken en ook beelden met een grotere tijddiepte als optie nastrevenswaardig te maken.	Het landschapsbeeld verandert met de tijd. In de verschillende tijdsperiodes verschillen de accenten in het landschap en daaraan gebonden natuurwaarden. Bij het verkennen van het natuur- en landschapsbeeld voor Polder de Kale Weg is een alternatief uitgewerkt waarin een ouder landschapsbeeld en de potenties voor broekbos zijn uitgewerkt. De gebiedscommissie heeft niet voor dit beeld gekozen. Wij streven er naar om een gevarieerd landschapsbeeld te behouden, waarin de diversiteit aan natuurwaarden gewaarborgd blijft.	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
I14	In Enumatil hebben we een biologisch melkveebedrijf. Het natuur- en waterbergingsgebied De Drie Polders (DDP) ligt direct ten zuiden van onze huiskavel. Het ontwerp inrichtingsplan bevat een aantal voornemens die voor ons niet acceptabel zijn. In het meest noordwestelijke deel van het plangebied van DDP loopt de Laagooster Matsloot (kaart fig. 4-1, genoemde jaartallen zijn m.i. onjuist), ook aanwezig op kadastrale kaart van ca. 1850. Deze waterlossing wordt deels opgenomen in het waterbergingsgebied en deel afgetakt door een nieuw te graven waterlossing. Wij vinden het jammer en onnodig om deze oude waterloop aan te tasten. Ons voorstel is om de nieuwe kade aan te leggen aan de zuid- en oostkant van de waterloop. Zo kan ook het gaaf stukje elzensingellandschap behouden blijven en een mooie aanzet vormen voor de te ontwikkelen ecologisch verbindingsszone richting de Pasop.	Het besloten karakter van het singelperceeltje waar u naar verwijst, houden we graag in stand. Zoals u kunt zien op de gedetailleerdere kaart 2a in het inrichtingsplan is het niet de intentie om een "anonieme waterpartij" aan te leggen. In de voorbereidingsfase van het bestek wordt uitgewerkt bij welke sloten en op welke wijzen de oeverzone wordt aangepast. Wij nemen uw advies mee om hier rekening te houden met het besloten singelkarakter rond deze percelen en de loop van de Laagoostermatsloot. Door de kade in noordelijke richting te laten lopen tot aan de tochtsloot willen wij juist het opstrekkende karakter van het gebied vasthouden.	P
	Het beoogde waterpeil in DDP zal aanmerkelijk hoger zijn dan het huidige peil. Zoals het in het ontwerp wordt beschreven zal dat de ontwatering van onze gronden langs DDP negatief beïnvloeden. De waterbuffercapaciteit van het bodemprofiel zal verminderen, waardoor er in het weideseizoen eerder sprake zal zijn van waterschade. Dit zien wij als een ernstige aantasting van onze eigendommen. Wij verzoeken het ontwerp aan te passen. Het toekomstig peil in DDP kan minder worden verhoogd. Hierdoor zal de overlast naar omliggende gronden worden verminderd. Ook zal het beheer in DDP beter afgestemd zijn op agrarische medegebruik wat toch de bedoeling is. Een andere	Binnen het waterbergings- en natuurgebied De Driepolders wordt een grond- en oppervlaktewaterstand gerealiseerd die past bij de vastgestelde natuurdoeltypen voor het gebied. Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	mogelijkheid is het verschuiven van de aan te leggen kade in zuidelijke richting, waarbij de strook tussen de nieuwe kade en de poldersloot langs onze grond, uiteraard bij huidig waterpeil, goed kan worden ingericht voor de EVZ richting Pasop. Een derde mogelijke aanpassing zou zijn om de gronden ten noorden van de DDP die door de peilverhoging negatief worden beïnvloed, bijvoorbeeld zie kaart 3e, in te richten voor de EVZ. Dit alternatief zal voor ons grote consequenties hebben, maar biedt meer ruimte voor natuur en waterberging in DDP.	In hoofdstuk 6 worden de berekende effecten aangegeven. Uit deze berekeningen blijkt dat er in een beperkte zone buiten het NNN en het waterbergingsgebied een stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Het waterschap hanteert de norm dat de stijging van het grondwater buiten het NNN en waterberging niet groter mag zijn dan 5 cm. Er zijn verschillende mogelijkheden om de effecten te nivelleren; De modelberekeningen zijn gemaakt zonder dat daarbij rekening is gehouden met compenserende maatregelen, dit wordt in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd. Als de uitstralingseffecten niet opgelost kunnen worden, kan er eventueel voor worden gekozen om de toekomstige peilen aan te passen. De definitieve waterpeilen worden uiteindelijk bepaald in het peilbesluit. Bij het vaststellen van deze peilen wordt gekeken naar doelrealisatie, mogelijkheden voor beheer & onderhoud en uitstralingseffecten. Uitgangspunt voor het peilbesluit zijn in eerste instantie de waterpeilen in het plan.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		Voor en na realisatie van het plan zullen grondwaterstanden worden gemonitord. Geschikte locaties voor monitoring worden in overleg met aangrenzende grondeigenaren bepaald.	
	In 6.3 wordt de monitoring van de gevolgen van de verhoging van het waterpeil in DDP besproken. Wij beoordelen deze voorstellen als te vrijblijvend. Het meest recente onderzoek in dit gebied is van 1994 tot 2004, (p.23), terwijl klimaatverandering invloed heeft op de afwateringseisen (p. 11) . Wij pleiten voor meer onderzoek, ook voordat het peil verhoogd wordt en we willen garanties dat er extra maatregelen worden genomen als blijkt dat de gevolgen van de peilverhoging groter zijn dan verwacht. Wij vinden dat de uitkomsten actief moeten worden gedeeld met de belanghebbende naburige grondeigenaren.	De te verwachten effecten van het verhoogde grondwaterpeil en de inzet van de waterberging zijn d.m.v. het grondwatermodel MIPWA modelmatig doorgerekend. Daarbij zijn de grondwaterstandsgegevens uit de periode 1994-2004 gebruikt om te zien of het model goed was. De keuze om waterbergingsgebieden in te richten komen voort uit de studie Droge Voeten 2050 waar juist wordt geanticipeerd op de klimaatverandering. Het uitgangspunt bij het inrichten van het NNN en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. Tevens wordt er een monitoringsprogramma opgestart. In 2018 worden peilbuizen geplaatst en de monitoring zal vijf jaar na inrichting door gaan. Zie paragraaf 6.3 pag. 51 inrichtingsplan.	W+P
I15	Hierbij maak ik mijn zienswijze kenbaar over het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep. Een aantal argumenten ligt aan deze zienswijze ten grondslag. Deze komen hieronder puntsgewijs aan de orde.	Dat is juist.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	1. Waterberging De benodigde capaciteit voor de waterberging in het Dwarsdiep wordt alleen gerealiseerd binnen de basisschets. De veiligheid voor inwoners van het Zuidelijk Westerkwartier, maar feitelijk van veel meer Groningers, kan derhalve beter geborgd worden binnen de basisschets dan binnen het alternatief. Ik wil u erop wijzen dat de berekende bergingsopgave van 2,7 miljoen m3 water gebaseerd is op onderzoek van Arcadis uit 2014 en een herberekening uit 2016. Recentere onderzoeken van het KNMI tonen aan dat de intensiteit van de buien nog extremer wordt. De noodzaak om minimaal 2,7 miljoen m3 aan bergingscapaciteit te realiseren, wordt alleen maar groter. Ook om deze reden wil ik opteren voor de basisschets.		
	2. Natuurontwikkeling De doelstelling om de natuur te versterken middels de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland wordt beter bereikt binnen de basisschets dan binnen het alternatief 1. Dit valt te lezen in het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep. In het alternatief Landbouw wordt maar liefst 228 ha. minder natuur gerealiseerd van het NNN en 33 ha. minder aan natte natuurtypen. De potentie van de natuurontwikkeling binnen de basisschets sluit daarbij beter aan bij de doelstellingen van de Provincie zelf. Alternatief 1 (in eerdere instantie ook wel genaamd Alternatief Landbouw) behelst een concentratie van de	Het basis alternatief sluit inderdaad het beste aan bij de natuurdoelstellingen van de provincie. Alternatief 1 behelst het behoud van de landbouwfunctie in de Wemerpolder. Niet in een uitbreiding van deze functie.	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	landbouwgronden, die nu in het Dwarsdiep liggen, in de Wemerpolder. Dit zal impliceren dat de concentraties ammoniak, ammonium en stikstofoxiden als gevolg van intensieve bemesting in deze polder en in het grondwater zullen stijgen. Dit schaadt het ecosysteem (zie ook: http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/17981). Enkele gronden binnen de Wemerpolder zijn momenteel nog in handen van Staatsbosbeheer en derhalve zijn de regels met betrekking tot maaien, bemesten en ploegen strikter dan buiten deze gronden. Hierdoor hebben flora en fauna nog enige kans. Die wordt in het alternatief volledig weggenomen, waardoor de biodiversiteit zwaar onder druk komt te staan. Tot slot past alleen de keuze Basisschets binnen het voornemen van de Provincie zelf om de landbouw te verduurzamen: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/190569/Provincie-en-RUG-werken-samen-om-landbouw-te-verduurzamen	De provincie zal een zorgvuldige afweging maken over de invulling van het hybridemodel en beoordelen of er voldoende aan haar doelstellingen wordt voldaan.	
	3. Wonen In het midden van de Wemerpolder bevinden zich slechts 3 niet-agrarische woonlocaties. Concentratie van landbouwgronden rondom deze woningen (zoals in het alternatief) zal het woongenot sterk doen afnemen. Om deze reden geniet de basisschets mijn sterke voorkeur.	Wij nemen kennis van uw opvatting.	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Langs de randen van de Wemerpolder bevinden zich voornamelijk niet-agrarische woonlocaties. Ook bewoners van deze woningen zullen in hun woongenot beknot worden bij de concentratie van de landbouwgronden in de Wemerpolder (oftewel het alternatief).		
	4. Gezondheid Concentratie van landbouwgebieden in de Wemerpolder (zoals in het alternatief wordt voorgesteld), zal nadelige effecten hebben op de gezondheid van de bewoners van de Wemerpolder. Dit hangt ten dele samen met de verwachte toename van bemesting van de gronden in deze polder en de bijbehorende toename van stikstof. Ook geluidshinder van landbouwmachines speelt hierbij een rol. Zie voor het effect van bemesting op de gezondheid bijv. dit onderzoek van de Wageningen University & Research: https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Ammoniak.htm	Wij nemen kennis van uw opvatting.	P
	5. Milieueffectrapportage In de MER is o.a. de Aeries calculator gebruikt. De emissie is alleen berekend o.b.v. de sectoren Mobiele werktuigen en Bouw en industrie. De sector Landbouw is niet gehanteerd. Ik ben van mening dat de effecten van de concentratie van landbouw binnen de Wemerpolder (oftewel het alternatief) hiermee niet of in ieder geval onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt.	Tijdens de aanlegfase van de natuur- en waterbergingsgebieden wordt materieel ingezet voor het grondverzet. De inzet van materieel (graafmachines, dumpers, vrachtwagens e.d.) veroorzaakt stikstofemissie, die lokaal en tijdelijk tot stikstofdepositie kan leiden. Wanneer de werkzaamheden zijn afgerond, treedt geen nieuwe verstoring meer op. Er wordt geen materieel meer ingezet. Van permanente toename in stikstofemissie is geen sprake. De stikstofdepositie wordt berekend met AERIUS Calculator. De berekening is gericht op de gevolgen van de	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		inrichting van de natuur- en waterbergingsgebieden op Natura-2000 gebieden. Landbouwkundig gebruik van de Wemerpolder vindt nu ook plaats en geeft geen verandering ten opzichte van de huidige situatie. Er is geen reden om de landbouw te betrekken bij de berekeningen met AERIUS CALCULATOR.	
	6. Aantasting landschap Bij het alternatief zal een kade nodig zijn langs landbouwgronden. De kade vormt een aantasting van het landschap en past bovendien niet binnen de plannen van de gemeente Marum. Deze kade is binnen de basisschets niet nodig.	Dit aspect is in de toetsing van de MER meegenomen.	W+P
	7. Recreatie In het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep is opgenomen: "De uitwerking van specifieke maatregelen voor recreatie vindt in een later stadium plaats. (...) In het westen van het beekdal is een eenvoudig wandelpad gedacht ter verbinding van de bebouwing aan weerszijden van het beekdal. Ook deze route sluit aan op bestaande (wandel)paden." Dit laatste argument zal mogelijk niet opgaan bij een keuze voor het alternatief. De meeste boeren zijn niet geneigd om publiek toe te laten op hun gronden, waardoor de kans reëel is dat het bestaande wandelpad tussen de Beldam en de Hooiweg in Lucaswolde wordt opgeheven, indien die gronden worden toegewezen aan landbouw.	De wens om eenvoudige wandelpaden op te nemen in het inrichtingsplan zal meegenomen worden in de uitwerking van het hybridemodel.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Op basis van de bovenstaande argumenten verzoek ik u met inachtneming van mijn zienswijze een keuze te maken voor de variant Basisschets. Ik ga ervan uit dat u mij van de verdere procedure op de hoogte houdt.	De provincie zal uw zienswijze meenemen in haar besluitvorming en blijft graag met u in gesprek bij de uitwerking van het hybridemodel.	
I16	A. Art. 1.5 blz. 3 4e alinea. Om de herinrichting van onze polder zo soepel mogelijk te laten verlopen, willen wij betrokken worden bij het in detail uitwerken van de civieltechnische aspecten van het bestek en de uitvoering daarvan.	Tijdens de uitwerking van de detailplannen blijven bewoners en grondeigenaren betrokken worden.	W+P
	B. 2.1.1 blz. 4 4e alinea. Bij het grote belang van moeras wordt geen aandacht besteed aan het oprukken van (gevaarlijke) muggen en (gravende) Bevers. Misschien is het in de toekomst nodig aan de inwoners middelen ter beschikking te stellen om zich te weren tegen, door de overheid veroorzaakte, muggenoverlast. Bevers worden wel genoemd, maar preventieve maatregelen tegen hun schadelijkheid niet. Op verzoek van de Unie van Waterschappen heeft de Zoogdiervereniging een zeer uitgebreid rapport over Bevers gemaakt. Dat rapport is ook naar Noorderzijlvest verstuurd. Daarin worden ook preventieve mitigerende maatregelen genoemd, waarvan wij vinden dat die in onze polder uitgevoerd moeten worden.	De provincie is zich bewust van de gevolgen die bevers kunnen veroorzaken en werkt samen met de waterschappen aan beleid ten aanzien van de bever.	W+P
	C 2.1.1. blz. 4 5e alinea. In het bosje in de Bevervallei is ons geen "klein historisch water" bekend.	Het inrichtingsplan verwijst hier naar het natuurbeheerplan. Twee poelen in het bosje hebben het natuurdoeltype "	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		L01.01 Poel en kleine historische wateren". Dat wil niet zeggen dat de poelen een historisch water zijn.	
	D. 2.2.1 blz. 5 laatste alinea. "In figuur 2-2" moet 2-1 zijn. Die figuur is achterhaald. EHS moet nu NNN zijn.	Deze opmerking is juist maar heeft geen invloed op de inhoud en de conclusies van de MER.	P
	E. 2.2.2 blz. 8 laatste alinea. "extensiever onderhoud van de wateren" betekent dus overgedimensioneerde sloten. Inclusief de berm-kweltochtsloten. De sloten hoeven dan niet jaarlijks in zijn geheel te worden geschoond, beter voor de natuur en minder onderhoudskosten. Bij het nog steeds gehoorde argument, dat dit ten koste gaat van (SBB) landoppervlak, moet bedacht worden, dat natuurlijk water ook een doelstelling is terwijl relatief zeer weinig landoppervlak "verloren" gaat. Wij dringen er op aan de "vismigratieknelpunten" bij gemaal De Dijken en bij het toekomstige gemaaltje Harm de Jonge op te lossen.	Deze zin heeft betrekking op een algemene maatregel in het kader van de KRW. In het inrichtingsplan wordt aangegeven dat binnen het waterlichaam Matsloot weinig ruimte is. Extensiever onderhoud kan alleen bij voldoende ruimte in het profiel ofwel overdimensionering. De zin waar insprekers naar verwijzen heeft geen betrekking op de overige sloten. Het gemaal De Dijken is vanuit het KRW programma niet aangewezen als vismigratieknelpunt. Via de nieuw aan te leggen slenk in Bakkerom-Zuid ontstaat wel een verbinding voor vis.	W
	F. Blz. 10 2.5 laatste zin. "Binnen het plangebied Bakkerom-De Dijken zijn geen aanvullende recreatieve voorzieningen voorzien". Dat willen wij zo houden. Het gebied is al voldoende ontsloten door verharde en onverharde wegen en fietspaden. Meer wegen en paden gaat ten koste van de rust in de natuur.	De wens van de insprekers is bekend. Er is niet voorzien in extra paden.	P
	G. 2.6 blz. 11 punt d. "Het natuurlijke karakter van de waterlopen wordt optimaal	We nemen kennis van uw reactie.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	benut". Daar zijn wij het helemaal mee eens. Dus ruime sloten met flauwe taluds. Flauwe taluds zijn ook een mitigerende maatregel tegen beverschade (zie onder B aangehaald rapport van de Zoogdiervereniging) en vormen waardevollere gradiënten.		
	H. 2.6 blz. 11 punt h. "Er wordt waar mogelijk ruimte geboden aan recreatief medegebruik en duurzame ontwikkelingen door derden op de gronden" Dit spoort niet met het gestelde onder F. Insprekers zullen zich, ook in de toekomst, verzetten tegen zulke ontwikkelingen door derden in onze polder.	Punt h, waar naar verwezen wordt is één van de doelstellingen uit het instrument duurzaamheidswijzer. Dit is een algemene wijzer, niet specifiek voor Polder de Dijken - Bakkerom. Het punt geeft aan waar mogelijk. In het inrichtingsplan is voor dit gebied niet voorzien in extra paden.	P
	I. Blz. 22 4.2 2e alinea 4e puntje. "De berging moet afsluitbaar zijn om het water een bepaalde tijd te kunnen vasthouden" Wij zijn er op tegen dat het inundatie water in onze polder wordt vastgehouden als de boezem reeds zakt. Dit omdat verlenging van de inundatietijd voorkomen moet worden om onnodige schade aan de natuur en dan vooral het bodemleven te voorkomen.	Het water wordt zo kort mogelijk vastgehouden. De duur van het vasthouden hangt af van de situatie op de boezem en de weersvoorspelling. Een protocol voor het moment van inzetten en leeglopen zal worden gemaakt.	W
	J. Blz. 24 4.2 2e alinea 3e puntje. "talud minimaal 1:3". Wij pleiten voor veel flauwere taluds: makkelijker onderhoud, betere aanpassing in het landschap, mitigerende maatregel tegen beverschade, stabielere kade en waardevollere gradiënt.	Hier wordt samengevat wat de eisen aan de kade zijn die tevens dient als regionale kering. Het minimale talud is 1:3. In bijlage 4 wordt aangegeven dat hiervan afgeweken mag worden. Dit is van verschillende factoren afhankelijk.	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	K. 4.3 blz. 26 4 ^e puntje. De duiker onder de Bakkeromdijk door (fietspad naar pontje) naar de Bakkerom, moet afsluitbaar zijn om te voorkomen dat de Bakkerom ook aan de boezem wordt toegevoegd.	In bijlage 5 op de inrichtingskaart 2B staat de betreffende inlaat weergegeven. Deze inlaat is een afsluitbare inlaat.	W
	L. 4.3 blz 26 5e puntje. Wanneer de kade om de grote waterplas wordt afgegraven, zal het oostelijk deel van de Bakkeromdijk met daarop het betonnen fietspad waarschijnlijk opgehoogd moeten worden.	Ten tijde van de voorbereidingen van de werkzaamheden zal het gehele gebied worden ingemeten en worden getoetst aan de hoogtes waar het aan moet voldoen. Mochten kaden/dijken te laag blijken wordt dit meegenomen in nadere detaillering en meegenomen in de uitvoering.	W
	M 4.3 blz. 26 6e puntje. In de water / faunaverbinding onder de N388 is een beweegbare stuw gepland om de waterinlaat vanuit Bakkerom-Zuid (boezem) naar de Bevervallei en Noordoosthoek te regelen. Deze inlaat voor natuurwater kan ook als uitlaat dienen voor inundatiewater. Het inundatiewater van de Bevervallei en de Noordoosthoek kan dan meezakken met het boezemwater van Bakkerom-Zuid. Zo krijgen de Bevervallei en Noordoosthoek 2 uitgangen, waardoor ze eerder droog kunnen vallen, wel afhankelijk van de snelheid waarmee de boezem zakt.	Deze suggestie zal worden meegenomen bij de besteksvoorbereiding.	W+P
	N 4.3 blz. 26 7e puntje. Om onnodige schade door inundatie te voorkomen voor de natuur en dan vooral voor het bodemleven, pleiten wij er nogmaals voor dat, nadat de Ottervallei is volgelopen, daarna te beslissen of het nog nodig is ook de Bevervallei en de Noordoosthoek te inunderen. Dus compartimenteren	Het compartimenteren van de waterberging is het onderzoeken waard en kan voordelen bieden. Wel moet daarbij vermeld worden dat het waterschap liefst zo min mogelijk obstakels/kunstwerken in de waterberging wil. Dit uit kosten overwegingen en risico's bij de inzetbaarheid. Uit	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	door de toch al geplande inlaat met stuw onder de Dijkweg voor dat doel geschikt te maken. Zie voor dit onderwerp ook onder R.	studies in het rivieren gebied blijkt dat het bodemleven zich vaak snel hersteld.	
	O. Blz. 32 4.6. Insprekers ondersteunen de keuze voor het “voorkeursalternatief”.	Deze zienswijze ondersteunt de keuze van de gebiedscommissie.	W+P
	P. Blz. 35 5.1.2 2e alinea van onder af. Zoals wij bij eerdere gelegenheden ook al hebben aangegeven is het niet nodig de bestaande stuwende duiker onder de N388 te vervangen door een nieuwe. Om de erven van Bakkerom 2 t/m 8 is een kwel-tochtsloot samen met een kade gepland. Deze kunnen ten noorden van Bakkerom 8 langs de N388 uitkomen en dan naar het noorden verder lopen tot de bestaande stuwende duiker. Dat deel van de bestaande bermsloot langs de N388 wordt dan berm-kwel-tochtsloot en zal misschien aangepast moeten worden. In feite verandert er aan de bestaande afwatering niets of verbetert zelfs.	Deze optie wordt zeker meegenomen, deze duiker wordt in de besteksfase onderzocht op diameter, geschiktheid en de technische staat. Tevens speelt de ligging van kabels en leidingen en rol voor de uiteindelijke keuze.	W
	Q. 5.1.2 Blz. 36 1e alinea. “waakhoogte (NAP -0,13 m)” moet (NAP -0,03 m) zijn. Als de boezem stijgt zal de stuw bij de faunaduiker in de N388 mee moeten stijgen om te voorkomen dat het gemaal onnodig veel water uit moet malen. Deze onderdoorgang kan ook benut worden om het inundatiewater via Bakkerom-Zuid weg te laten lopen. Zie ook onder M.	Als er een stuw wordt gebouwd, moet de kerende hoogte uiteraard gelijk zijn aan de kerende hoogte van de kade. Er kan ook gekozen worden voor een afsluitbare duiker/inlaat.	W

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	R. 5.1.3 Blz. 36 laatste alinea laatste zin. Deze zin zou moeten luiden: Om het streefpeil van NAP - 1,45 m onder normale omstandigheden te kunnen handhaven is er een nieuwe stuw nodig aan de noordkant van de faunaduiker, die tevens tijdens de inundatie tot NAP - 0,03 m opgetrokken kan worden, om zo op eenvoudige wijze compartimentering mogelijk te maken. Daarvoor zal de duiker aan de noordkant wel aangepast moeten worden om uitspoeling te voorkomen als de Bevervallei en de Noordoosthoek onverhoopt toch ingezet moeten worden. Zie voor dit onderwerp ook onder N.	Het compartimenteren van de waterberging is het onderzoeken waard en kan voordelen bieden. Wel moet daarbij vermeld worden dat het waterschap liefst zo min mogelijk obstakels/kunstwerken in de waterberging wil. Dit uit kosten overwegingen en risico's bij de inzetbaarheid. Uit studies in het rivieren gebied blijkt dat het bodemleven zich vaak snel herstelt.	W
	S. Blz. 38 laatste alinea van 5.1.6. De locatie van de kades langs de bebouwing van de Dijkweg 2 en 4 en bij Bakkerom 4, 6, 8 en 17 is indicatief	Dit is juist, het staat wel goed op de inrichtingskaart 2b in bijlage 5 weergegeven. <u>Verwerking</u> <i>In het inrichtingsplan opnemen, dat de locatie van de kades langs de bebouwing van de Dijkweg 2 en 4 en bij Bakkerom 4, 6, 8 en 17 indicatief is.</i>	W
	T. 6.2.1 Blz. 41 2e alinea. "Bij Bakkerom 17 wordt de grondwaterstand op het zuidelijke deel van het perceel in een natte situatie 0,05 tot 0,15 m hoger". Kennelijk ondanks bemaling. Dat vinden wij voor een huiskavel ongewenst. Om die verhoging te voorkomen zal de kwelsloot rond het perceel breder en dieper gemaakt moeten worden en/of verder naar het zuiden opgeschoven moeten worden. Dit als onderdeel van het nog nader uitwerken van de details bij Bakkerom 17,	Binnen het waterbergings- en natuurgebied Bakkerom-De Dijken wordt een grond- en oppervlaktewaterstand gerealiseerd die past bij de vastgestelde natuurdoeltypen voor het gebied. Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	zoals in de laatste zin van de volgende (3e) alinea is genoemd.	effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. Uit de berekeningen blijkt dat er in een beperkte zone buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het waterbergingsgebied een stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Het waterschap hanteert de norm dat de stijging van het grondwater buiten het NNN en waterberging niet groter mag zijn dan 5 cm. Er zijn verschillende mogelijkheden om de effecten te nivelleren; De modelberekeningen zijn gemaakt zonder dat daarbij rekening is gehouden met compenserende maatregelen, dit wordt in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd. Als de uitstralingseffecten niet opgelost kunnen worden, kan er eventueel voor worden gekozen om de toekomstige peilen aan te passen. De definitieve waterpeilen worden uiteindelijk bepaald in het peilbesluit. Bij het vaststellen van deze peilen wordt gekeken naar doelrealisatie, mogelijkheden voor beheer &	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		onderhoud en uitstralingseffecten. Uitgangspunt voor het peilbesluit zijn in eerste instantie de waterpeilen in het plan. Voor en na realisatie van het plan zullen grondwaterstanden worden gemonitord. Geschikte locaties voor monitoring worden in overleg met aangrenzende grondeigenaren bepaald.	
	U. 6.2.1 Blz. 41 4^e alinea. Er wordt gesteld dat er compenserende maatregelen worden genomen als blijkt dat de huidige oppervlaktewaterpeilen buiten de waterberging niet gehandhaafd kunnen worden. Die waterpeilen moeten dan voor de inrichting in kaart worden gebracht, omdat die vaak afwijken van het streefpeil ter plaatse, zeker rond de erven.	Het uitgangspunt bij het inrichten van het NNN en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. De modelberekeningen zijn gemaakt zonder dat daarbij rekening is gehouden met compenserende maatregelen, dit wordt in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. De definitieve waterpeilen worden uiteindelijk bepaald in het peilbesluit. Bij het vaststellen van deze peilen wordt gekeken naar doelrealisatie, mogelijkheden voor beheer & onderhoud en uitstralingseffecten. Uitgangspunt voor het peilbesluit zijn in eerste instantie de waterpeilen in het plan. Voor en na realisatie van het plan zullen grondwaterstanden worden gemonitord. Geschikte locaties voor monitoring worden in overleg met aangrenzende grondeigenaren bepaald.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		Nagenoeg alle informatie over oppervlaktewaterpeilen is bij het waterschap aanwezig. In schouwsloten of kleine overige sloten kunnen waterpeilen afwijken. Wanneer nodig wordt dit voor de inrichting ingemeten.	
	V. 6.2.1 Blz. 41 5e alinea. “De effecten (stijging) op het grondwater bij inundatie blijven beperkt tot een zone van 50 m rondom de berging”. Uit de plannen wordt niet duidelijk of er langs de Redendijk van Bakkerom 17 tot de N388, en aansluitend langs de N388 naar het zuiden, berm-kwelsloten met een kade komen. Gezien de 50 m zone lijkt het ons wenselijk, dat die zeker langs de Redendijk worden aangelegd. De drooglegging onder deze onverharde weg komt anders in gevaar. De afwatering van die berm-kwelsloot moet dan opgelost worden. Misschien aan te sluiten op het gemaaltje Harm de Jonge?	Wanneer de berekende effecten op de grondwaterstand buiten het natuur- en waterbergingsgebied groter zijn dan 5 cm (de norm vanuit het waterschap) dan zullen maatregelen worden getroffen. De modelberekeningen zijn gemaakt zonder dat daarbij rekening is gehouden met compenserende maatregelen, dit wordt in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling.	W
	W. 6.3 blz. 42 5e alinea. Uit de in deze alinea geschreven tekst blijkt, dat er zo snel mogelijk peilbuizen op de erven geïnstalleerd moeten worden. Op onze laatste ALV hebben de aanwezige leden toegezegd daar hun medewerking aan te verlenen onder de voorwaarde dat zij inzicht krijgen in de resultaten.	De peilbuizen worden in overleg met de eigenaren geplaatst. Dit wordt in het voorjaar 2018 opgestart. De resultaten worden gedeeld.	W+P
	X. Ter compensatie voor verlies van uitzicht, zou de betreffende bewoners, indien ter plaatse mogelijk en door hen gewenst, op hun erf door de provincie en/of het	Er is maatwerk voorzien bij woningen die geconfronteerd worden met een kade. Dit zal in de vervolgesprekken met de individuele eigenaar besproken worden.	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	waterschap, een verhoogd terras in combinatie met een poel, aangeboden moeten worden.		
	Y. In misschien te verwijderen dammen kan met asbest vervuild puin worden aangetroffen.	Alle te verwijderen dammen worden eerst milieukundig onderzocht.	W
	Z 1. In het petgat, in bezit van SBB, ten oosten van de Tuigenweg in de Noodoosthoek, is in het verleden, zoals in zoveel petgaten, (grof)vuil gestort.	Indien een locatie historisch verdacht is, dan wordt dit onderzocht. In het gehele gebied vinden milieukundige onderzoeken plaats. Indien noodzakelijk zal na overleg met de eigenaar SBB gekeken worden of hier nader onderzoek nodig is.	P
	Z 2. De kade met kwelsloot ten noorden van het bos bij Dijkweg 5 moet in een boog lopen, zodat bij de oostelijke en westelijke aansluitpunten geen scherpe hoeken ontstaan.	Dit moet nader uitgewerkt worden in overleg met de eigenaar en de toekomstig beheerder.	W
I17	Inspreker, wonende te Lettelbert aan de Lettelberterdijk 1 verzocht ons om u in kennis te stellen van haar inspraakreactie betreffende het ontwerp-inrichtingsplannen voor het gebied De Drie Polders en het ter inzage legde voorontwerp-inpassingsplan (bestemmingsplan) gemaakt en het milieueffectrapport (MER). Inspreker is woonachtig aan de oostzijde van het deelgebied De Drie Polders. Ook biedt inspreker op deze locatie de mogelijkheid voor recreatief nachtverblijf (Bed & Breakfast). Inspreker heeft begrip voor het algemene belang dat verbonden is met de ontwikkeling van natuur en het	Er zijn tijdens de keukentafel gesprekken meerdere opties besproken dit in relatie met de ligging van de kade, concrete toezeggingen zijn er niet gedaan. Er is wel gesproken over maatwerk en dat wordt in overleg bepaald met betreffende particulieren. De plannen worden medio 2018 in detail nader uitgewerkt. Bij alle woningen die te maken krijgen met een kade is voorzien in maatwerk. Per woning zal in overleg bepaald worden welke maatregelen er genomen moeten worden. Inspreker vreest dat door de aanleg van dijken er schade ontstaat aan haar onderneming, een Bed & Breakfast.	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	verruimen van de waterbergingscapaciteit binnen onder meer dit deelgebied. Het inpassingsplan en het inrichtingsplan hebben echter ook nadelige gevolgen voor de omgeving. Zoals in de stukken beschreven is aan de keukentafel en in schetssessies "opgehaald" dat betrokkenen de wens hebben om het open karakter van het oostelijke deel van het plangebied te behouden. Er is bij de schetssessies en in de keukentafelgesprekken gesteld dat het doel van het raadplegen van alle betrokkenen is om te komen tot een gedragen plan. Voor inspreker geldt dat zij weliswaar begrip heeft voor het algemene belang dat met deze besluiten wordt nagestreefd, maar de plannen tot gevolg hebben dat er voor haar zichtschaade zal optreden alsmede inkomensschaade. In deze gesprekken is begrip getoond voor de impact van een dijk op het uitzicht. Er is gesproken over het treffen van maatregelen, niet in het plangebied, maar op het terrein van inspreker, zoals het ophogen van haar perceel als ook de grond onder de behuizing voor de Bed & Breakfast en ook zijn er in die richting toezeggingen gedaan. Ook is er gesproken over het verleggen van de sloot om meer gevoel van ruimte te geven. Zelfs het overdragen van een stukje grond, grenzend aan de zijkant van het perceel,	Wanneer er sprake is van het wijzigen van een bestemming of het opnemen van een nieuwe bestemming, kan de perceelseigenaar daardoor in een mogelijk (nadeligere) positie komen. Of er daadwerkelijk sprake is van schade, zal uitgezocht moeten worden in een aparte procedure. Vanuit de planologische route kan er dan een verzoek om planschaade worden gedaan.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	dat verhoogd zou kunnen worden om daar een nieuwe Bed & Breakfast-voorziening op plaatsen, waarmee ten miste de suggestie is gewekt dat als onderdeel van dit plan deze en andere compensatoire maatregelen kunnen worden genomen. Het inpassingsplan lijkt een dergelijke invulling niet te faciliteren. De toezeggingen die gedaan zijn werden echter naderhand ingetrokken omdat de dijk iets lager zou uitvallen en iets verder weg zou komen te liggen. Dat laat echter onverlet dat er dijken komen die het uitzicht beperken, maar ook voorzien de plannen in rietkragen langs de sloten die zo'n 2.50 tot 3 meter hoog kunnen worden, waardoor het gebied het uitzicht zeer aanmerkelijk vermindert en het huidige uitzicht op de achterliggende gebieden toch wordt ontnomen, nu echter zonder in compensatoire maatregelen te voorzien.		
	Overigens ontstaat ook overlast door jarenlange werkzaamheden in dit gebied in welke periode de Bed&Breakfast niet kan worden geëxploiteerd. De werkzaamheden in dit gebied zullen ongeveer 1,5 jaar in beslag gaan nemen. De hiervoor genoemde maatregelen waaronder het verruimen van het perceel, zou tot een compensatie van deze schade kunnen leiden.	De werkzaamheden in het totale gebied De Driepolders gaan naar verwachting 1 jaar duren. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd wat betekent dat de aannemer niet overal tegelijk aan het werk is. Er zal met name tijdelijke overlast ontstaan als men aan de oostzijde van het gebied aan het werk is (gemaal bouwen, weg openbreken e.d). Uitgangspunt is dat huizen/bedrijven bereikbaar moeten blijven. Indien er aantoonbare schade wordt geleden ten tijde van de uitvoering kan dat op dat moment worden geclaimd.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Ook is toegezegd dat omwonenden althans inspreker inspraak hebben over het vorm geven aan het gemaal. Er is hierover nog geen overleg geweest en duidelijkheid hierover is ook niet anderszins geboden.	Dit traject is nog niet opgestart maar er wordt zeker met de bewoners gesproken over de vormgeving van het gemaal.	W
	Inspreker is van mening dat de aanvankelijke insteek om te komen tot een gedragen plan ten onrechte wordt verlaten en gewekte verwachtingen over het treffen van maatregelen om het verlies aan uitzicht te compenseren ten onrechte niet waar worden gemaakt, nu het verlies aan uitzicht nog steeds zal optreden. Uiteraard bestaan er mogelijkheden om buiten dergelijke vormen van compensatie aanvragen in te dienen om het onevenredig nadeel financieel te compenseren, maar in casu zijn op meerdere momenten toezeggingen gedaan om op praktische wijze de nadelen te ondervangen, welke toezeggingen niet gestand worden gedaan, terwijl het plan nog steeds uitzichtschade en ander verlies veroorzaakt. Inspreker nodigt u dan ook uit om het overleg voort te zetten en vraagt u de plannen niet verder vast te stellen of verder in procedure te brengen dan nadat deze toegezegde praktische vormen van compensatie afdoende zijn verzekerd. Bel of mail ons gerust als u nog vragen hebt.	Uitgangspunt bij het aanleggen van kaden is dat als de kade hoger wordt dan 1.50 m boven de bovenkant van de begane grondvloer de kade 100 meter vanaf de woning wordt gelegd om het eventuele zichtverlies te compenseren. In deze situatie is de kade 0.70 tot 1.0 m hoger dan de bovenkant van de begane grondvloer en komt de kade op 100 meter afstand van de woning te liggen. De ligging van de kade is in overleg met de bewoners aan de Lettelberterdijk bepaald. Daarnaast is toegezegd dat het ontwerp van de kade in overleg met de bewoners zal plaatsvinden. Omdat de kade al op 100 m van uw woning komt te liggen, is het treffen van compenserende maatregelen niet op voorhand noodzakelijk.	W
I18	Introductie: Insprekers wonen in Polder De Dijken en zijn de eigenaren/gebruikers van 5 percelen los land in die polder,		P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	plus hun huiskavel, met een gezamenlijk oppervlak van ca. 10 ha. Het grootste deel wordt beheerd als natuurgebied. Onze polder is door uw Staten aangewezen als waterbergings- en natuurgebied en zal als zodanig volgens statistische schattingen eens in de 25 jaar geïnundeerd worden. (elk jaar 50% kans) De Gebiedscommissie Zuidelijk Westerkwartier is reeds met de voorbereidingen voor de herinrichting aan de slag. Zienswijzen: 1. Naar onze mening zou het voorliggende plan meer gericht kunnen worden op de vergroting van de soortenrijkdom. Dat kan bereikt worden door meer gradiënten aan te brengen b.v. door kleine verspreid liggende bosjes van (stekel)struiken en lage boomsoorten, meer hoog/laag variatie aan te brengen, (omdijkte) poelen te graven, eilandjes te maken, enz.	Overgangen in het landschap en tussen begroeiingstypen dragen inderdaad bij aan de soortenrijkdom. Om bepaalde biotopen tot hun recht te laten komen, moeten ze wel een minimale omvang hebben. De poldertjes in Polder de Dijken-Bakkerom zijn vrij klein qua oppervlak. Om de biotopen tot hun recht te laten komen en het gebied beheerbaar te houden, streven wij er naar niet al te veel landschapselementen in te brengen in het plan. Binnen de polders is sprake van hoogteverschillen. Door het micro reliëf te gebruiken, ontstaan al verschillen. De begroeiing rond de huizen, uw bos en de verspreid staande struiken in de Noordoosthoek dragen bij in de variatie en soortenrijkdom.	
	2. Bij eerdere gelegenheden hebben wij gepleit voor kleinschalige natuurlijke verbindingen tussen natuurgebied Bakkerom, de bosjes van Dijkweg 9 en 5, de begroeiing van Bakkerom 17 en de andere erven waar meestal begroeiing	Het landschap van Polder de Dijken-Bakkerom is een kleinschalig landschap. Tussen de open Bevervallei en de Ottervallei ligt een inversierug met bewoning. Rond en op de erven liggen kleine bosjes en houtsingels. De beplanting op	P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	aanwezig is. Die verbindingen kunnen bestaan uit zogenaamde stepstones, die dan niet verder dan 25 m uit elkaar moeten liggen om insecten, vlinders, vleermuizen, kleine zoogdieren, enz. beter de gelegenheid te geven zich te verplaatsen. Wij zouden het betreuren als de verschillende delen van de polder zo open en kaal worden, dat grote en kleine dieren moeite hebben, of helemaal niet kunnen migreren. Wij denken dat één en ander mogelijk is rekening houdend met de door alle bewoners gewenste zichtlijnen. Een kaal gebied zoals nu in de Marumerlage is ontstaan, lijkt ons ook van uit het oogpunt van soortenrijkdom ongewenst.	de inversie rug draagt bij aan de biodiversiteit van het natuurnetwerk. Wij zien voor de invulling van het natuurnetwerk op de inversierug een rol voor particulier natuurbeheer waarbij het kleinschalige karakter op de inversierug versterkt wordt. Het type verbinding hangt af van de soorten waar een verbinding voor gemaakt is. De Bevervallei en Ottervallei dragen bij aan een verbinding voor planten en dieren die van natte en vochtige graslanden houden. In het inrichtingsplan vormt de slenk die de verbinding vormt met de Bakkerom een voorbeeld van een natte verbinding. Juist door de variatie in het gebied van de meer besloten inversierug en de opener polders ontstaan er verschillende typen verbindingen waar een grote variatie aan dieren van kan profiteren.	
I19	Vooraf mijn waarderingen voor het proces: de wijze waarop de betrokkenen zijn meegenomen in het ontwerp en inrichting van het gebied, de 3 polders. Het is voor mij, als bewoner, ook een pijnlijk proces geweest. Ik geniet dagelijks van de vergezichten, de fauna, de zonsondergangen (spectaculair!) van het gebied zoals deze nu is. Mede omdat ons uitzicht nu gericht is op de 3 polders vanwege de aangelegde dijk aan de voorkant van het huis. Het betekent inleveren van het woongenot ten behoeve van “droge voeten” voor een ieder. Daarnaast vind ik het jammer dat er niet is ingezet meer weidevogels, bv. de grutto, terug te krijgen.	Het inrichtingsplan biedt nog steeds ruimte voor weidevogels. Met de inrichting van het gebied zal het gebied meer aansluiten bij weidevogels die van vochtiger omstandigheden houden, zoals bijvoorbeeld de watersnip. Het is goed om te horen dat het betrekken van bewoners wordt gewaardeerd.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Desalniettemin heb ik het zeer gewaardeerd om betrokken te worden, en dat er tijd en ruimte is geboden om mee te denken.		
	In de bijeenkomsten en keukentafel gesprekken zijn mi. de volgende afspraken/ punten besproken: 1 De nieuw aan te leggen dijken/kades: wens is om deze zo ver mogelijk van de tuingrens te plaatsen. Er is ook gesproken om deze in een rechte lijn achter de grens van Lettelberterdijk 6 te laten lopen. Dus nog iets verder naar het westen te plaatsen. Op deze manier past de dijk beter bij de rechte lijnen van het gebied. Er is gesproken om de plaatsing van de dijk nog nader te bespreken met de bewoners Lettelberterdijk nr 1, 2 en 3. - Deelt u deze afspraak? Op welke manier wordt dit vormgegeven? Wanneer kunnen wij dit verwachten?	De plannen worden medio 2018 in detail nader uitgewerkt. Alle eigenaren die te maken krijgen met een kade is voorzien in maatwerk. Er wordt nader overleg gevoerd met de betreffende eigenaren.	W
	1a: begroeiing molensloot: er wordt gesproken om deze een meer natuurvriendelijk karakter te laten krijgen door het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers. Dit is mooi, mits er geen torenhoge rietkragen en andere gewassen gaan groeien wat ons uitzicht nog meer gaat belemmeren. - In hoeverre wordt met de begroeiing en onderhoud rekening gehouden met ons het uitzicht?	Dit zal uitgewerkt worden bij de uitwerking van het beheer- en onderhoudsplan	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	2: bloemrijk grasland: de bewoners aan de oostzijde hebben hun voorkeur aangegeven voor een brede strook bloemrijk grasland. Dit om bv. bijen ed een kans te geven. Deze wens wordt wel genoemd, maar ik zie het niet terug in de maatregelen van de natuur. - Hoe wordt dit vormgegeven? - Wat gaat dit betekenen voor oa het weiland in het zuidoosten (ten zuiden van Lettelberterdijk 1)? Dit weiland wordt nml niet beheerd/ gemaaid en staat intussen helemaal vol met pitrus.	Voor de realisatie van bloemrijke graslanden zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig. Het beheer zal sturend zijn voor de ontwikkeling van de graslanden. Op dit perceel is het nieuwe gemaal voorzien en maakt onderdeel uit van de verbinding tussen De Drie Polders en de omgeving van het Leekstermeer en Lettelberterbergboezem. Bij de detailuitwerking zal samen met Staatsbosbeheer bekeken worden welk beheer op dit perceel zal worden gevoerd.	P
	3 Er is gesproken om de dijken/kades zo laag mogelijk te maken, wat afhankelijk is van de opbouw van de dijken/kades. Dit om belemmeringen van het uitzicht en het “ opgesloten gevoel” voor de aanwonenden zo beperkt mogelijk te maken. - Deelt u deze zienswijze? Op welke wijze wordt dit vorm gegeven?	De plannen worden medio 2018 in detail nader uitgewerkt. De kaden hebben een vaste eindhoogte maar kunnen inderdaad op verschillende manieren worden opgebouwd. Tijdens de keukentafel gesprekken is dit aan de orde geweest en dit wordt meegenomen in het ontwerp van de kade. De eigenaren worden hier bij betrokken.	W
	4. waterpeilen; er zal een groot verschil in de waterstanden zijn binnen het gebied en buiten het gebied. Zomerpeil NAP-0,65 en winterpeil NAP -0.85 met de huidige peilen. Mijn huis staat laag, heeft geen kruipruimte enz.	Het waterschap hanteert de norm dat er maximaal 5 cm verhoging mag optreden van de grondwaterstanden. Hierbij wel de kanttekening dat bij bebouwing wordt nagegaan of deze 5 cm acceptabel is. Zijn er effecten berekend die groter zijn dan 5 cm dan worden maatregelen genomen om het	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	- Welke gevolgen gaat het nieuwe peil hebben voor mijn tuin en de bebouwingen? - Welke gevolgen zijn er voor de omwonenden als het gebied ingezet wordt als waterberging?	effect ongedaan te maken. Dit kan betekenen dat een kwelsloot wordt aangelegd of een kade wordt verlegd. Voorafgaande aan de daadwerkelijke inrichting worden monitoringsbuisen geplaatst. De grondwaterstanden worden dan met metingen gevolgd. De waterpeilen worden vastgelegd in een peilbesluit. Binnen het peilbesluit wordt nogmaals onderzocht of er effecten zijn en of er verdere maatregelen worden uitgevoerd om effecten te voorkomen. Er zijn geen gevolgen voor omwonenden voorzien bij het inzetten van de waterberging.	
	5 kunstwerken, gemalen; er is gesproken over betrokkenheid van de bewoners bij de ontwerpen. - Hoe gaat dit vorm gegeven worden en wanneer?	Dit traject is nog niet opgestart maar er wordt zeker met de bewoners gesproken over de vormgeving van gemalen en kunstwerken.	W
	- 5 a: plaatsing van het nieuwe gemaal aan de oostzijde: is het mogelijk om deze meer naar het zuiden te plaatsen zodat het nieuwe gemaal meer wegvalt bij de bosschage aan de A7- begin Lettelberterdijk? Het geeft een meer open beeld.	De exacte locatie moet nog bepaald worden. Er zal zeker naar de landschappelijke inpassing worden gekeken.	W
	6.privacy - recreatie: er zijn nog geen specifieke maatregelen benoemd voor recreatie. - Wanneer worden deze benoemd en in hoeverre worden aanwonenden hierbij betrokken?	Bij de uitwerking van het inrichtingsplan, het komende jaar, zal bekeken worden welke recreatieve voorzieningen eventueel meegenomen worden. De bewoners worden bij de uitwerking van het inrichtingsplan betrokken.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	7 Beheer en onderhoud: onze ervaringen van huidige situatie aan de Lettelberterdijk en de Bergboezem zijn niet positief. Wij zien de laatste jaren een toename van pitrus, berenklaauw en waternavel. De waternavel is zelfs nu zo erg toegenomen in het Bergboezem-gebied dat het nu ook groeit in het Lettelberterdiep. Ook de berenklaauw is zich rijkelijk aan het verspreiden en zien wij een toename van verruiging in het gebied. Onderhoud op bepaalde plekken blijkt lastig vanwege drassigheid. Met meldingen wordt weinig gedaan. - Wat is uw beleid en zienswijze tav beheer en onderhoud van de 3 polders? - Welke maatregelen gaan er getroffen worden om de hier boven beschreven ervaringen te voorkomen? We gaan er vanuit dat het beheer en onderhoud structureel gefinancierd gaat worden in de toekomst.	De beheerder kiest de wijze van beheer. Het beheer moet gericht zijn op de realisatie en het behoud van het natuurdoeltype. Pitrus profiteert van wisselende grondwaterstanden. In het inrichtingsplan zijn maatregelen opgenomen om de schommelingen te beperken. Met een gericht maaibeheer kan de dominantie van pitrus worden verminderd. Exoten als reuze berenklaauw en grote waternavel worden zoveel mogelijk bestreden. Het waterschap en de provincie hebben middelen gereserveerd voor beheer en onderhoud.	W+P
	- 7a er wordt gesproken over het EBO-plan: wanneer zal deze uitgewerkt worden? In hoeverre hebben betrokkenen en bewoners hier invloed op?	Eigendom en Beheer en Onderhoud wordt besproken met de eigenaren en eindbeheerders. Dit zal op zijn vroegst medio 2019 worden opgestart.	W+P
	8: synergie oostzijde (bergboezem) en nieuw plan 3 polders Door de bewoners van de Lettelberterdijk is regelmatig aangegeven dat er een zeker mate van synergie zou moeten zijn tussen de gebieden de 3 Polders en de Bergboezem aan	Voor de Lettelberterbergboezem worden komende periode maatregelen in detail uitgewerkt voor de optimalisatie van waterberging. De Lettelberterbergboezem is een gebied met rietland, open water en graslanden en kent haar eigen bijzondere	W

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	de oostzijde. De gebieden hebben in het nieuwe plan ook een verbinding met elkaar. Qua flora en fauna vinden wij het logisch dat deze gebieden aanvullend op elkaar zijn. Opvallend is en blijft dat de Bergboezem buiten beschouwing blijft, terwijl daar qua waterberging, natuur en de nodige problemen zijn. Maar er liggen ook kansen om beide gebieden te versterken. - wat is uw beleid en zienswijze hierop? - welke maatregelen gaan genomen worden om de problemen in de Bergboezem op te heffen?	natuurwaarden, zoals bijvoorbeeld de zeldzame vis grote modderkruiper. De Lettelberterbergboezem draagt met zijn meer moerasachtige inrichting bij aan de verbinding van natte natuurgebieden rond het Leekstermeer en de diverse natuurgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier. Het gebied vormt een aanvulling op De Drie Polders met haar graslanden.	
	9: Flora-Fauna: een veranderd natuurbeeld kan gevolgen hebben voor de huidige fauna. - Hoe wordt omgegaan met bv het huidige reeën-bestand? - Op welke wijze worden de gevolgen in kaart gebracht? 9a: wild tunnel/brug: in hoeverre wordt er gedacht aan bv een wild tunnel/brug tussen zodat er mogelijkheden zijn voor het wild om naar de weilanden gelegen aan de oostkant (bergboezem) te gaan? 9b: bosschage zuidoost kant: het is onduidelijk wat er gaat gebeuren met de bosschage aan de zuid-oostkant van de Lettelberterdijk. Mijn wens is dat deze blijft bestaan zodat deze schuilmogelijkheden blijft bieden voor wild.	De Drie Polders blijft geschikt voor reeën. De natuurgebieden in onze provincie worden regelmatig geïnventariseerd. Staatsbosbeheer volgt de ontwikkeling van flora en fauna om haar beheer daar op aan te kunnen passen. Er is niet voorzien in een wildbrug over het Lettelberterdiep. De bosschage blijft behouden.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	- wat is uw zienswijze hierop?		
	10: agrarisch medegebruik: in de gesprekken is vaak aangegeven dat wij medegebruik van de plaatselijke boeren belangrijk vinden. Dat extensieve beglazing door koeien mogelijk moet blijven. - deelt u deze zienswijze?	Het beheer zal gericht zijn op het behoud en versterken van bloemrijke graslanden. Daar hoort een maai- en/of begrazingsbeheer bij. De graslanden blijven wel langer nat wat tot gevolg heeft dat vee in sommige percelen later ingeschaard kan worden of het maaibeheer met lichter materiaal moet worden uitgevoerd. Waar mogelijk zal de samenwerking met agrariërs gezocht worden. Het initiatief daarvoor ligt bij de beheerder van het natuurgebied.	P
I20	Insprekers wonen in Polder De Dijken te Boerakker en zijn eigenaren/ gebruikers van een woning met erf en aanpalend land en elders in de polder, samen ruim 2 ha. De polder is door Provinciale Staten aangewezen als natuurgebied en waterberging, die statistisch gezien een keer in de 25 jaar geïnundeerd kan worden. Wij zijn lid van Belangenvereniging Polder de Dijken (PDD) die ook een zienswijze heeft ingediend, maar nemen de vrijheid daarnaast een privé zienswijze in te dienen. Zienswijze Ontwerp inrichtingsplan Polder de Dijken – Bakkerom: 1. Figuur 2-1: (p6) en figuur 3.1 (p12) suggereert d.m.v. inkleuring dat een waterbergingsgebied op privé percelen zal ontstaan wo. percelen Marum 6564 en Leek 4255. Deze percelen zijn privé bezit en horen bij een woning. In de schetssessies, bilateraal overleg en de afspraken met de belangenvereniging PDD is het uitgangspunt overeengekomen dat er geen waterberging, dijken en	Figuur 2.1 en 3.1 geven de begrenzing van de waterberging volgens de provinciale verordening weer. Afhankelijk van maatwerk en eventueel kavelruil zal de begrenzing worden aangepast en uiteindelijk in de provinciale verordening worden overgenomen.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	kwelsloten op privé gronden zullen worden ingericht – Verzoek om plan aan te passen voor deze percelen (of rechtsoptvolgers bij een eventuele kavelruil) conform eerdere toezeggingen.		
	2. Er zijn in het plangebied verschillende percelen onderdeel van een mogelijke kavelruil, met gewijzigde inrichtingsplannen voor dijken, kwelsloten en functies – Verzoek om (inrichtings)plan hier op aan te passen.	In het gebied waar natuur is voorzien is een aantal percelen nog niet in beheer dan wel eigendom. Voor die percelen geldt dat indien ze beschikbaar zijn voor natuur bij de vaststelling van het inpassingsplan de bestemming "Natuur" er op wordt gelegd. Voor gronden die nadien beschikbaar komen voor natuur is een wijzigingsbevoegdheid in de regels opgenomen.	P
	3. Wij verzetten ons tegen een mogelijke situatie waar er dijken dicht op bestaande bewoning worden ingericht en/of daarmee het zicht en woongenot verstoren.	Indien kades dicht op de bebouwing staan en hoger worden dan 1.50 m boven de bovenkant van de begane grondvloer worden de kaden op 100 meter afstand van de woning neergelegd. In alle andere gevallen zal er d.m.v. maatwerk gekeken worden hoe de kade wordt vormgegeven.	W
	4. p36. Er is bij de inrichtingsplannen sprake van een apart gemaal voor de percelen rondom Bakkerom 17. Verzoek om een verduidelijking van de capaciteit, locatie en details van dit gemaal. Verzoek om de uitvoering te laten plaatsvinden in nauw overleg met bewoners.	De locatie wordt mede in overleg bepaald met de eigenaar. Het pomp gemaal is volledig geautomatiseerd en moet een gebied van ruim 1,60 ha bemalen, afhankelijk van de precieze uitkomsten van de kavelruil. De capaciteit van het gemaal wordt ca. 0,12 m ³ /min. Daarnaast is er eventueel nog de mogelijkheid dat de afwatering via kwelsloten zal gaan plaats vinden. Dit wordt tijdens de voorbereidingen nader bekeken.	W
	5. p41. "De effecten (stijging) op het grondwater bij inundatie blijven beperkt tot een zone van 50 m rondom de	Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	berging". Uit de plannen wordt niet duidelijk of er langs Redendijk van Bakkerom 17 tot de N388, en aansluitend langs de N388 naar het zuiden, berm-kwelsloten met een kade komen. Indien bij de uitwerking wordt gekozen voor een aanpassing van de huidige Redendijk, moet de deze in overleg plaatsvinden met de aangrenzende bewoners, o.a. vanwege aanwezige privé (water) leidingen.	negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. Uit de berekeningen van het grondwatermodel blijkt dat er in een beperkte zone buiten het NNN en het waterbergingsgebied een beperkte stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Deze berekende stijging moet terug gebracht worden naar de geldende norm van <5 cm. Dit kan op verschillende manieren: De modelberekeningen zijn gemaakt zonder daarbij rekening te houden met compenserende maatregelen, dit wordt opnieuw in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd. Een uitgebreid monitoringsplan (5 jaar) waarin de grondwaterstanden worden gemonitord.	
	6. p44. "Bij Bakkerom 17 wordt de grondwaterstand op het zuidelijke deel van het perceel in een natte situatie 0,05 tot 0,15 m hoger". Dat vinden wij voor een huiskavel ongewenst. Om dat te voorkomen zal de kwelsloot rond het perceel breder en dieper gemaakt moeten worden en/of	Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd.	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	verder naar het zuiden opgeschoven moeten worden'. Verzoek om het (inrichtings)plan aan te passen.	Uit de berekeningen van het grondwatermodel blijkt dat er in een beperkte zone buiten het NNN en het waterbergingsgebied een beperkte stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Deze berekende stijging moet terug gebracht worden naar de geldende norm van <5 cm. Dit kan op verschillende manieren: De modelberekeningen zijn gemaakt zonder daarbij rekening te houden met compenserende maatregelen, dit wordt opnieuw in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging, kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd. Een uitgebreid monitoringsplan (5 jaar) waarin de grondwaterstanden worden gemonitord.	
	7. Er is sprake van asbest in het plangebied. De risico's voor mens, dier en bewoners worden zeer beperkt omschreven. Verwijzend naar onze zienswijze op de MER, het verzoek deze risico's meer te onderzoeken en onderdeel te laten zijn van verdere planvorming.	Er worden milieukundige onderzoeken gedaan naar verhardingen en grondrammen. Alle te verwijderen objecten worden milieukundig onderzocht.	P
	8. Bij de uitvoering van de inrichtingsplannen is een aanzienlijke verplaatsing van grond nodig, waarbij de redendijk niet geschikt is voor transport verkeer (omdat	Alle wegen die eventueel gebruikt kunnen worden voor de uitvoering worden voor aanvang van de uitvoering geïnspecteerd of deze geschikt zijn. Indien ze gebruikt gaan worden wordt de huidige toestand opgenomen. Na	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	deze deels verhard is en een privé waterleiding bevat). Graag aandacht hiervoor.	uitvoering worden de wegen wederom geïnspecteerd en wordt er bekeken of er schade is ontstaan. Als er schade is ontstaan wordt in overleg met de wegbeheerder een herstelplan opgesteld. Tijdens de uitvoering worden de wegen, indien nodig dagelijks geveegd.	
	9. Vanuit de energie-transitie is te verwachten dat er een grote beweging naar decentrale energie opwekking plaats zal gaan vinden met smart grids, zonnepanelen, windenergie en batterij opslag (zoals o.a. genoemd in de Visie Lokale Energie van de rijksoverheid, https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2013/11/08/visie-lokale-energie/visie-lokale-energie.pdf). Vanuit de duurzame ambities van Nederland (in 2050 geen uitstoot van CO2, https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/inhoud/meer-duurzame-energie-in-de-toekomst) is een dergelijke ontwikkeling ook aangemoedigd. Het zou voor de hand liggen om in het PIP en de inrichtingsplannen aandacht te besteden aan (toekomstige) duurzame ontwikkelingen op erven/wonen, agrarische, recreatieve, natuur-agrarisch en natuurgronden. Verzoek dit zo veel mogelijk te accommoderen in de PIP en inrichtingsplannen.	Het opnemen van de mogelijkheid om een zonnepark te realiseren op de bestemmingen "Natuur-Agrarisch" of "Natuur" is strijdig met de bedoeling van het inpassingsplan.	P
I21	Onze zienswijze op de plannen is als volgt: Uit de plannen ontbreekt wat ons betreft de onderbouwing voor de breedte van de kade sloten, er kan onvoldoende aangetoond worden of wij op ons perceel droge voeten	De uitgangspunten van het waterschap m.b.t. de kaden zijn opgenomen in bijlage 4 van het inrichtingsplan. Daarnaast is besproken tijdens de keukentafelgesprekken dat er rondom	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	houden. Wij zouden graag hiervoor de huidige situatie ook aangetoond zien door het plaatsen van peilbuizen, om zo een onderbouwing te krijgen van de huidige situatie met de impact berekening van de toekomstige situatie. Mochten hiervoor nog grond peil metingen moeten worden gedaan voor nauwkeurige berekeningen, dan gaan we ervanuit dat dit wordt uitgevoerd. Wij hebben ons huis in overleg met de Gemeente Leek op deze hoogte gebouwd, ons verzoek was duidelijk om het huis hoger te plaatsen, dit terwijl de Gemeente reeds op de hoogte was van dit Droge Voeten project. Mocht er na inrichting toch een negatief effect ontstaan voor ons uitzicht, dan wel de grond water stand, dan gaan wij ervan uit dat hiervoor passende maatregelen worden getroffen in overleg met ons.	woningen maatwerk moet worden geleverd. In de nadere detaillering van het inrichtingsplan zal in overleg met betrokkenen dit besproken worden. De breedte van de sloten is bepaald aan de hand van een modelberekening en de benodigde afvoercapaciteit. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in bijlage 3 van het inrichtingsplan. Er wordt een monitoringsplan opgesteld zie paragraaf 6.3 pagina 42 van het inrichtingsplan. In 2018 worden de peilbuizen in overleg met betrokkenen geplaatst. Voor de breedtes van de kaden zijn de uitgangspunten van het waterschap Noorderzijlvest in het plan verwerkt. Voor de effecten van de inrichting van de natuur en waterbergingsgebieden op de grondwaterstanden geldt de norm van 5 cm. Bij een groter effect worden bij de verdere planuitwerking passende maatregelen meegenomen. Voorafgaande aan de inrichting tot en met tenminste 5 jaar na inrichting worden grond- en oppervlaktewaterstanden gemonitord. Hiervoor wordt een monitoringsplan opgesteld. Een beoordeling van de waterpeilen, de effecten en de monitoring etc worden verder uitgewerkt in het zogenaamde peilbesluit.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Wij willen betrokken worden bij de inrichting van het gebied om onze kavel heen (uitzicht), bij de voorbereiding en ook bij de uitvoering zelf. Ons voorstel is om een soort bewoners uitvoering overleg in te stellen, welke regelmatig bezocht kan worden.	Tijdens de voorbereiding worden er keukentafel gesprekken georganiseerd om de inrichting te bespreken met de bewoners. Daarnaast worden er periodieke informatieavonden georganiseerd en is het eventueel mogelijk om een klankbordgroep op te richten. Ten tijde van de uitvoering worden er inloopspreekuren georganiseerd in de bouwkeet.	W+P
	We pleiten voor water wat doorstroomt, om de overlast van muggen minimaal te houden. Ook hier zouden we graag zien dat er een nul meting wordt uitgevoerd en extra maatregelen van te voren worden bedacht.	De meeste muggenlarven worden groot in poelen, dakgoten, regentonnen en droogvallende sloten. Muggen houden van beschutting. In het inrichtingplan is voorzien in hogere en meer constante waterstanden. De opgroeimogelijkheden voor muggenlarven blijven daarmee beperkt.	W+P
	De grenzen zijn indicatief en zouden verder in overleg met ons nog worden vast gesteld (eea ook afhankelijk van kavelruil).	In het gebied waar natuur is voorzien is een aantal percelen nog niet in beheer dan wel eigendom. Voor die percelen geldt dat indien ze beschikbaar zijn voor natuur bij de vaststelling van het inpassingsplan de bestemming "Natuur" er op wordt gelegd. Voor gronden die nadien beschikbaar komen voor natuur is een wijzigingsbevoegdheid in de regels opgenomen.	P
I22	Het is voor ons nog niet helemaal duidelijk wat de gevolgen zijn van bijvoorbeeld peilverhoging vooral m.b.t. onze normale agrarische percelen.	Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en waterbergingsgebieden is dat er geen negatieve effecten mogen optreden buiten de begrenzing van de natuur- en waterbergingsgebieden. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
		Uit de berekeningen van het grondwatermodel blijkt dat er in een beperkte zone buiten het NNN en het waterbergingsgebied een beperkte stijging van het grondwaterpeil is te verwachten. Deze berekende stijging moet terug gebracht worden naar de geldende norm van <5 cm. Dit kan op verschillende manieren: De modelberekeningen zijn gemaakt zonder daarbij rekening te houden met compenserende maatregelen, dit wordt opnieuw in de nadere detaillering door gerekend. Compenserende maatregelen kunnen bestaan uit het aanbrengen van een kwelsloot, drainage of bemaling. Bij voldoende drooglegging kan in overeenstemming met de grondeigenaar de verhoging worden geaccepteerd Een uitgebreid monitoringsplan (5 jaar) waarin de grondwaterstanden worden gemonitord.	
	Tevens zijn er bij ons nog verschillende onduidelijkheden over het Particulier Natuurbeheer. Wij hebben begrepen dat u binnenkort een gesprek heeft met een vertegenwoordiger van LTO Noord. Wij verwachten dat er dan voor ons meer duidelijkheid komt over de verschillende ingrepen en welke consequenties die zullen hebben voor ons bedrijf.	U bent in het verleden een overeenkomst aangegaan voor functieverandering en particulier natuurbeheer en de te ontwikkelen natuur, die daarmee samen gaat. Graag zet de provincie met u het gesprek voort over de mogelijkheden voor inpassing van particulier natuurbeheer in uw bedrijfsvoering.	P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
I23	Ik maak bezwaar tegen de bestemming natuur-agrarisch en waterberging op mijn land. Mijn percelen moeten landbouwgrond blijven. Door de bestemming natuur-agrarisch daalt de waarde van mijn gebouwen en apparatuur. Ik heb bijvoorbeeld een melkrobot, waarvoor ik veel heb geïnvesteerd. Ik leid schade als de apparatuur niet meer gebruikt kan worden, waarvoor het is aangelegd. De waarde van de landbouwgrond gaat achter uit door de toekenning van de bestemming natuur- agrarisch.	De bestemming Natuur-Agrarisch is in het bestemmingplan buitengebied Marum al toegekend. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming overgenomen. De bestemming waterberging is toegevoegd om de waterberging mogelijk te kunnen maken. In het voorontwerp inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde. Op het moment van de beantwoording van de zienswijzen is er dan ook geen schade te verwachten. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen, binnen de waterberging, de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden.	P
	Voor de waterberging worden dijken langs mijn land gelegd. Het water van de dijken zal op mijn land stromen en kan dan niet meer weg. Mijn land wordt naast de dijk heel nat. Bovendien is het land door de aanleg van de dijken niet meer vlak. Ik kan dan niet meer makkelijk mijn land bewerken met machines. Ik weid koeien. Het waterschap heeft gezegd dat ik geen koeien op de dijk mag weiden. Dan moet ik steeds rasters zetten. Dat kost veel tijd en geld, want de rasters moeten steeds weg als er gemaaid wordt.	Er mag door inrichting van de waterberging geen schade aan uw percelen plaatsvinden. Treedt door de aanleg wel schade op dan vindt herstel en eventueel vergoeding plaats. Wanneer de aanleg van kaden leidt tot vernatting van uw percelen door afstromend water zullen hiervoor inrichtingsmaatregelen worden genomen. Te denken aan een extra watergang om het water vanaf de kade op te vangen en af te voeren. Dit is maatwerk en vindt plaats in overleg.	W

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	Als het land door de waterberging onder water heeft gestaan, is de graszode kapot. Ik moet dan opnieuw inzaaien. Dat kost veel geld en ik heb geen voer meer. Ik kan dan ook niet hooien.	We streven er naar om water te bergen op gronden die duurzaam beschikbaar zijn voor de doelstellingen natuur en water. Bij overstroming door waterberging geldt de nadeelcompensatieregeling van het waterschap Noorderzijlvest.	
	Door de bestemming waterberging daalt de waarde van mijn gebouwen en apparatuur. Mijn bedrijf heeft door de bestemmingswijziging minder waarde in de handel. De totaal waarde daalt. Voor mijzelf betekent dit een onzekere toekomst.	Indien u van mening bent dat u schade ondervindt door de bestemmingswijziging, dan kunt u een planschadeclaim indienen.	W+P
	De grondwaterstand op mijn erf gaat hoger worden en wisselen. Dit kan schade opleveren. De natuur naast mijn land bevat veel onkruid. Ik kan schade krijgen door onkruid. De zaden van het onkruid waaien over en infecteren mijn land. Er zal meer wildschade zijn. De roofdieren pakken de weidevogels en er komen meer vossen. Ik kan bij huis haast geen kippen meer laten lopen.	Het waterschap hanteert de norm dat er maximaal 5 cm verhoging mag optreden van de grondwaterstanden. Hierbij wel de kanttekening dat bij bebouwing wordt nagegaan of deze 5 cm acceptabel is. Zijn er effecten berekend die groter zijn dan 5 cm dan worden maatregelen genomen om het effect ongedaan te maken. Dit kan betekenen dat een kwelsloot wordt aangelegd of een kade wordt verlegd. Vanwege de natte inrichting van het natuurgebied zal de overlast van onkruiden beperkt zijn. De beheerder is verantwoordelijk voor het in de hand houden van onkruidgewassen. Veel roofdieren komen in heel veel soorten gebieden voor. Deze soorten zijn niet afhankelijk van een natuurgebied.	W+P
I24	Hierbij maak ik bezwaar tegen het wijzigen van het bestemmingsplan "Dwarsdiep". Wij hebben een prachtige woonplek. Als de waterberging in dit gebied doorgaat	Het perceel van de inspreker ligt direct naast het Dwarsdiep. Het perceel -met woonbestemming- ligt als enclave binnen	W+P

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	komen wij rondom in het water. Hoe komen wij dan bij onze woning. Het geheel zal vochtig worden. Ik voorzie een muggenplaag. Ons woongenot zal verdwijnen.	het gebied van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en binnen de waterberging. Er worden maatregelen getroffen die waarborgen dat de grondwaterstand onder uw perceel –mits in dit geval ook toelaatbaar-maximaal met 5 cm zal stijgen. Hiervoor kan bijvoorbeeld onderbemaling worden geplaatst. Er zullen metingen worden uitgevoerd om na te gaan dat er daadwerkelijk geen onacceptabele vernattingseffecten optreden. Het betreffende perceel ligt ook als enclave binnen het waterbergingsgebied. De inzet van de waterberging Dwarsdiep is voorzien gemiddeld eens in de tien jaar. Er worden maatregelen getroffen die de toegang van uw perceel ten allen tijde garanderen. De meeste muggenlarven worden groot in poelen, dakgoten, regentonnen en droogvallende sloten. Muggen houden van beschutting. In het inrichtingsplan is voorzien in hogere en meer constante waterstanden. De opgroeimogelijkheden voor muggenlarven blijven daarmee beperkt.	
I25	Hierbij maak ik bezwaar tegen het wijzigen van het bestemmingsplan "Dwarsdiep". Nu heeft het een agrarische bestemming. U wilt dit wijzigen in waterberging, natuur, en agrarisch. Dit is volgens mij niet wenselijk. Agrarisch en waterberging gaan niet samen. Ik fok sinds 1974 paarden en zie als het bestemmingsplan wordt gewijzigd problemen	De bestemming Natuur-Agrarisch is in het bestemmingsplan buitengebied Marum al toegekend. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming overgenomen. De bestemming waterberging is toegevoegd om de waterberging mogelijk te kunnen maken.	W+P

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	Code
	voor de toekomst. Een groot deel van mijn land kan dan onder water komen te staan. Daarna is het een paar jaar voor de paarden onbruikbaar.	Gemiddeld wordt de waterberging éénmaal per tien jaar ingezet. We streven er naar om water te bergen op gronden die duurzaam beschikbaar zijn voor de doelstellingen natuur en water. Bij overstroming door waterberging geldt de nadeelcompensatieregeling van het waterschap Noorderzijlvest. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen, binnen de waterberging, de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden. De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf en voor eventuele ruiling.	

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

2.2. Zienswijzen en commentaar voorontwerp-provinciaal inpassingsplan (PIP)

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
I1	Insprekers zijn het niet eens met de plannen zoals genoemd in het voorontwerp-inpassingsplan ZWK. Het plan omvat onder andere de percelen die ingeschreven staan met de kadastrale aanduidingen: MRM01I679G0000, MRM01I273G0000, MRM01I307G0000, MRM01I272G0000, MRM01H237G0000, MRM01H238G0000, MRM01H239G0000, MRM01A4167G0000, MRM01A6063G0000, en behorende tot hun rundveehouderij bedrijf in Tolbert. De redenen voor insprekers om niet akkoord te gaan zijn gestoeld op bedrijfseconomische motieven. Het gaat om goede landbouwgrond. De percelen omvatten ongeveer 15% van de totale oppervlakte grond en is van groot belang voor de bedrijfsvoering. De percelen liggen allemaal aan de openbare weg en daardoor makkelijk bereikbaar. Waardevermindering van percelen en bedrijf.	De provincie is zich bewust van het bedrijfseconomische belang van uw percelen. De provincie geeft ruimte aan verschillende belangen. In haar provinciaal omgevingsplan geeft zij aan hoe zij de verschillende functies een plek wil geven. Naast ruimte voor landbouwkundige ontwikkelingen is er ruimte nodig voor o.a. waterveiligheid en het behoud van natuur. In de provinciale omgevingsverordening zijn de door u genoemde percelen aangewezen als gebied waar de provincie ruimte voor natuur en waterveiligheid wil vrij maken. In het voorontwerp inpassingsplan volgt de provincie de provinciale omgevingsverordening. Graag gaat de provincie met u in gesprek over de mogelijkheden voor uw bedrijf. In het voorontwerp-inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde. Op het moment van de beantwoording van de zienswijzen is er dan ook geen schade te verwachten. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen, binnen de waterberging, de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Door het vernattingsproces neemt de muggenpopulatie enorm toe, wat zal leiden tot meer dierziektes zoals blauwtong, zomerwrang en salmonella. Daardoor kunnen runderen niet meer in de wei en dat terwijl Nederland méér koeien in de wei wil.	De provincie begrijpt uw zorg over de gezondheid van uw vee. De door u genoemde dierziektes worden op verschillende manieren verspreid en kunnen onder de huidige omstandigheden ook al optreden. De verspreiders van deze ziekten en daarmee de ziekten zelf zullen door de plannen niet méér voor gaan komen.	
	Door verhoogde waterstanden neemt de schimmelvorming toe dit is schadelijk voor de luchtwegen van zowel mens als dier.	De waterstanden worden alleen in de natuurgebieden verhoogd en op een stabiel peil gebracht. De grondwaterstanden zullen minder ver uitzakken. Verhoogde grondwaterstanden leiden niet tot toename van schimmelvorming.	
	Nog minder weidevogels. Die nestelen namelijk niet op nat en ruig land.	De achteruitgang van de weidevogelstand heeft vele oorzaken. De provincie heeft kansrijke gebieden aangewezen, waar het beheer specifiek gericht is op het behoud van de weidevogels van het boerenland. Sommige weidevogels houden van nattere omstandigheden dan op het boerenland te realiseren is. Deze soorten, bijvoorbeeld de watersnip, vinden een plaats in de natuurgebieden.	
	Verder zijn wij van mening dat met de toenemende voedselschaarste in de wereld, goede landbouwgrond niet mag worden gebruikt voor natuurontwikkeling.	De provincie geeft ruimte aan verschillende belangen. In haar provinciaal omgevingsplan geeft zij aan hoe zij de verschillende functies een plek wil geven. Naast ruimte voor landbouwkundige ontwikkelingen is er ruimte nodig voor waterveiligheid en het behoud van natuur.	
	Een goed idee voor het Waterschap is om het waterpeil weer op normaal niveau te pompen. Want dat word nu kunstmatig hoog gehouden zodat het lijkt dat er bij	Het waterschap hanteert in de zogenaamde boezem (waartoe onder andere het Dwarsdiep en de Enumatilstermatsloot behoren) een boezempeil (in	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	overvloedige regenval gebrek is aan wateropvang. Een waterberging is dan niet nodig.	rustsituatie) van NAP -0,93 meter. In een zeer droge periode kan dit peil ten behoeve van wateraanvoer en het inlaten van water in polders beperkt verhoogd worden (maximaal 10 cm). Verder heeft elke polder een waterstand (zomerpeil/winterpeil) die hoort bij het gebruik van de polder.	
	Wij verzoeken u om het vergenomen Ontwerpbesluit niet om te zetten in een definitief besluit.	De provincie betreft uw zienswijze in haar besluitvorming.	
12	Tot mijn verbazing moet ik vaststellen dat de doelstelling van het gebied Bakkerom-Zuid in deze documenten niet met elkaar overeenkomt. In de ontwerp-inrichtingsplannen word het gebied als waterbergings gebied gemarkeerd terwijl het voorontwerp inpassingsplan vermeld dat dit gebied vrij voor de boezem zal liggen en dus niet meer als waterbergings gebied kan fungeren. Ik zou U hierbij dus willen verzoeken om het predikaat "waterbergings gebied" voor de Bakkerom-Zuid uit de ontwerp-inrichtingsplannen te verwijderen'.	Het gebied Bakkerom-Zuid in het gebied Polder De Dijken-Bakkerom krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij hoog water onder. Dat is zowel in het voorontwerp-inpassingsplan (PIP) (zie paragraaf 3.3.2) als het inrichtingsplan (zie paragraaf 4.4) aangegeven. In het inrichtingsplan is daarnaast nog vermeld, dat het gebied de rest van het jaar bestaat uit graslanden en een moerasslenk. In Bakkerom-Zuid wordt dus bij hoog water water geborgen en het is dus een bergingsgebied. Daarom heeft het gebied in het PIP de bestemming "Waterstaat-Waterberging" gekregen. Wanneer Bakkerom-Zuid niet vrij voor de boezem zou liggen, kan er meer water in het gebied worden geborgen. Als berging is dan namelijk naast de schijf water tussen het boezempeil van NAP - 0.93 m en de maximale boezemwaterstand ook de schijf water tussen het maaiveld en het boezempeil beschikbaar. In de eerste alinea van paragraaf 4.4 van het inrichtingsplan wordt met de tekst "wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
		Bakkerom-Zuid", het wegvallen van de genoemde schijf waterberging tussen het maaiveld en het boezempeil bedoeld. De tekst van het inrichtingsplan is echter niet duidelijk op dit punt en wordt aangepast. <u>Verwerking</u> <i>In paragraaf 4.4. van het inrichtingsplan Polder de Dijken-Bakkerom in de eerste alinea de 4e zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid" vervangen door de zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van een deel van de bergingscapaciteit (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid.</i> <i>In de 3e alinea in de 4e zin de passage "en dan niet meer gebruikt kan worden voor piekberging" schrappen.</i>	
14	Het gaat mij vnl. om de Bakkerom Zuid omdat ik daar woon en ik heb de 3 plannen doorgeworsteld. En kwam tot conclusie dat ze heel veel met elkaar overeenstemmen maar ik vond één verbazend verschil tussen het PIP en het Inrichtingsplan. En dat is dat de Bakkerom Zuid in het PIP vermeld wordt als waterbergingsgebied en in het Inrichtingsplan vermeld wordt als vrij voor de boezem en waar dus vermeld wordt dat het niet meer gebruikt kan worden als waterbergingsgebied. Dus ik had in mijn e-mail die ik eerder had gestuurd het verzoek ingestuurd om de bestemming waterbergingsgebied van de Bakkerom Zuid af te halen als dat in het Inrichtingsplan zo vermeld wordt. Zo dat die 2 plannen tenminste met elkaar overeenstemmen.	Het gebied Bakkerom-Zuid in het gebied Polder De Dijken-Bakkerom krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij hoog water onder. Dat is zowel in het voorontwerp-inpassingsplan (PIP) (zie paragraaf 3.3.2) als het inrichtingsplan (zie paragraaf 4.4) aangegeven. In het inrichtingsplan is daarnaast nog vermeld, dat het gebied de rest van het jaar bestaat uit graslanden en een moerasslenk. In Bakkerom-Zuid wordt dus bij hoog water water geborgen en het is dus een bergingsgebied. Daarom heeft het gebied in het PIP de bestemming "Waterstaat-Waterberging" gekregen.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
		Wanneer Bakkerom-Zuid niet vrij voor de boezem zou liggen, kan er meer water in het gebied worden geborgen. Als berging is dan namelijk naast de schijf water tussen het boezempeil van NAP - 0.93 m en de maximale boezemwaterstand ook de schijf water tussen het maaiveld en het boezempeil beschikbaar. In de eerste alinea van paragraaf 4.4 van het inrichtingsplan wordt met de tekst "wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid", het wegvallen van de genoemde schijf waterberging tussen het maaiveld en het boezempeil bedoeld. De tekst van het inrichtingsplan is echter niet duidelijk op dit punt en wordt aangepast. <u>Verwerking</u> <i>In paragraaf 4.4. van het inrichtingsplan Polder de Dijken-Bakkerom in de eerste alinea de 4e zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van het bergingsgebied (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid" vervangen door de zin "De extra berging is ter compensatie van het wegvallen van een deel van de bergingscapaciteit (ca 83.000 m3) in Bakkerom-Zuid.</i> <i>In de 3e alinea in de 4e zin de passage "en dan niet meer gebruikt kan worden voor piekberging" schrappen.</i>	
15	Ik zit met 3 ha in het plan Polder De Dijken. Ik sta hier om toch een beetje eigenlijk mijn ongenoegen daarover uit te spreken. We zijn vanaf dag 1 met elkaar in gesprek. Er is toen beloofd dat wij een goede regeling zouden treffen voordat er überhaupt dingetjes besloten zouden worden en	Zoals u zelf aangeeft bent u vanaf dag 1 in gesprek, maar kost het tijd om tot overeenstemming te komen. De aanwijzing van de bestemming waterberging sluit aan bij de aanwijzing van het waterbergingsgebied in de provinciale omgevingsverordening in 2014.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	nu komt mij ter ore dat er toch een soort bestemmingswijziging plaatsvindt, een wijziging in de vorm van dat er wat bij op wordt gezet in het kader van de waterberging. Natuur en natuurbescherming was al lichtelijk gewoon bij mij. Ik gebruik het land bedrijfsmatig, zakelijk. Ik gebruik het toch als een inkomstenbron voor mij. Er wordt overleg gepleegd in Polder De Dijken met alle omwonenden en in eerste instantie ook met grondeigenaren. In alle correspondentie die je eigenlijk vindt in de papieren blijkt dat overal wordt gezegd er is overeenstemming, in ieder geval overleg met bewoners maar grondeigenaren zijn er toch niet echt bij betrokken vind ik, veel te weinig. s		
	Ook in het kader dat er een regeling wordt getroffen, afspraken worden gemaakt over dat erven ontzien worden. En toch die 3 ha land cq inkomstenbron voor ons daar wordt gewoon overheen gewalst, dat is toch ook de indruk en ik kan niet anders constateren dan ook een feit. Voor ons is het zeer belangrijk dat er in principe, voordat er dus een bestemmingswijziging plaatsvindt, dat er ook eerst een regeling getroffen wordt met ons en dan pas die bestemmings- wijziging mede omdat die bestemmingswijziging die er op tafel ligt voor ons echt onmogelijk is om daar mee te bedrijfsvoeren. Wij moeten dus straks als we een paal in de grond willen slaan dat aanvragen, als we een gat willen spitten moeten we ook overleg plegen. Dat kan bedrijfsmatig onmogelijk. Of als we een sloot willen aanpassen ja of nee, of in het kader	De gebiedscommissie heeft in overleg met het gebied inrichtingsplannen opgesteld. Er is gestreefd naar een zo groot mogelijk draagvlak voor die plannen. Daarnaast is een uitgangspunt dat de benodigde gronden zoveel mogelijk vrijwillig worden verworven. Het inpassingsplan vormt het planologisch juridisch kader om het inrichtingsplan te kunnen realiseren. In dit geval blijft de bestemming Natuur-Agrarisch uit het bestemmingsplan Buitengebied gehandhaafd in het voorontwerp-PIP. Voor wat betreft het onderdeel archeologie is het door de gemeenteraad van Leek vastgestelde beleid overgenomen.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	van droge voeten willen houden moeten we afwachten hoe het allemaal loopt. En het waterpeil kan volgens mij makkelijker verhoogd worden in mijn veronderstelling als die bestemming waterberging die erop zit, ja daar ben ik pertinent tegen. Ik vind eerst een goede regeling dan bestemmingswijziging.		
	Geen goede regeling treffen dan moet je om mij heen gaan, ook een kleinigheid en dat is eigenlijk concreet wat ik wil. Ik wil iets zeggen, kijk ons land is getaxeerd voor een bedrag wat onder de vermogensbelasting ligt die opgelegd wordt door ons belastingstelsel dat is ook voor mij onvoorstelbaar, schandalig is dat ja. En het is een kwestie van met een goede regeling is er geen weerstand maar ik vraag nu wel af van wat is nu nog eigenlijk het begrip die je van onze kant wil ontvangen in deze situatie. Bedrijfsmatig kunnen wij gewoon nu niet verder, wij kunnen geen alternatieve grond aanschaffen. Er wordt gezegd van ja, dan moet u een beetje bijbetalen. Nu ja, geld hebben we niet zal ik je direct vertellen, het is een kwestie van we willen niet bijbetalen. Er werd ook gezegd aan tafel, ja vindt u het normaal dat de gemeenschap dan op moet draaien voor de kosten die gemaakt moeten worden? Nou ik vind van wel want moeten wij ons dan echt opgeofferd voelen, of sterker nog, we worden werkelijk opgeofferd, voor de gemeenschap. Ik vind dan ook dat er een reële vergoeding plaats moet vinden zodat wij in ieder geval verder kunnen met ons bedrijf. Dat wordt nu echt, echt onmogelijk gemaakt en er wordt gewoon echt faliekant over ons heen gewalst, terwijl eigenlijk de bewoners die wonen er wel, die kijken	U geeft aan dat er sinds het begin enkele jaren geleden gesprekken met u zijn gevoerd. Prolander (in opdracht van de provincie) heeft hiertoe met u de mogelijkheden voor een ruiling onderzocht. U heeft hiertoe zelf ook actief diverse mogelijkheden bestudeerd. Helaas hebben deze tot op heden niet concreet tot een passende oplossingsrichting geleid, maar in samenspraak met de kavelruil coördinator wordt hier naarstig naar gezocht. Voor wat betreft uw opmerking dat nog niet eens de marktwaarde voor uw perceel is geboden het volgende. Prolander is gehouden om u ten alle tijden een marktconforme bieding te doen. Daarbij is het van belang dat er gebruik wordt gemaakt van een actuele taxatie, opgetekend door een register taxateur en gebaseerd op referentietransacties. Dat geldt ook voor de inzet van vervangende percelen. De kavelruil coördinator en of Prolander blijven graag met u in gesprek om tot een passende oplossing voor uw situatie te komen.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	tegen een bergje en bultje een stukje gaas aan, maar die zijn er niet van afhankelijk, economisch niet. Ons gezin lijdt daar wel onder. Wij weten niet wat we verder kunnen, we zijn al 2,3,4 jaar denk ik in overleg. Is vanaf dag 1 beloofd dat al voor er ook maar iets, ook maar iets zou gebeuren alles afgehandeld zou zijn, maar dat blijft allemaal uit, veel te lang uit. En dit is de manier, ik moet wel bezwaar maken daartegen en ik ben ook niet van plan eigenlijk om zonder goede regeling ongemerkt het veld te ruimen eigenlijk. Ik vind het eigenlijk vreselijk dat ik opgeofferd wordt, bedrijfsmatig maar ook privé, voor een soort ja, iets wat de maatschappij dan moet redden eigenlijk. Maar ja, ik kan er slecht over dat gewoon de maatschappij iets verzint, glashard bestemmingswijzigingen op andermans grond aanvraagt en dan gewoon een x aantal mensen, ik sta niet alleen, er zijn meerdere boerenbedrijven in datzelfde gebied, die gewoon opgeofferd worden voor de maatschappij. Onvoorstelbaar. Dat wil ik gewoon kwijt. Ik zal het ook nog schriftelijk indienen. Maar wij kunnen zo daar niet mee akkoord gaan en het biedt alleen maar weerstand op weerstand, dat kan gewoon niet zo.		
16	Zienswijze nr. 1: bestemmingsvlak van Bakkerom 1 te Boerakker. Probleem: bestemmingsvlak is te klein, bij de huidige afmetingen zijn de beperkingen van de bestemming	Het perceel Bakkerom 1 te Boerakker valt in het bestemmingsplan Buitengebied Marum en heeft daarin de bestemming "Wonen". Bebouwde percelen zijn buiten het inpassingsplan gelaten. Het inpassingsplan brengt daarom geen verandering aan in het bestemmingsvlak. Als een	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Natuur-Agrarisch en Archeologie ook van toepassing op de groentetuin, bloementuin, mestplaat, kuilopslag en alle toegangspaden. Aanvullende informatie: Bakkerom 1 heeft een huiskavel van ong. 2 hectare (gedeeltelijk gemeente Leek/Marum) en aansluitend hierop nog een perceel van SBB in beheer, er is nog agrarische activiteit. Verzoek is dan ook om het bestemmingsvlak van Bakkerom 1 flink te vergroten naar reële afmetingen.	grotere uitsnede rond de bestemming "Wonen" wordt gemaakt, dan blijft het bestemmingsplan "Buitengebied Marum" van kracht die aan dat vlak de bestemming "Natuur-agrarisch" toekent.	
	Zienswijze nr. 2: theoretische ligplaats woonboot tussen Bakkerom 1 en gemaal. De toekomstige waterberging krijgt één inlaat met een capaciteit van 1,1 miljoen kubieke meter water per 24 uur en waarschijnlijk zal men streven naar 100% zekerheid voor wat betreft het functioneren van de waterberging. De inlaat van de waterberging is getekend bij het gemaal, op enkele tientallen meters van de (theoretische) ligplaats voor een woonboot. Wanneer tijdens een crisis de waterberging in gebruik wordt genomen zullen in de Enumatilster-Matsloot op de woonboot-plek grote stroomsnelheden zich voordoen. Zeer reëel is dat de woonboot los raakt, wordt meegevoerd en de waterinlaat blokkeert. Het schrappen van de ligplaats geeft hier 100% zekerheid.	In het inpassingsplan is op bedoelde locatie geen woonschepenligplaats voorzien.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
17	Inspreker exploiteert op bovengenoemd adres een melkveehouderijbedrijf met, in totaliteit, ca. 79 ha. eigendoms- en pachtgrond. Aan de zuidzijde van de Beldam exploiteert inspreker ca. 37 ha. eigendoms- en pachtgrond (zie bijlage 1). Ten gevolge van het PIP komt zijn bedrijfsvoering in de knel. Onderhavige gronden krijgen de bestemming natuur-agrarisch met de dubbelbestemming Waterstaat waterberging. De gronden aan de noordzijde van de Beldam, met een oppervlakte van ca. 42 ha. (zie bijlage 2) krijgen volgens het PIP de bestemming natuur-agrarisch. Ter informatie heb ik de ligging van de bedrijfsgebouwen (waaronder een bedrijfswoning) weergegeven in bijlage 2. Het is voor inspreker van essentieel belang dat de gronden welke zijn gelegen aan de zuidzijde van de Beldam worden gecompenseerd middels goed ontsloten ruilgrond van een goede kwaliteit welke een agrarische bestemming dient te verkrijgen zodat hij niet wordt beperkt in de agrarische bedrijfsvoering. Deze compensatie is mede van groot belang omdat er een bedrijfs- opvolger op het bedrijf aanwezig is welke het bedrijf verder wenst door te ontwikkelen.	De bestemming van de percelen aan de noord- en zuidzijde van de Beldam is natuur-agrarisch in het voorontwerp inpassingsplan. Dit komt tot nu toe overeen met het oude bestemmingsplan buitengebied. In het ontwerp inpassingsplan krijgen de percelen ten zuiden van de Beldam de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden aan de zuidzijde van de Beldam. Voor uw informatie: deze aanpassing geldt voor alle percelen gelegen ten zuiden van de Beldam. Daarnaast krijgen alle percelen aan de zuidzijde van de Beldam de bestemming waterberging. In de gesprekken die reeds met u zijn gevoerd heeft u aangegeven dat u voorwaarden stelt aan eventueel beschikbare compenserende grond. In het kader van de gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier wordt gewerkt aan het beschikbaar krijgen van vervangende grond, waarbij ook gezocht wordt naar compensatie grond voor uw bedrijf. De doelstelling voor natuur in het beekdal is nat hooiland. Vernatting vindt alleen plaats in de duurzaam beschikbare natuurgebieden. Bij beweiding hiervan is het ter beoordeling van de inschaarder of het genoemde risico van ziekten daarbij aanwezig is.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Voor de eigendoms- en pachtgronden welke zijn gelegen aan de noordzijde van de Beldam is het eveneens van belang dat deze een agrarische bestemming verkrijgen. Verder maken wij ons serieuze zorgen over de vernatting van het gebied "Dwarsdiep" waardoor beweiding moeilijk wordt en de huidige weidepremie van de melkfabriek in het geding komt. Verder is de kans groot dat deze vernatting zal leiden tot meer overlast van ongedierte hetgeen kan leiden tot gewasschade en tot veeziekten. De onduidelijkheden van de plannen voor de Gebiedsontwikkeling Westerkwartier blokkeren de toekomstplannen van het melkveehouderij van inspreker. Investerings worden uitgesteld omdat deze te veel onzekerheden bieden. Hierdoor komt het bedrijf als het ware "op slot" te staan. Dit is een onwenselijke situatie. Begin december 2017 zijn er gesprekken gevoerd tussen Prolander en inspreker maar deze gesprekken hebben, tot op heden, nog niet tot duidelijkheid geleid over de mogelijkheden/continuïteit van de bedrijfsvoering van het bedrijf van inspreker.	Graag blijft de provincie (via Prolander) met u en uw adviseur in gesprek over de concrete uitwerking en de mogelijkheden.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Wij verzoeken u om de zienswijzen te honoreren door het bestemmingsplan aan te passen alsmede te zorgen voor voldoende compenserende maatregelen. Verder zouden wij graag op korte termijn een vervolgesprek met Pro-lander en de provincie aan gaan om de mogelijkheden te bespreken en duidelijkheid over deze problematiek te krijgen		
18	Wij hebben door de jaren heen een levensvatbaar bedrijf opgebouwd, ingericht voor de toekomst van de volgende generatie, maar wij worden door het Gebiedsontwikkelingsplan Z.W.K. ernstig bedreigd voor de toekomst, met name in het Dwarsdiepgebied waarin 30% van onze beweidbare percelen graslanden liggen, waardoor onze bedrijfsvoering ernstig belemmerd wordt door het inrichten van het gebied voor nieuwe natuurgebieden en tevens waterberging. Ook in het kader van duurzaamheid (wat een hot item is van onze afnemers FrieslandCampina en Waddenvlees) komt onze bedrijfsvoering in het gedrang omdat weidegang en produktveiligheid dan ernstig worden bedreigd bij waterpeilverhoging en overstroming voor waterberging. Daarom zouden eventueel de lager gelegen percelen nabij het gemaal van de Wemerpolder wel beschikbaar zijn om te ruilen tegen aangrenzende percelen aan de huiskavel ten noorden van de Hooiweg.	De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf en voor eventuele ruiling. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen in het waterbergingsgebied de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden. We streven er naar om water te bergen op gronden die duurzaam beschikbaar zijn voor de doelstellingen natuur en water. Bij overstroming door waterberging geldt de nadeelcompensatieregeling van het waterschap Noorderzijlvest.	
	Ook hebben we bezwaar tegen de waterpeilverhoging bij onze percelen ten zuiden aan en nabij de Hooiweg, omdat	Structurele peilverhoging kan alleen wanneer de gronden duurzaam beschikbaar zijn voor het Natuurnetwerk	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	daardoor de bewerkbaarheid ernstig belemmerd word en wij deze percelen niet beschikbaar zullen stellen voor Nieuwe Natuurgebieden.	Nederland (NNN). Zijn de gronden niet duurzaam beschikbaar dan blijft het peil onveranderd.	
	Daarom hebben wij als agrariërs bij de schetssessie in het begin van de planvorming enkele varianten ingediend en verzoeken wij u derhalve deze landbouwvarianten 3A of 3B Lucaswolde in uw beslissingen mee te nemen. Wij wensen u veel wijsheid met het nemen van deze beslissingen.	De gebiedscommissie verkent de mogelijkheden voor het gebied Dwarsdiep naar de invulling van een hybride model.	
19	<u>De Jouwer</u> De plannen voor het gebied de Jouwer vinden zijn ontstaan in de aanwijzing van EHS gronden in het verleden. Voor het gebied de Jouwer is destijds nadrukkelijk door gedeputeerde staten (o.a. door voormalig Statenlid dhr. van Dijk) aan ons geïnformeerd en toegezegd dat na de aanwijzing de inrichting en wijze van gebruik op vrijwillige basis zal geschieden. De bestemming van de gronden zou agrarisch blijven. Gezien ervaringen met regelgeving was dit voor ons een cruciale randvoorwaarde. Er is nadien gebruik gemaakt van de mogelijkheid van natuurbeheer tegen een vergoeding. In dit gebied werden verhoudingsgewijs veel weidevogels geteld. Helaas zijn deze mogelijkheden van natuurbeheer door de provincie weer beëindigd voor dit gebied.	In het verleden heeft u gebruik kunnen maken van de subsidiemogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer. De provincie heeft in haar natuurbeheerplan de mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer geconcentreerd in een aantal kerngebieden voor agrarisch natuurbeheer. De Jouwer is een gebied waar natuurbeheer voorop staat. Het voorliggende voorontwerp inpassingsplan heeft geen betrekking op het gebied de Jouwer. Voor dit gebied wordt nu geen bestemmingsplanwijzing voorgelegd. Dit wordt later geregeld in een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Grootegast. De bestemming natuurnetwerk is niet te combineren met een agrarische bestemming in de zin van bestemmingsplannen. Binnen het natuurnetwerk zijn het beheer en gebruik afgestemd op het natuurdoeltype. Afhankelijk van de door de provincie gekozen natuurdoelen	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	In de ter inzage gelegde plannen is het de bedoeling dat de bestemming blijvend gewijzigd wordt in natuur. Hier hebben wij bezwaren tegen daar wij verwachten dat deze bestemmingswijziging nadelige gevolgen voor onze bedrijven zal hebben, zowel op de korte als langere termijn. Op het gebied van ruimtelijke ordening, vergunningen, gebruik van de gronden voor de mestwetgeving en andere regelgeving vanuit de overheid is de ervaring dat een bestemmingswijziging van agrarisch naar natuur en daarmee dus een natuurgebied op een korte afstand van bedrijven zoals wij deze exploiteren, nadelig uitwerkt. Naar onze mening zijn er vormen van natuurbeheer mogelijk met als huidige bestemming agrarisch. De provincie zelf werkt op dit moment mee aan een project "natuur inclusieve landbouw". Mogelijk is dit ook een optie voor dit gebied. Wij vragen u het plan te wijzigen dit waarin deze of een vergelijkbare vorm mogelijk wordt. Wij denken en hopen dat daarmee de nadelige gevolgen van deze plannen beperkt kunnen worden.	is in sommige gevallen agrarisch medegebruik of beheer door agrariërs mogelijk zolang het beheer aansluit bij de natuurdoelstelling. Op dit moment is natuurinclusieve landbouw geen algemeen uitgangspunt voor het gebied de Jouwer.	
	<u>Ontwerp globaal inrichtingsplan 8 natuurgebieden in het ZWK (Jouwer)</u> De gebiedscommissie heeft een advies opgesteld naar haar opdrachtgevers de provincie en het waterschap Noorderzijlvest, wat mede geleid heeft tot dit ontwerp globaal inrichtingsplan. Het advies d.d. 20 juli 2017 is nu ook ter inzage gelegd. Bij dit advies willen wij graag een aantal opmerkingen plaatsen.		

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Advies van gebiedscommissie ZWK naar provincie en waterschap (17 juli 2017) A. Veelvuldig wordt genoemd dat de plannen in samenspraak met de bewoners tot stand is gekomen. Voor het gebied de Jouwer hebben wij onze wensen en opmerkingen kenbaar gemaakt. In het advies vinden wij daar niets van terug. Wij menen dat het maken van petgaten in dit gebied een verslechtering is. De gemaakte plannen zijn bedacht door beleidsmakers en niet door bewoners en/of gebruikers van het gebied de Jouwer. Van samenspraak is naar onze mening geen sprake! B. In het advies wordt de opdracht genoemd voor de landbouw die de commissie heeft gekregen. (tekst is overgenomen uit het betreffende rapport) <i>Landbouw</i> <i>Geef aan op welke wijze de binnen het natuurwerk liggende bedrijven een toekomstperspectief geboden kan worden. Werk zo nodig hiervoor verschillende varianten uit. Geef aan hoe voor de bestaande toekomstgerichte landbouwbedrijven rond het natuurnetwerk de huidige productieomstandigheden kunnen worden gehandhaafd en waar wenselijk en mogelijk verbetering behoeven.</i>	De schetsen zijn gemaakt in schetssessies met bewoners en grondeigenaren. Hierbij zijn verschillende ideeën naar voren gebracht. De gebiedscommissie heeft beoordeeld welke schetsen het meest aansloten bij de doelstellingen van haar opdrachtgevers.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	<i>Geef aan op welke wijze landbouwbedrijven maatregelen ten behoeve van een goede waterkwaliteit en natuurbeheer op kunnen nemen in hun bedrijfsvoering.</i> <i>Geef voor bovenstaande punten aan de mogelijkheden voor particulier natuurbeheer of particuliere diensten, koste, financiering, alsmede toe te passen instrumenten.</i> De commissie geeft in “Het resultaat (het advies)” aan dat de invulling van de gevraagde landbouwdoelen in de planvormingsfase minder concreet zijn meegenomen. Bij de uitvoering van het Grond Strategie Plan denkt men een concretere vorm te kunnen krijgen in wisselwerking met andere opgaven. Dit is voor ons een zeer vage en nietszeggende omschrijving. Aan de opdracht wordt dan ook niet voldaan. De commissie voorziet risico’s voor het behalen van de planning o.a. het tijdig duurzaam beschikbaar komen van gronden en het tijdig afronden van procedures en vergunningen. Dit is een terechte constatering. In een inspraak procedure van de gebiedscommissie is tijdens de vergadering genoemd dat de gevolgen voor de landbouwbedrijven in dit gebied (melkveehouderij en intensieve veehouderij) nader inzichtelijk gemaakt zou worden. Tot op heden hebben wij daar niets van vernomen of er iets onderzocht is en wat daarvan de resultaten waren.	Het inrichtingsplan voor de Jouwer is een globaal plan. In haar vervolgopdracht heeft de gebiedscommissie de opdracht gekregen het plan verder uit te werken en de opgaven landbouw en recreatie verder uit te werken. U hebt ingesproken tijdens een openbare vergadering van de gebiedscommissie. Uw bedrijven liggen niet naast een verzuringsgevoelig gebied. In het kader van de wet ammoniak en veehouderij zijn er geen consequenties voor uw bedrijf.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Naar onze mening wordt namelijk ons toekomstperspectief sterk verlaagd door het wijzigen van de bestemming van de gronden in het gebied de Jouwer van agrarisch naar natuur. Dit willen wij niet daar dit financiële gevolgen zal hebben en daarmee de continuïteit van onze bedrijven. Het huidige landbouwbeleid streeft naar een grondgebonden en duurzame landbouw. Door het onttrekken van agrarische gronden aan onze bedrijven wordt het moeilijker om hierin mee te kunnen gaan. U kunt begrijpen dat bij doorvoering van deze plannen wij een volledige compensatie zullen vragen voor deze financiële en emotionele schade. Wij zijn van mening dat dit globaal inrichtingsplan voor de Jouwer niet als zodanig kan worden vastgesteld omdat in het geheel niet duidelijk en concreet is gemaakt welke gevolgen dit heeft voor de aanwezige landbouwbedrijven in dit gebied. Naar onze mening zullen er mogelijkheden in het plan moeten blijven om natuurbeheer te realiseren zonder dat daarbij de bestemming van de gronden wordt gewijzigd in natuur.	Het globale inrichtingsplan gaat uit van de begrenzing van het natuurnetwerk in de provinciale omgevingsverordening. De voorgestelde inrichtingsmaatregelen zijn getoetst in de milieueffectrapportage. Na vaststelling van dit globale plan zal verdere uitwerking en detaillering van het plan plaatsvinden. De bestemming natuurnetwerk is niet te combineren met een agrarische bestemming in de zin van bestemmingsplannen. Binnen het natuurnetwerk zijn het beheer en gebruik afgestemd op het natuurdoeltype. Afhankelijk van de door de provincie gekozen natuurdoelen is in sommige gevallen agrarisch medegebruik of beheer door agrariërs mogelijk zolang het beheer aansluit bij de natuurdoelstelling.	
I10	Mijn zienswijze betreft het 'Ontwerp globaal inrichtingsplan 8 natuurgebieden in het Zuidelijk Westerkwartier', hoofdstuk 6, natuurgebied Pasop-Matsloot. De zienswijze gaat om bebouwing in het gebied die niet als zodanig staat aangegeven op de kaart figuur 6-10 pagina 69. Er ontbreekt een vlakje met een roze kleur bij A.	Uit nader onderzoek is gebleken dat op het perceel een persoonsgebonden beschikking ligt. Deze beschikking houdt in dat de bestaande situatie wordt gedoogd. Bij het vervallen van de gedoogsituatie moet het gebouw in oorspronkelijke staat worden teruggebracht en mag het niet langer als recreatiewoning worden gebruikt. Na het vervallen van de	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	In 2017 ben ik een kwalitatieve verplichting aangegaan voor het beheren van natuur voor de percelen naast de bebouwing bij A. Deze kwalitatieve verplichting houdt rekening met de bebouwing bij A, in die zin dat het bebouwde oppervlak met erf buiten de oppervlakte is gehouden waarvoor de kwalitatieve verplichting geldt. Om deze reden is mijn zienswijze, c.q. mijn verzoek, om het gebiedje bij A met een grootte van 2100 m² als zodanig op uw plankaart aan te geven, opdat er bij de inrichting van het gebied rekening mee wordt gehouden. Ik dank u voor uw inspanning een goed en realistisch plan te maken.	beschikking mag de schuur uitsluitend worden gebruikt voor beheersactiviteiten ten dienste van de bestemming "Natuur". De regels van het inpassingsplan zullen op dit punt worden aangepast. <u>Verwerking</u> <i>In het inpassingsplan in artikel 5.2 onder b. de bepaling van 6.2 onder b. opnemen.</i> <i>Verder moet het overgangsrecht artikel 20 worden aangevuld met de tekst:</i> Persoonsgebonden overgangsrecht <i>In afwijking van en in aanvulling op het bepaalde in(overgangsrecht bepaling) geldt dat op de in de tabel genoemde locatie het in de tabel genoemde gebruik mag worden voortgezet door de in de tabel genoemde personen.</i> <i>Locatie D19</i> <i>Gebruik als recreatiewoning</i> <i>Personen de inspreker</i>	
111	Langs deze weg willen we onze bedrijfsmatige zienswijze inbrengen inzake de gebiedsvisie Zuidelijk Westerkwartier. De gebiedsvisie ZWK raakt onze bedrijfsvoering en daarom willen we graag met u in gesprek. <u>Algemeen:</u> De gebiedsvisie voor het ZWK omvat plannen met maatregelen als het vasthouden van water, het bergen van	De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	water in extreme situaties en het verbeteren van kades. Het streven is om maatregelen, waar dit functioneel is, te combineren met andere opgaven, zoals de realisatie van de EHS. Verder is in verband met de landbouw in het gebied, de verbetering van de kavelstructuur, de situering van bedrijven t.o.v. kavels, verbetering van ontsluiting en waar aan de orde opheffen van waterhuishoudkundige knelpunten, belangrijk. Deze opgaven vragen inzicht in de huidige kavelstructuur en het toekomstperspectief. <u>Onze visie:</u> De provincie is voornemens voor een deel van de percelen van ons bedrijf de bestemming te wijzigen, nl van "grasland" naar "natuurlijk grasland", met een natuurbeheertype dat overwegend voor landbouwactiviteiten wordt gebruikt. Volgens de gebiedsvisie wordt het natuurbeheertype 13.01, zijnde vochtig weidevogelgrasland. Dit betekent voor ons bedrijf dat voor een oppervlakte van 6.50 hectare, de mogelijkheden drastisch zullen veranderen. Onder andere telt door deze wijziging de grond dan niet meer mee voor de derogatie en gebruiksruimte dierlijke mest. Dit betekent voor ons o.a. extra verplichtingen rond mestafzet en -verwerking en de daarmee gepaard gaande kosten. Verder is de genoemde 6.50 hectare onderdeel van onze huiskavel. Door het veranderen van de bestemming en de voornemens om het daarbij veranderende waterpeil ook te wijzigen zal het de gebruiksmogelijkheden voor ons bedrijf drastisch beperken. We noemen in dat kader nu reeds beperking van de verplichte weide-gang van onze	Ter inzage ligt het voorontwerp PIP en het globaal inrichtingsplan. In het globaal inrichtingsplan wordt een globale invulling gegeven aan het natuurnetwerk zoals dat begrensd is in de provinciale omgevingsverordening en aan het natuurdoeltype zoals dat is vastgelegd in het natuurbeheerplan. Het is ons niet duidelijk welke 6,5 ha u bedoelt. Uw huiskavel ligt binnen beheergebied. In dit gebied staat de agrarische functie voorop en zijn er mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer. Dit heeft geen invloed op de derogatie en gebruiksruimte mest. Eén deel van uw huiskavel, een perceel van ca. 3 ha ligt inderdaad binnen het natuurnetwerk. Hier zou de provincie graag op termijn het natuurdoeltype 13.01 ontwikkelen. Dit gebied ligt al voor de boezem. Dit verandert in de plannen niet. Het peil wordt hier net als in de rest van uw huiskavel niet aangepast. In het bestemmingsplan buitengebied Leek hebben uw percelen de bestemming Agrarisch met waarden natuur en	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	melkkoeien en de veranderende kwaliteit van de grasmat door de verandering van het waterpeil. Dit is een behoorlijke beperking van de gebruiksmogelijkheden van deze percelen in onze bedrijfsvoering, met vergaande economische schade. Ook is door de bestemmingswijziging van de genoemde percelen, dat van "landbouwgrond" naar "natuurlijk grasland" wijzigt, de afstand van onze bedrijfsgebouwen tot aan de grens met "de natuur" gewijzigd en wel naar een afstand die voor ons onacceptabel is.	Natuur-Agrarisch. Deze bestemmingen verschillen in de regels niet wezenlijk. De enige afwijking is dat eenmaal als natuur ingerichte gronden niet meer mogen worden omgezet in agrarische gronden. Dat past binnen de intentie van het inpassingsplan. In het voorontwerp PIP wordt alleen de bestemming Natuur-Agrarisch gebruikt. Uw percelen hebben daarom de bestemming Natuur-Agrarisch gekregen.	
	Wat ons tenslotte zorgen baart is de verandering in de waterhuishouding die het gevolg is van de veranderde bestemming van de genoemde percelen. Die percelen hebben nl. een kade. Wanneer deze percelen met die kade worden ingedeeld naar de nieuwe bestemming "vochtig weidevogelgrasland", zal de kade verlegd moeten worden. Gezien het feit dat deze kade de achterliggende polders (Hoop en Verwachting en ook de Fanerpolder) beschermen, (zie rode en blauwe lijnen op de kaart die hierna is afgedrukt) Tevens is onze huiskavel onderdeel van de polder Hoop en Verwachting (zwarte lijnen op de bovenstaande kaart) Het heeft een apart waterpeil, dat afwatert op de polder Hoop en Verwachting. Hierbinnen vallen ook de percelen die ingetekend zijn voor de bestemmingswijziging tot natuurlijk grasland met beheerstype vochtig weidevogelgrasland. De	De bedoelde percelen liggen buiten het inrichtingsplan. De afwatering van de polder Hoop en Verwachting zal niet veranderen. De kade wordt niet verlegd voor weidevogelgrasland. In het inrichtingsplan is wel een stuk geel ingetekend i.v.m. eventuele natuurvriendelijke oevers. Het ontwerp inrichtingsplan 8 natuurgebieden is een 'globaal plan'. In de detailuitwerking moeten de plannen verder worden uitgewerkt.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	afwatering van deze hoek zal niet meer mogelijk zijn als de kade wordt verlegd. Wanneer de kade dus zal worden verlegd, kunnen wij vanuit deze hoek geen water meer kwijt. Gezien de geringe oppervlakte grond die het betreft t.o.v. van het totale plan van de gebiedsvisie ZWK, en de aanpassingen die het vereist, vragen wij ons af of dit een echte meerwaarde opbrengt voor het gebiedsplan.		
	<u>Samenvatting;</u> Samenvattend omvat onze zienswijze het volgende: Onze bedrijfsvoering wordt door de veranderingen beperkt: • We moeten verplicht meer dierlijke mest afzetten en verwerken tegen hogere kosten • Minder mogelijkheden voor weide-gang met onze koeien • Kwaliteit grasmat loopt terug • De afstand van ons bedrijf tot de natuur wordt te klein • De afwatering van de voor ons belangrijke huiskavel is niet meer mogelijk. We willen derhalve verzoeken onze zienswijze mee te nemen in een heroverweging van de plannen. We stellen voor dat we daarin met u meedenken, en onze visie en ideeën met u te delen. Natuurlijk zijn we te allen tijde bereid om onze zorgen mondeling toe te lichten.	Het peil op uw huiskavel verandert niet. De afstand tot het natuurnetwerk verandert niet met de ter inzage gelegde documenten. De bestemming blijft in het voorontwerp PIP een bestemming waarbij agrarisch gebruik en behoud van natuurwaarden samengaan. Uw zienswijze wordt meegenomen in de besluitvorming. De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
I12	Deze zienswijze heeft betrekking op een perceel weiland gelegen aan de Bakkerom te Boerakker, kadastraal bekend gem. Marum A 4557. Bij het opstarten van plannen om waterberging toe te passen in- en rondom de Bakkerom en dus ook op genoemd perceel zijn personen op ons huisadres geweest voor toelichting op de plannen. (circa 5 of 6 jaren geleden). Zij hebben ons toen verzekerd dat dit perceel eventuele waterberging zou worden gebruikt. Dit zou hoogstens 1x per 25 jaar plaatsvinden. Het perceel kan ten alle tijden als normaal grasland zonder beperkingen beheerd en behartigd worden. Het ging alleen om waterberging en uitdrukkelijk niet om natuur.	Het perceel maakt onderdeel uit van het natuurnetwerk. Ook in de periode genoemd door de inspreker. De provincie heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen.	
	Nu liggen er drie plannen ter inzage, die qua tekst en bestemmingen van het perceel in elkaar overlopen. Deze zienswijze heeft dan ook betrekking op alle drie plannen. Voor dit zelfde perceel zijn er in deze plannen verstreckende gevolgen voor dit perceel. - De agrarische bestemming verandert in natuur-agrarisch met als extra waarde-archeologie 5. - Waterberging 1x per 25 jaar verandert in waterboezem. - Er komt een slenk door dit perceel voor uitdroging verderop in de Bakkerom. - En al het andere wat nog bedacht wordt, hierbij valt o.a. te denken aan peilbesluit.	In het vigerende bestemmingsplan buitengebied Marum heeft het perceel Marum A4557 al de bestemming natuur-agrarisch. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming behouden. In het PIP krijgt het perceel de dubbelbestemming waterberging. De archeologische waarde bestemming vloeit voort uit een wettelijke verplichting om de archeologische waarden te beschermen. De provincie heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Voor geen enkele bestemmingswijziging/ peilbesluit/ waterberging of waterboezem is overleg geweest met de eigenaar. Mijn eigendom wordt door de derden onderworpen aan plannen en aangepast naar hun wensen. Dit vind ik volledig onacceptabel en ga daar ook niet mee akkoord. Zoals dit nu bedacht is, wordt dit perceel met bestemming agrarisch volledig ontworicht. Elk jaar is er wel hoog water en als het in de boezem komt, dan staat het dus elk jaar onder water. Door de agrarische bestemming te wijzigen komen er veel beperkingen op dit perceel. Het gehele perceel wordt onwerkbaar door het aanleggen van een slenk. Ook de huidige drainage verliest volledig zijn functie. Kunnen we ooit het perceel als volwaardig grasland gebruiken? Of is het land altijd te drassig om er met machines te werken? Volgens deze plannen zal het waterpeil ook wijzigen middels een peilbesluit. Hoe zit het dan met de ruilverkavelingslasten, die al vele jaren zijn betaald voor de ruilverkaveling in de Bakkerom? Door de huidige wetgeving van ons ministerie kunnen wij ons niet permitteren om nog meer land te verliezen met agrarische bestemming. (fosfaatproblematiek, toeslagrechten etc.). Ik ga er vanuit dat de huidige bestemming agrarisch blijft bestaan, zoals het nu is, zonder beperking voor natuur, waterberging en waterboezem en het huidige waterpeil gehandhaafd blijft.	De huidige bestemming is al natuur-agrarisch. Dit is niet gewijzigd. De waterberging is onderdeel van maatregelen voor regionale veiligheid. In het inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
I13	Staatsbosbeheer is intensief betrokken geweest bij de totstandkoming van de ontwerp-inrichtingsplannen en vertegenwoordigd in de Gebiedscommissie ZWK, Projectgroep ZWK, communicatiewerkgroep ZWK en grondcommissie ZWK. Het uitgebreide proces, samen met belanghebbende uit de streek, ervaar ik als positief bij deze omvangrijke opgave. Helaas is er ondanks dit proces en de inzet van diverse betrokken weinig toegevoegd voor de recreatie in het gebied. Ik hoop dan ook dat wanneer zich kansen voordoen bij de verdere uitvoering, deze alsnog worden toegevoegd. Want naast beschermen van natuurwaarden door het realiseren van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), is het beleven ervan ook van maatschappelijk belang.	De provincie onderschrijft de waarde van het natuurnetwerk voor recreatie. In de projectnota van december 2018 heeft zij de gebiedscommissie opdracht gegeven dit aspect verder uit te werken.	
	Voorontwerp Provinciaal Inpassingsplan waterberging en natuur ZWK. Op grond van de uitwerking van het Natuurpact in de provincie Groningen is Staatsbosbeheer een belangrijke gebiedspartner in het gebiedsproces Zuidelijk Westerkwartier. Binnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is Staatsbosbeheer eigenaar van ca. 40% van de oppervlakte. Mede daardoor heeft de provincie Groningen een beroep gedaan op Staatsbosbeheer. Middels kennis en inzet van gronden kan Staatsbosbeheer een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelen van het gebiedsproces. Voor zover binnen de eigen beleidskaders mogelijk, werkt Staatsbosbeheer graag mee om invulling te kunnen geven aan de brede	De provincie waardeert de inzet van de inspreker. In haar beleid voor toedeling van toekomstige natuurgebieden is eenheid van beheer één van de toetsingscriteria.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	maatschappelijke doelen. In het ZWK en hoop ik de inrichting hiermee te kunnen versnellen, doch onder de voorwaarde dat de vermogenspositie gelijk blijft en dat Staatsbosbeheer vanuit eenheid van beheer natuurgronden in de kern beschikbaar krijgt.		
	In z'n algemeenheid ben ik voorstander van het ruimtelijk reserveren van gronden ten behoeve van de gecombineerde doelstellingen natuur en waterberging. Gezien de forse opgave die speelt in 3 gemeenten, te weten Leek, Marum en Grootegast en de provinciale belangen ben ik van mening dat een provinciaal inpassingsplan (PIP) daar het juiste instrument voor is. Helaas voorziet het PIP niet in het gehele plangebied. Met de huidige opzet wordt het plangebied in de gemeente Marum en Leek in het PIP uitgewerkt en regelt het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Grootegast de inrichting van de gronden in die gemeente. Tot op heden is er geen zicht op het moment van aanpassing van dit bestemmingsplan. Daarmee worden er nu concrete stappen gezet voor het ruimtelijk reserveren van gronden ten behoeve van de drie prioritaire gebieden, maar is de ruimtelijke reservering ten behoeve van de andere acht gebieden onzeker. Aangezien het uitgangspunt van het voorliggend PIP is dat deze de uitvoering van de inrichtingsplannen mogelijk maakt beveelt Staatsbosbeheer aan om ook op korte termijn de voorbereidingen te treffen om het plangebied gelegen binnen de gemeente Grootegast in een PIP uit te werken.	Uitgangspunt voor het inpassingsplan was dat het plangebied wordt gevormd door het gebied waar de gecombineerde functie/bestemming natuur en waterberging moet worden gelegd. Gebleken is dat dit niet voor het grondgebied van de gemeente Grootegast geldt. Daarom is deze gemeente niet bij het inpassingsplan betrokken. De gemeente wordt wel geïnformeerd over de voortgang van het project. Vanaf 1 januari 2019 gaat de gemeente Grootegast, samen met Zuidhorn, Marum en Leek, op in de nieuwe gemeente Westerkwartier.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Wanneer ik meer specifiek inzoom op de toegekende bestemmingen in relatie tot het eigendom van Staatsbosbeheer dan vallen mij de volgende zaken op: Het bestuurlijke uitgangspunt dat alle overige percelen in het PIP de vigerende bestemming uit het bestemmingsplan behouden, verklaart dat het perceel gelegen aan de Bakkerom, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie A, nummer 6417, niet in het PIP is meegenomen. Vanwege de ligging van de kavel in de voorgestelde natte verbinding tussen de Bakkerom Zuid en de Bevervallei voorzie ik hier echter een knelpunt bij de inrichting. Voorgesteld wordt om de woonbestemming van deze locatie in overleg te verplaatsen naar de rand van het gebied. Hiermee wordt een knelpunt in de inrichting voorkomen en wordt extra ruimte voor waterberging gecreëerd.	De provincie is bereid het perceel gelegen aan de Bakkerom, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie A, nummer 6417, in het PIP op te nemen en de bestemming Natuur te geven. In het inpassingsplan is geen woonbestemming opgenomen. Uitgangspunt is dat er geen bebouwing binnen de plangrens van het inpassingsplan valt. Het verplaatsen van een woonbestemming valt buiten de bedoeling van het inpassingsplan. <u>Verwerking</u> <i>Het perceel gelegen aan de Bakkerom, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie A, nummer 6417, wordt in het PIP opgenomen en krijgt de bestemming Natuur.</i>	
	Percelen gelegen nabij de Bakkerom, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie A, nummers 4550, 4551 en 4556. De betreffende percelen zijn door Staatsbosbeheer in erfpacht uitgegeven. Om voldoende waterberging te realiseren is er in de inrichtingsplannen gekozen om het waterpeil van de betreffende percelen op het boezempeil te laten aansluiten. Met de erfpachter zijn reeds gesprekken gaande om de mogelijkheid tot verplaatsing te verkennen. Omdat deze percelen gelegen zijn binnen de NNN en duurzaam beschikbaar zijn ten behoeve van de natuur is mijn voorstel deze percelen als Natuur te bestemmen.	De provincie neemt deze zienswijze over. De verbeelding wordt op dit onderdeel aangepast. <u>Verwerking</u> <i>De percelen gelegen nabij de Bakkerom, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie A, nummers 4550, 4551 en 4556, krijgen de bestemming Natuur.</i>	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Perceel te Marum, kadastraal bekend gemeente Marum, sectie F, nummer 5465. De vigerende bestemming van deze kavel is agrarisch. In het PIP is deze kavel opgenomen met de bestemming Natuur. Aangezien de voorgestelde wijziging in het PIP direct gevolgen heeft voor de vermogenspositie van Staatsbosbeheer wil ik u verzoeken de agrarische bestemming te handhaven. Dit perceel valt planologisch ook onder een ander bestemmingsplan dan de rest van dit gebied. Uiteraard is Staatsbosbeheer bereid om met de provincie in overleg te treden om te verkennen in hoeverre de kavel duurzaam beschikbaar kan komen ten behoeve van de natuur, zodat alsnoq de bestemming Natuur opgenomen kan worden.	Het inpassingsplan vormt het planologisch juridisch kader om het inrichtingsplan te kunnen realiseren. Indien u van mening bent dat u schade ondervindt door de bestemmingswijziging van de desbetreffende percelen, dan kunt u een planschadeclaim indienen.	
I16	A. De laatste zin van de 1e alinea op blz. 28 art. 3.3.2 van de Toelichting, kan voor de duidelijkheid beter als volgt gewijzigd worden: "Het gebied Bakkerom-Zuid krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij ELK hoog water onder". Dit om te benadrukken dat het hier niet om inundatie om de 25 jaar gaat.	Het boezempeil (-0.93 NAP) wordt ook het peil van de Bakkerom Zuid. Pas als de boezem stijgt boven NAP -0.60 m zal een deel van de Bakkerom Zuid plas-dras komen te staan. Waterstanden in deze orde van grootte kunnen maximaal één tot enkele keren per jaar voorkomen.	
	B. Blz. 29 art. 3.3.2 1e alinea van de Toelichting: "De waterberging kan binnen 24 uur worden gevuld met circa 1.1.00.000 m3 water vanuit de Matsloot". Om onnodige schade door inundatie te voorkomen voor de natuur en dan vooral voor het bodemleven, pleiten wij er nogmaals voor dat, nadat de Ottervallei is volgelopen, daarna te beslissen of het nog nodig is ook de Beervallei en de Noordoosthoek te inunderen. Dus compartimenteren door de toch al geplande inlaat met stuw onder de Dijkweg voor dat doel geschikt te maken.	Het compartimenteren van de waterberging is het onderzoeken waard en kan voordelen bieden. Wel moet daarbij vermeld worden dat het waterschap liefst zo min mogelijk obstakels/kunstwerken in de waterberging wil. Dit uit kosten overwegingen en risico's bij de inzetbaarheid. Uit studies in het rivieren gebied blijkt dat het bodemleven zich vaak snel herstelt.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	“De waterberging is afsluitbaar” Wij zijn er tegen dat het inundatie water in onze polder wordt vastgehouden als de boezem reeds zakt. Dit omdat verlenging van de inundatie voorkomen moet worden om onnodige schade aan de natuur te voorkomen.	Het afsluiten en tijdelijk vasthouden van het geborgen water is noodzakelijk om de gewenste effectiviteit van de waterberging te bereiken.	
	C. Blz. 35 van de Toelichting art. 4.2.4 “Leemten in kennis”. In het MER wordt geen aandacht besteed aan het oprukken van (gevaarlijke) muggen en (gravende) Bevers. Dat zien wij toch als een leemte. Opm. Op verzoek van de Unie van Waterschappen heeft de Zoogdiervereniging een zeer uitgebreid rapport over Bevers gemaakt. Dat rapport is ook naar Noorderzijlvest verstuurd.	De provincie is zich hiervan bewust en werkt samen met de waterschappen aan beleid ten aanzien van de bever.	
	D. Blz. 35 en 36 van de Toelichting art. 4.3 “Ecologie” In de MER is alleen het effect op de ecologie onderzocht tijdens de aanleg. Het ecologische effect van inundatie is niet onderzocht. Wij vinden dat dit alsnog moet gebeuren en zeker de schade aan de natuur in relatie tot de tijdsduur van een inundatie. Zodat dit laatste mogelijk als reden gebruikt kan worden om de inundatietijd zo kort mogelijk te houden.	De inspraakreactie verwijst naar het voorontwerp PIP. De opmerking heeft echter betrekking op het MER. In het MER is op bladzijde 110 ingegaan op het effect van waterberging op natuur.	
	E. Blz. 39 van de Toelichting art. 5.2 “Juridische vormgeving”. Aan de flexibiliteit van het PIP wordt geen inhoud gegeven. Mochten er wijzigingen in de uitvoering plaatsvinden om de nog te maken keuzes in de inrichtingsplannen te volgen, dan willen wij daarbij betrokken worden.	De flexibiliteit van het inpassingsplan is via wijzigingsbevoegdheden geregeld. Bij de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid wordt de procedure uit de Wet ruimtelijke ordening gevolgd. Belanghebbenden kunnen een zienswijze naar voren brengen. De provincie blijft graag in gesprek met de insprekers.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	F. Blz. 40 van de Toelichting art. 5.2. In dit artikel is sprake van een "omgevingsvergunningstelsel". Het is ons niet duidelijk wie dat stelsel uitvoert.	In het plan wordt niet duidelijk gemaakt wie het bevoegd gezag is. Bevoegd gezag voor de wijzigingsbevoegdheid zijn Gedeputeerde Staten. Bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen zijn Burgermeester en Wethouders van de betreffende gemeente. Dit wordt in de regels verwerkt. <u>Verwerking</u> <i>In de regels aangeven, dat bevoegd gezag voor de wijzigingsbevoegdheid Gedeputeerde Staten zijn. Bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen zijn Burgermeester en Wethouders.</i>	
I17	Inspreker, wonende te Lettelbert aan de Lettelberterdijk 1 verzocht ons om u in kennis te stellen van haar inspraakreactie betreffende het ontwerp-inrichtingsplannen voor het gebied De Drie Polders en het ter inzage legde voorontwerp-inpassingsplan (bestemmingsplan) gemaakt en het milieueffectrapport (MER). Inspreker is woonachtig aan de oostzijde van het deelgebied De Drie Polders. Ook biedt inspreker op deze locatie de mogelijkheid voor recreatief nachtverblijf (Bed & Breakfast). Inspreker heeft begrip voor het algemene belang dat verbonden is met de ontwikkeling van natuur en het verruimen van de waterbergingscapaciteit binnen onder meer dit deelgebied.	Er zijn tijdens de keukentafel gesprekken meerdere opties besproken dit in relatie met de ligging van de kade, concrete toezeggingen zijn er niet gedaan. Er is wel gesproken over maatwerk en dat wordt in overleg bepaald met betreffende particulieren. De plannen worden medio 2018 in detail nader uitgewerkt. Bij alle woningen die te maken krijgen met een kade is voorzien in maatwerk. Per woning zal in overleg bepaald worden welke maatregelen er genomen moeten worden. Inspreker vreest dat door de aanleg van dijken er schade ontstaat aan haar onderneming, een Bed & Breakfast.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Het inpassingsplan en het inrichtingsplan hebben echter ook nadelige gevolgen voor de omgeving. Zoals in de stukken beschreven is aan de keukentafel en in schetssessies "opgehaald" dat betrokkenen de wens hebben om het open karakter van het oostelijke deel van het plangebied te behouden. Er is bij de schetssessies en in de keukentafelgesprekken gesteld dat het doel van het raadplegen van alle betrokkenen is om te komen tot een gedragen plan. Voor inspreker geldt dat zij weliswaar begrip heeft voor het algemene belang dat met deze besluiten wordt nagestreefd, maar de plannen tot gevolg hebben dat er voor haar zichtschade zal optreden alsmede inkomensschade. In deze gesprekken is begrip getoond voor de impact van een dijk op het uitzicht. Er is gesproken over het treffen van maatregelen, niet in het plangebied, maar op het terrein van inspreker, zoals het ophogen van haar perceel als ook de grond onder de behuizing voor de Bed & Breakfast en ook zijn er in die richting toezeggingen gedaan. Ook is er gesproken over het verleggen van de sloot om meer gevoel van ruimte te geven. Zelfs het overdragen van een stukje grond, grenzend aan de zijkant van het perceel, dat verhoogd zou kunnen worden om daar een nieuwe Bed & Breakfast-voorziening op plaats te zetten, waarmee ten minste de	Wanneer er sprake is van het wijzigen van een bestemming of het opnemen van een nieuwe bestemming, kan de perceelseigenaar daardoor in een mogelijk (nadeligere) positie komen. Of er daadwerkelijk sprake is van schade, zal uitgezocht moeten worden in een aparte procedure. Vanuit de planologische route kan er dan een verzoek om planschade worden gedaan.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	suggestie is gewekt dat als onderdeel van dit plan deze en andere compensatoire maatregelen kunnen worden genomen. Het inpassingsplan lijkt een dergelijke invulling niet te faciliteren. De toezeggingen die gedaan zijn werden echter naderhand ingetrokken omdat de dijk iets lager zou uitvallen en iets verder weg zou komen te liggen. Dat laat echter onverlet dat er dijken komen die het uitzicht beperken, maar ook voorzien de plannen in rietkragen langs de sloten die zo'n 2.50 tot 3 meter hoog kunnen worden, waardoor het gebied het uitzicht zeer aanmerkelijk vermindert en het huidige uitzicht op de achterliggende gebieden toch wordt ontnomen, nu echter zonder in compensatoire maatregelen te voorzien.		
	Overigens ontstaat ook overlast door jarenlange werkzaamheden in dit gebied in welke periode de Bed&Breakfast niet kan worden geëxploiteerd. De werkzaamheden in dit gebied zullen ongeveer 1,5 jaar in beslag gaan nemen. De hiervoor genoemde maatregelen waaronder het verruimen van het perceel, zou tot een compensatie van deze schade kunnen leiden.	De werkzaamheden in het totale gebied De Driepolders gaan naar verwachting 1 jaar duren. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd wat betekent dat de aannemer niet overal tegelijk aan het werk is. Er zal met name tijdelijke overlast ontstaan als men aan de oostzijde van het gebied aan het werk is (gemaal bouwen, weg openbreken e.d). Uitgangspunt is dat huizen/bedrijven bereikbaar moeten blijven. Indien er aantoonbare schade wordt geleden ten tijde van de uitvoering kan dat op dat moment worden geclaimd.	
	Ook is toegezegd dat omwonenden althans inspreker inspraak hebben over het vorm geven aan het gemaal. Er is	Dit traject is nog niet opgestart maar er wordt zeker met de bewoners gesproken over de vormgeving van het gemaal.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	hierover nog geen overleg geweest en duidelijkheid hierover is ook niet anderszins geboden.		
	Inspreker is van mening dat de aanvankelijke insteek om te komen tot een gedragen plan ten onrechte wordt verlaten en gewekte verwachtingen over het treffen van maatregelen om het verlies aan uitzicht te compenseren ten onrechte niet waar worden gemaakt, nu het verlies aan uitzicht nog steeds zal optreden. Uiteraard bestaan er mogelijkheden om buiten dergelijke vormen van compensatie aanvragen in te dienen om het onevenredig nadeel financieel te compenseren, maar in casu zijn op meerdere momenten toezeggingen gedaan om op praktische wijze de nadelen te ondervangen, welke toezeggingen niet gestand worden gedaan, terwijl het plan nog steeds uitzichtschade en ander verlies veroorzaakt. Inspreker nodigt u dan ook uit om het overleg voort te zetten en vraagt u de plannen niet verder vast te stellen of verder in procedure te brengen dan nadat deze toegezegde praktische vormen van compensatie afdoende zijn verzekerd. Bel of mail ons gerust als u nog vragen hebt.	Uitgangspunt bij het aanleggen van kaden is dat als de kade hoger wordt dan 1.50 m boven de bovenkant van de begane grondvloer de kade 100 meter vanaf de woning wordt gelegd om het eventuele zichtverlies te compenseren. In deze situatie is de kade 0.70 tot 1.0 m hoger dan de bovenkant van de begane grondvloer en komt de kade op 100 meter afstand van de woning te liggen. De ligging van de kade is in overleg met de bewoners aan de Lettelberterdijk bepaald. Daarnaast is toegezegd dat het ontwerp van de kade in overleg met de bewoners zal plaatsvinden. Omdat de kade al op 100 m van uw woning komt te liggen, is het treffen van compenserende maatregelen niet op voorhand noodzakelijk.	
I18	Introductie: Insprekers wonen in Polder De Dijken en zijn de eigenaren/gebruikers van 5 percelen los land in die polder, plus hun huiskavel, met een gezamenlijk oppervlak van ca. 10 ha. Het grootste deel wordt beheerd als natuurgebied.		

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Onze polder is door uw Staten aangewezen als waterbergings- en natuurgebied en zal als zodanig volgens statistische schattingen eens in de 25 jaar geïnuundeerd worden. De Gebiedscommissie Zuidelijk Westerkwartier is reeds met de voorbereidingen voor de herinrichting aan de slag. Zienswijze: 1. In het algemeen is onze grootste grief tegen het voorliggende PIP de grote regeldruk die de eenmaal ingerichte natuur vastlegt, terwijl de natuur een dynamisch gebeuren is. De veelheid aan PIPregeltjes slaat elke initiatief om de soortenrijkdom nu en in de toekomst te vergroten, dood. De PIP zou juist een kans moeten bieden de zo noodzakelijke vergroting van de biodiversiteit te stimuleren c.q de dramatische achteruitgang te helpen keren.	Het inpassingsplan vormt het planologisch-juridische kader waarbinnen de natuur zich kan ontwikkelen. Het plan stelt geen regels aan de natuurontwikkeling zelf.	
	2. Met ons als particuliere eigenaren is nooit overlegd over de regelgeving in de PIP. Wij kunnen ons niet voorstellen dat zo'n overleg ook niet met grotere beheerders, zoals b.v. Staatsbosbeheer heeft plaats gevonden. Wij dringen er dan ook bij uw college op aan, opdracht te geven ook particuliere eigenaren in de toekomst bij deze besluitvorming te betrekken en minder top-down te werken. Dat zou ook passen in uw opdracht aan de Gebiedscommissie Zuidelijk Westerkwartier om de bewoners te betrekken bij de herinrichting van hun polders als natuur- en waterbergingsgebied.	Voor de inrichting van de gebieden zijn inrichtingsplannen opgesteld. Hierover is met het gebied overleg gevoerd en zijn diverse informatieavonden georganiseerd. Het inpassingsplan vormt het planologisch-juridische kader waarbinnen de inrichtingsplannen kunnen worden gerealiseerd.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	3. Meerdere van onze percelen zullen binnen de waterberging vallen. Daar hebben wij op zich geen moeite mee. Maar het zou redelijk zijn aan ons een jaarlijkse vergoeding toe te kennen, vanwege het verlenen van een blauwe dienst. (die gedoogd moet worden) Deze dienst bestaat uit het beschikbaar zijn van ons eigendom voor het ontlasten van de boezem, indien die boven een bepaald peil stijgt. In feite wordt ons eigendom aan het watersysteem toegevoegd ten voordele van de rest van de ingelanden van het waterschap. Deze vergoeding is een compensatie voor het inperken van het eigendomsrecht door een overheid. Bovenstaande afgezien van schadevergoeding na daadwerkelijke inundatie.	Groene- en blauwe diensten zijn bovenwettelijke, vrijwillige activiteiten die worden ondernomen door bijvoorbeeld particuliere grondeigenaren en grondgebruikers. De beheerrol van blauwe diensten ligt dan ook bij vaak anderen dan een overheidsorganisatie, zoals het waterschap. Een dulden van het daadwerkelijk bergen van water is echter op basis van de Waterwet verplicht. Als de handeling iets is dat verplicht gedoogd moet worden, is het waterschap op het moment van oordeel dat deze handeling niet in aanmerking komt als blauwe dienst.	
	4. Bij percelen waarop functieveranderingssubsidie is gegeven was het in het verleden niet meer mogelijk daarop veranderingen aan te brengen, ook als die de soortenrijkdom zouden verhogen. Om de biodiversiteit te verhogen, meer dynamiek te stimuleren en positief voortschrijdend inzicht te belonen, zou het mogelijk moeten zijn ook later op functieveranderingsland positieve veranderingen aan te brengen en daar eventueel subsidie voor te krijgen.	Bij het sluiten van een overeenkomst voor particulier natuurbeheer en functieverandering gaat men een overeenkomst aan om een bepaald natuurdoeltype te realiseren en beheren. Het zogenaamde beheertype en ambitietype (streefdoel). Naast functieverandering kan de provincie er voor kiezen om een subsidie voor inrichting of verbeteringsmaatregelen open te stellen om de omstandigheden ten gunste van het ambitietypen te verbeteren. De verbeteringsmogelijkheden voor zowel particuliere natuur als voor terreinbeheerders combineren we zoveel mogelijk in integrale projecten als bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier, waarbij de inrichtingsmaatregelen in 1 keer worden genomen.	
	5. Wij pleiten er voor dat uw Staten in de PIP particuliere percelen, eventueel na functieverandering, aanwijzen, waar	Iedere grondeigenaar kan zelf kiezen of hij op eigen grond natuur wil ontwikkelen en wat voor natuur dat zou moeten	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	de eigenaren, al of niet voor eigen rekening, naar eigen inzicht en in overleg met meerdere deskundigen, natuur kunnen ontwikkelen. B.v. door meer gradiënten aan te brengen. Bovenstaande ongeveer naar analogie van gemeenten, die kavels aanwijzen waar “vrij” gebouwd mag worden. Misschien is een voorbeeld van zo’n ontwikkeling ons bosje van 3 ha, aangelegd op agrarisch weiland zonder functieveranderingssubsidie. De betreffende instanties waren daar bij aanleg niet blij mee en wilde in eerste instantie niet meewerken. De omgeving zou destijds open weide gebied moeten blijven. (top-down besloten) Nu, na 35 jaar, is er een grote biodiversiteit ontstaan (b.v. minimaal meer dan 85 paddenstoelen soorten) en is elke natuurkenner er lovend over. Kortom, verminder de PIPregeltjesdruk, denk minder top-down en blokkeer geen initiatieven, die de soortenrijkdom vergroten, maar stimuleer de pogingen om de biodiversiteit te vergroten juist.	worden. Bij toekenning van functieverandering en subsidie voor particulier natuurbeheer stelt de provincie het natuurdoeltype als uitgangspunt om de inzet van haar middelen zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij haar natuurbeleid. Doel van het inpassingsplan is om de voorgestelde maatregelen uit de inrichtingsplannen juridisch mogelijk te maken. De regeling is zo opgezet dat het gebied geschikt wordt voor natuur en waterberging.	
I20	Insprekers wonen in Polder De Dijken te Boerakker en zijn eigenaren/ gebruikers van een woning met erf en aanpalend land en elders in de polder, samen ruim 2 ha. De polder is door Provinciale Staten aangewezen als natuurgebied en waterberging, die statistisch gezien een keer in de 25 jaar geïnundeerd kan worden. Wij zijn lid van	De belangenvereniging heeft zich op het standpunt gesteld dat er geen waterberging, dijken en kwelstoten op privé grond wordt ingericht. Voor de waterbergingsbestemming is in het PIP een wijzigingsbevoegdheid (art. 18) opgenomen, zodat de exacte	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Belangenvereniging Polder de Dijken (PDD) die ook een zienswijze heeft ingediend, maar nemen de vrijheid daarnaast een privé zienswijze in te dienen. Zienswijze Voorontwerp Provinciaal Inpassingsplan (PIP): 1. In verbeelding 1 en 2 bij de PIP staat een waterberging ingetekend over o.a. percelen Marum 6564 en Leek 4255. Deze percelen zijn privébezit en horen bij een woning. In de schetssessies, bilateraal overleg en de afspraken met de belangenvereniging PDD is het uitgangspunt overeengekomen dat er geen waterberging, dijken en kwelsloten op privé grond zou worden ingericht – Verzoek om plan, regels en verbeelding aan te passen voor deze percelen (of rechtsopvolgers bij een eventuele kavelruil) conform eerdere toezeggingen.	begrenzing van het natuur en waterbergingsgebied na eventuele kavelruil aangepast kan worden en aansluit bij de uitkomst van de kavelruil. In keukentafelgesprekken en tijdens schetssessies is aangegeven dat er gezocht wordt naar maatwerkoplossingen die voor alle partijen acceptabel zijn. Bij deze maatwerkoplossingen biedt het waterschap de mogelijkheid om gronden gelegen onder kaden en kwelsloten in eigendom over te nemen.	
	2. Percelen Marum 6564 en Leek 4255 zijn onderdeel van een mogelijke kavelruil, met gewijzigde inrichtingsplannen voor dijken, kwelsloten en gewijzigde functies – Verzoek om plan, toelichting, regels en verbeelding hier op aan te passen.	In het gebied waar natuur is voorzien is een aantal percelen nog niet in beheer dan wel eigendom. Voor die percelen geldt dat indien ze beschikbaar zijn voor natuur bij de vaststelling van het inpassingsplan de bestemming "Natuur" er op wordt gelegd. Voor gronden die nadien beschikbaar komen voor natuur is een wijzigingsbevoegdheid in de regels opgenomen.	
	3. In verbeelding 1 en 2 bij de PIP lijkt het voorbarig om hier functie Natuur-Agrarisch weer te geven voor percelen Marum 6564 en Leek 4255 terwijl er nog wordt gesproken (als onderdeel van een kavelruil zoals bovenstaand genoemd) over een gewijzigde functie. Mogelijk dient deze functie Agrarisch te worden.	Voor beide percelen geldt dat op de van kracht zijnde bestemmingsplannen Buitengebied Marum respectievelijk Leek ook de bestemming "Natuur-Agrarisch" rust. Het inpassingsplan brengt daarin derhalve geen verandering.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	4. Regels PIP 3.1. p13 en 6.1. p21. Bij bestemmingsomschrijving graag als functie toevoegen kleinschalig zonnepark. Deze wens bestaat specifiek voor de percelen Marum 6564 en Leek 4255 (en eventuele rechtsoptvolgers bij een kavelruil). Graag ook rest van het plan aanpassen op deze mogelijke bestemming (indien nodig)	Het opnemen van de mogelijkheid om een zonnepark te realiseren op de bestemmingen "Natuur-Agrarisch" of "Natuur" is strijdig met de bedoeling van het inpassingsplan.	
	5. Vanuit de energie-transitie is te verwachten dat er een grote beweging naar decentrale energie opwekking plaats zal gaan vinden met smart grids, zonnepanelen, windenergie en batterij opslag (zoals o.a. genoemd in de Visie Lokale Energie van de rijksoverheid, https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2013/11/08/visie-lokale-energie/visie-lokale-energie.pdf). Vanuit de duurzame ambities van Nederland (in 2050 geen uitstoot van CO2, https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/inhoud/meer-duurzame-energie-in-de-toekomst) is een dergelijke ontwikkeling ook aangemoedigd. Het zou voor de hand liggen om in het PIP en de inrichtingsplannen meer aandacht te besteden aan (toekomstige) duurzame ontwikkelingen op erven/wonen, agrarische, recreatieve, natuur-agrarisch en natuurgronden. Verzoek dit zo veel mogelijk te accommoderen in de PIP en inrichtingsplannen.	Het opnemen van de mogelijkheid om een zonnepark te realiseren op de bestemmingen "Natuur-Agrarisch" of "Natuur" is strijdig met de bedoeling van het inpassingsplan.	
I21	Onze zienswijze op de plannen is als volgt: Uit de plannen ontbreekt wat ons betreft de onderbouwing voor de breedte van de kade sloten, er kan onvoldoende	De uitgangspunten van het waterschap m.b.t. de kaden zijn opgenomen in bijlage 4 van het inrichtingsplan. Daarnaast is	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	aangetoond worden of wij op ons perceel droge voeten houden. Wij zouden graag hiervoor de huidige situatie ook aangetoond zien door het plaatsen van peilbuizen, om zo een onderbouwing te krijgen van de huidige situatie met de impact berekening van de toekomstige situatie. Mochten hiervoor nog grond peil metingen moeten worden gedaan voor nauwkeurige berekeningen, dan gaan we ervanuit dat dit wordt uitgevoerd. Wij hebben ons huis in overleg met de Gemeente Leek op deze hoogte gebouwd, ons verzoek was duidelijk om het huis hoger te plaatsen, dit terwijl de Gemeente reeds op de hoogte was van dit Droge Voeten project. Mocht er na inrichting toch een negatief effect ontstaan voor ons uitzicht, dan wel de grond water stand, dan gaan wij ervan uit dat hiervoor passende maatregelen worden getroffen in overleg met ons.	besproken tijdens de keukentafelgesprekken dat er rondom woningen maatwerk moet worden geleverd. In de nadere detaillering van het inrichtingsplan zal in overleg met betrokkenen dit besproken worden. De breedte van de sloten is bepaald aan de hand van een modelberekening en de benodigde afvoercapaciteit. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in bijlage 3 van het inrichtingsplan. Er wordt een monitoringsplan opgesteld zie paragraaf 6.3 pagina 42 van het inrichtingsplan. In 2018 worden de peilbuizen in overleg met betrokkenen geplaatst. Voor de breedtes van de kaden zijn de uitgangspunten van het waterschap Noorderzijlvest in het plan verwerkt. Voor de effecten van de inrichting van de natuur en waterbergingsgebieden op de grondwaterstanden geldt de norm van 5 cm. Bij een groter effect worden bij de verdere planuitwerking passende maatregelen meegenomen. Voorafgaande aan de inrichting tot en met tenminste 5 jaar na inrichting worden grond- en oppervlaktewaterstanden gemonitord. Hiervoor wordt een monitoringsplan opgesteld. Een beoordeling van de waterpeilen, de effecten en de monitoring etc worden verder uitgewerkt in het zogenaamde peilbesluit.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Wij willen betrokken worden bij de inrichting van het gebied om onze kavel heen (uitzicht), bij de voorbereiding en ook bij de uitvoering zelf. Ons voorstel is om een soort bewoners uitvoering overleg in te stellen, welke regelmatig bezocht kan worden.	Tijdens de voorbereiding worden er keukentafel gesprekken georganiseerd om de inrichting te bespreken met de bewoners. Daarnaast worden er periodieke informatieavonden georganiseerd en is het eventueel mogelijk om een klankbordgroep op te richten. Ten tijde van de uitvoering worden er inloopspreekuren georganiseerd in de bouwkeet.	
	We pleiten voor water wat doorstroomt, om de overlast van muggen minimaal te houden. Ook hier zouden we graag zien dat er een nul meting wordt uitgevoerd en extra maatregelen van te voren worden bedacht.	De meeste muggenlarven worden groot in poelen, dakgoten, regentonnen en droogvallende sloten. Muggen houden van beschutting. In het inrichtingplan is voorzien in hogere en meer constante waterstanden. De opgroeimogelijkheden voor muggenlarven blijven daarmee beperkt.	
	De grenzen zijn indicatief en zouden verder in overleg met ons nog worden vast gesteld (eea ook afhankelijk van kavelruil).	In het gebied waar natuur is voorzien is een aantal percelen nog niet in beheer dan wel eigendom. Voor die percelen geldt dat indien ze beschikbaar zijn voor natuur bij de vaststelling van het inpassingsplan de bestemming "Natuur" er op wordt gelegd. Voor gronden die nadien beschikbaar komen voor natuur is een wijzigingsbevoegdheid in de regels opgenomen.	
I23	Ik maak bezwaar tegen de bestemming natuur-agrarisch en waterberging op mijn land. Mijn percelen moeten landbouwgrond blijven. Door de bestemming natuur-agrarisch daalt de waarde van mijn gebouwen en apparatuur. Ik heb bijvoorbeeld een melkrobot, waarvoor ik veel heb geïnvesteerd.	De bestemming Natuur-Agrarisch is in het bestemmingplan buitengebied Marum al toegekend. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming overgenomen. De bestemming waterberging is toegevoegd om de waterberging mogelijk te kunnen maken.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Ik leid schade als de apparatuur niet meer gebruikt kan worden, waarvoor het is aangelegd. De waarde van de landbouwgrond gaat achter uit door de toekenning van de bestemming natuur- agrarisch.	In het voorontwerp inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde. Op het moment van de beantwoording van de zienswijzen is er dan ook geen schade te verwachten. In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen, binnen de waterberging, de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden.	
	Voor de waterberging worden dijken langs mijn land gelegd. Het water van de dijken zal op mijn land stromen en kan dan niet meer weg. Mijn land wordt naast de dijk heel nat. Bovendien is het land door de aanleg van de dijken niet meer vlak. Ik kan dan niet meer makkelijk mijn land bewerken met machines. Ik weid koeien. Het waterschap heeft gezegd dat ik geen koeien op de dijk mag weiden. Dan moet ik steeds rasters zetten. Dat kost veel tijd en geld, want de rasters moeten steeds weg als er gemaaid wordt. Als het land door de waterberging onder water heeft gestaan, is de graszode kapot. Ik moet dan opnieuw inzaaien. Dat kost veel geld en ik heb geen voer meer. Ik kan dan ook niet hooien.	Er mag door inrichting van de waterberging geen schade aan uw percelen plaatsvinden. Treedt door de aanleg wel schade op dan vindt herstel en eventueel vergoeding plaats. Wanneer de aanleg van kaden leidt tot vernatting van uw percelen door afstromend water zullen hiervoor inrichtingsmaatregelen worden genomen. Te denken aan een extra watergang om het water vanaf de kade op te vangen en af te voeren. Dit is maatwerk en vindt plaats in overleg. Wanneer uw land onder water loopt door waterberging, kunt u gebruik maken van de schaderegeling.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Door de bestemming waterberging daalt de waarde van mijn gebouwen en apparatuur. Mijn bedrijf heeft door de bestemmingswijziging minder waarde in de handel. De totaal waarde daalt. Voor mijzelf betekent dit een onzekere toekomst.	Indien u van mening bent dat u schade ondervindt door de bestemmingswijziging, dan kunt u een planschadeclaim indienen.	
	De grondwaterstand op mijn erf gaat hoger worden en wisselen. Dit kan schade opleveren. De natuur naast mijn land bevat veel onkruid. Ik kan schade krijgen door onkruid. De zaden van het onkruid waaien over en infecteren mijn land. Er zal meer wildschade zijn. De roofdieren pakken de weidevogels en er komen meer vossen. Ik kan bij huis haast geen kippen meer laten lopen.	Het waterschap hanteert de norm dat er maximaal 5 cm verhoging mag optreden van de grondwaterstanden. Hierbij wel de kanttekening dat bij bebouwing wordt nagegaan of deze 5 cm acceptabel is. Zijn er effecten berekend die groter zijn dan 5 cm dan worden maatregelen genomen om het effect ongedaan te maken. Dit kan betekenen dat een kwelsloot wordt aangelegd of een kade wordt verlegd. Vanwege de natte inrichting van het natuurgebied zal de overlast van onkruiden beperkt zijn. De beheerder is verantwoordelijk voor het in de hand houden van onkruidgewassen. Veel roofdieren komen in heel veel soorten gebieden voor. Deze soorten zijn niet afhankelijk van een natuurgebied.	
124	Hierbij maak ik bezwaar tegen het wijzigen van het bestemmingsplan "Dwarsdiep". Wij hebben een prachtige woonplek. Als de waterberging in dit gebied doorgaat komen wij rondom in het water. Hoe komen wij dan bij onze woning. Het geheel zal vochtig worden. Ik voorzie een muggenplaag. Ons woongenot zal verdwijnen.	Het perceel van de inspreker ligt direct naast het Dwarsdiep. Het perceel -met woonbestemming- ligt als enclave binnen het gebied van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en binnen de waterberging. Er worden maatregelen getroffen die waarborgen dat de grondwaterstand onder uw perceel –mits in dit geval ook toelaatbaar-maximaal met 5 cm zal stijgen. Hiervoor kan bijvoorbeeld onderbemaling worden geplaatst. Er zullen	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
		metingen worden uitgevoerd om na te gaan dat er daadwerkelijk geen onacceptabele vernattingseffecten optreden. Het betreffende perceel ligt ook als enclave binnen het waterbergingsgebied. De inzet van de waterberging Dwarsdiep is voorzien gemiddeld eens in de tien jaar. Er worden maatregelen getroffen die de toegang van uw perceel ten allen tijde garanderen. De meeste muggenlarven worden groot in poelen, dakgoten, regentonnen en droogvallende sloten. Muggen houden van beschutting. In het inrichtingsplan is voorzien in hogere en meer constante waterstanden. De opgroeimogelijkheden voor muggenlarven blijven daarmee beperkt.	
I25	Hierbij maak ik bezwaar tegen het wijzigen van het bestemmingsplan "Dwarsdiep". Nu heeft het een agrarische bestemming. U wilt dit wijzigen in waterberging, natuur, en agrarisch. Dit is volgens mij niet wenselijk. Agrarisch en waterberging gaan niet samen. Ik fok sinds 1974 paarden en zie als het bestemmingsplan wordt gewijzigd problemen voor de toekomst. Een groot deel van mijn land kan dan onder water komen te staan. Daarna is het een paar jaar voor de paarden onbruikbaar.	De bestemming Natuur-Agrarisch is in het bestemmingsplan buitengebied Marum al toegekend. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming overgenomen. De bestemming waterberging is toegevoegd om de waterberging mogelijk te kunnen maken. Gemiddeld wordt de waterberging éénmaal per tien jaar ingezet. Bij overstroming door waterberging geldt de nadeelcompensatieregeling van het waterschap Noorderzijlvest.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
		In het ontwerp inpassingsplan krijgen uw percelen, binnen de waterberging, de bestemming natuur. Deze wijziging is enerzijds ingegeven door het grote belang van het gebied Dwarsdiep voor natte natuurontwikkeling en anderzijds kunnen meer mogelijkheden voor compensatie worden geboden bij aankoop of uitruil van uw gronden. De provincie voert graag het gesprek met u over de mogelijkheden voor uw bedrijf en voor eventuele ruiling.	
A1	Ik kan u melden dat de provincie Fryslân geen aanleiding ziet voor opmerkingen over het voorontwerp inpassingsplan 'Waterberging en Natuur Zuidelijk Westerkwartier'	Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	
A2	Van u ontvingen wij het voorontwerp inpassingsplan 'Waterberging en Natuur Zuidelijk Westerkwartier', met verzoek om een vooroverlegreactie. Graag voldoen wij aan uw verzoek. Hierbij ontvangt u onze reactie. Toelichting De wateraspecten vormen een belangrijk onderdeel van dit inpassingsplan: realisatie van waterberging. Dat is correct verwoord in de Toelichting en onderbouwd met het beleid van het waterschap en de maatregelen vanuit het project 'Droge Voeten 2050'. Daarop hebben wij geen op- of aanmerkingen.	Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	
	Verbeelding Prioritaire gebieden	De provincie heeft de genoemde GIS-bestanden ontvangen en neemt het advies van het waterschap over.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	De prioritaire gebieden, waar waterberging mogelijk wordt gemaakt, zijn grotendeels correct aangegeven met de dubbelbestemming 'Waterstaat-Waterberging' en de bestemming 'Natuur'. Het waterschap opteert voor deze combinatie. De bestemming 'Natuur-Agrarisch' met de dubbelbestemming 'Waterstaat-Waterberging' wijkt echter af van Basisschets met varianten uit het Inrichtingsplan Dwarsdiep. Niet-prioritaire gebieden Voor de niet-prioritaire gebieden hanteert het waterschap zijn algemene uitgangspunt in ruimtelijke plannen dat de hoofdwatgangen en waterkeringen als zodanig verbeeld moeten zijn. Voor hoofdwatgangen, veelal ook in eigendom van het waterschap, geldt dat deze de bestemming 'Water dienen te hebben. De aanwezige regionale keringen dienen met de dubbelbestemming 'Waterstaat-Waterkering' te worden aangegeven. Separaat ontvangt u per e-mail de GIS-bestanden waarin hoofdwatgangen en regionale keringen als polygonen zijn opgenomen. Als basis daarvoor gelden de Leggers watersysteem en regionale en overige keringen. Beide vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het waterschap.	<u>Verwerking</u> <i>In de verbeelding worden de GIS-bestanden, die het waterschap heeft aangeleverd, verwerkt.</i>	
	Regels Gezien bovenstaande zullen de Regels moeten worden uitgebreid voor de bestemmingen 'Water' en 'Waterstaat - Waterkering'.	De provincie neemt het advies van het waterschap over. <u>Verwerking</u>	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	In Artikel 5 Natuur is onder 5.1.c terecht de bestemmingsomschrijving 'hoofdwatergangen, boezemwatergangen en kaden' opgenomen. Deze generieke bestemmingsomschrijving zien wij graag ook terug in de Artikelen 3 (Agrarisch), 4 (Bos en Natuur) en 6 (Natuur - Agrarisch). Daarnaast vragen wij u om de bestemmingsomschrijving van Artikel 6 'Natuur-Agrarisch' in overeenstemming te brengen zoals dat is beschreven in paragraaf 5.2. van de Toelichting onder Natuur - Agrarisch: Deze bestemming is opgenomen voor de nieuwe natuurgebieden. Ook voor deze gronden geldt dat inrichtingsplannen aangeven hoe ze ingericht moeten worden. Natuur staat binnen deze bestemming voorop, maar agrarisch medegebruik is daarnaast ook toegestaan. Met inachtneming van het hiervoor genoemde stemt het waterschap Noorderzijlvest in met dit inpassingsplan.	<i>In de artikelen 3 (Agrarisch), 4 (Bos en Natuur) en 6 (Natuur-Agrarisch) de bestemmingsomschrijving "hoofdwatergangen, boezemwatergangen en kaden" opnemen, zoals ook in artikel 5.1.c (Natuur) is gedaan.</i> <i>De bestemmingsomschrijving van artikel 6 (Natuur-Agrarisch) in overeenstemming brengen met zoals dat beschreven is in paragraaf 5.2. van de Toelichting onder Natuur-Agrarisch: "Deze bestemming is opgenomen voor de nieuwe natuurgebieden. Ook voor deze gronden geldt dat inrichtingsplannen aangeven hoe ze ingericht moeten worden. Natuur staat binnen deze bestemming voorop, maar agrarisch medegebruik is daarnaast ook toegestaan."</i>	
A3	Het voorontwerp geeft ons aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen. In het plangebied ligt een gastransportleiding van ons bedrijf. Verbeelding Samenvallen dubbelbestemming 'Leiding-Gas' met nieuwe bestemming 'Natuur' Uit de verbeelding blijkt dat ter hoogte van Nienoord 9 te Leek de nieuwe bestemming 'Natuur' over de aardgastransportleiding is geprojecteerd. Wij verzoeken u	Op 27 maart 2018 heeft overleg plaatsgevonden met de Gasunie. Tijdens dit overleg is gebleken, dat de dubbelbestemming "Leiding-Gas" wel kan samenvallen met de nieuwe bestemming "Natuur".	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	om over de mogelijke consequenties van de voorgestelde ontwikkeling en eventueel te treffen maatregelen In overleg te gaan met onze tracébeheerder. Tot uit dit overleg het tegendeel blijkt, kan Gasunie niet instemmen met deze ontwikkeling binnen de belemmeringenstrook.		
	Planregels Opnemen verplicht advies leidingbeheerder Wij verzoeken u om in artikel 7 lid 3 op te nemen dat vooraf (schriftelijk) advies bij de leidingbeheerder ingewonnen moet worden. In artikel 7 'Leiding-Gas' heeft u namelijk een afwijkingsmogelijkheid opgenomen van de 'bouwregels' (artikel 7.3). Op basis van de huidige bepalingen wordt nu een afweging gemaakt zonder Gasunie bij de besluitvorming te betrekken. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft bevestigd dat op basis van het Bevb het bevoegd gezag bij de besluitvorming - uit oogpunt van zorgvuldige besluitvorming - de mening van de exploitant over de veiligheid van de buisleiding moet betrekken. Opnemen adequate regeling afwijken van bouwregels Wij verzoeken u om artikel 7 lid 3 met de volgende punten uit te breiden: • met het volgende toetsingskader: - dat de veiligheid van de gasleiding mag niet worden geschaad; - dat vooraf door het bevoegd gezag schriftelijk advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder; - dat er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.	De provincie neemt het advies van de Gasunie over. <u>Verwerking</u> <i>In artikel 7 lid 3 opnemen, dat vooraf (schriftelijk) advies bij de leidingbeheerder ingewonnen moet worden.</i> <i>Artikel 7 lid 3 wordt met de volgende punten / het volgende toetsingskader uitgebreid:</i> - dat de veiligheid van de gasleiding niet mag worden geschaad; - dat vooraf door het bevoegd gezag schriftelijk advies wordt ingewonnen bij de leidingbeheerder; - dat er geen kwetsbare objecten worden toegelaten.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Aanvullen werkzaamheden Wij verzoeken u de werkzaamheden in artikel 7.4 aan te vullen met "het aanbrengen van diepwortelende beplantingen en bomen".	De provincie neemt het advies van de Gasunie over <u>Verwerking</u> <i>De in artikel 7.4 genoemde werkzaamheden worden aangevuld met "het aanbrengen van diep wortelende beplantingen en bomen"</i>	
	Schrappen van de dieptebepaling Wij verzoeken de maatvoering van 40 centimeter in artikel 7.4 te schrappen. Deze regeling is namelijk onvoldoende ter waarborging van een veilig en bedrijfszeker gastransport en ter beperking van gevaar voor personen en goederen in de directe omgeving van de leiding(en), omdat: a. de diepteligging van de leiding niet overal gelijk is en de wijze van uitvoeren van de werken en/of werkzaamheden van invloed kan zijn op de veilige ligging van de leiding. b. door het college van burgemeester en wethouders vergunning is verleend voor het leggen van de betreffende leiding op een bepaalde diepte. Dit voorschrift kan tot gevolg hebben, dat Gasunie door handelingen van derden niet meer aan de aan haar gestelde vergunningseisen kan voldoen. c. ten aanzien van het afgraven en ophogen een adequate regeling ontbreekt als het gaat om het cumulatie-effect. Met als gevolg: onvoldoende dekking of juist een te zware belasting van de leiding. d. ons bedrijf hierdoor niet meer de mogelijkheid heeft, in gevallen dat andere werken of werkzaamheden in de nabijheid van leiding(en) worden uitgevoerd, informatie te	Artikel 7.4, onder a., lid 7 van de planregels wordt veranderd in 7. Niet handmatige grondbewerkingen dieper dan 40 cm; Hiermee wordt voorkomen dat gasleidingen worden beschadigd door machinale grondbewerkingen. <u>Verwerking</u> <i>Artikel 7.4, onder a. lid 7 Niet handmatige grondbewerkingen dieper dan 40 cm;</i>	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	verschaffen omtrent de juiste (diepte)ligging van de leiding(en). e. de kans bestaat dat door het niet omgevingvergunningsplichtig stellen van deze categorie werken en/of werkzaamheden ten onrechte de indruk kan worden gewekt dat een KLIC-melding niet (meer) noodzakelijk is.		
	Schrappen van de oppervlaktebepaling van 200 m² Wij verzoeken u de maatvoering van 200 m² in artikel 7.4 te schrappen. Het aanbrengen van verhardingen binnen de belemmeringenstrook van onze leidingen, ongeacht de functie en/of oppervlakte van een verharding, kan de integriteit en veilige ligging van een leiding aantasten. Het aanbrengen van verhardingen kan leiden tot ongewenste zetting. Verharding belemmert daarnaast de toegang tot de leiding. Dit kan onbewust tot onveilige situaties leiden. Het is daarom voor Gasunie belangrijk dat in alle gevallen een belangenafweging gemaakt wordt of het aanbrengen van een verharding boven een gasleiding mogelijk is.	De provincie neemt het advies van de Gasunie over. <u>Verwerking</u> In artikel 7.4, onder a, sub 13 wordt de zinsnede "met een oppervlakte van meer dan 200 m²" geschrapt.	
	Opnemen van een voorrangsbepaling In dit plan valt de dubbelbestemming 'Leiding-Gas' samen met enkele andere bestemmingen (zoals Natuur en Archeologie). Op basis van de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State² dient een onderlinge rangorde te worden aangegeven. Dit is nu niet het geval. Gezien de veiligheidsaspecten die gelden om een veilige ligging van de gastransportleiding te waarborgen, verzoeken wij u om een bepaling op te nemen, zodat de	In dit geval gaat het om de dubbelbestemmingen "Natuur" en "Leiding-Gas". Binnen de bestemming natuur doen zich geen nieuwe ontwikkelingen voor die de veiligheid van de bestaande gasleiding in gevaar kunnen brengen. Bovendien is in die bestemming een omgevingsvergunningstelsel opgenomen. In artikel 7.2 sub a. is bepaald dat niet mag worden gebouwd ten dienste van de basisbestemming (i.c. Natuur). Hiermee is de voorrangspositie van "Leiding-gas" gegeven. De provincie neemt dit advies niet over.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	dubbelbestemming 'Leiding-Gas' bij samenvallen met andere bestemmingen voorrang krijgt.		
	Opnemen specifieke gebruiksregels Wij verzoeken u in artikel "Leiding- Gas" op te nemen dat het opslaan van goederen, met uitzondering het (zowel tijdelijk als permanent) opslaan van goederen t.b.v. van inspectie en onderhoud van de gastransportleiding, strijdig is met de betreffende bestemming. En dat het wijzigen van het gebruik van bestaande gebouwen, indien daardoor een kwetsbaar object wordt toegelaten, strijdig is met de betreffende bestemming.	Binnen het bestemmingsvlak bevindt zich geen bebouwing. Op grond van de bestemming "Natuur" is de opslag van goederen niet toegestaan. Het betreft in dit geval een gasleidingstrook van 80 meter binnen het bestemmingsplan. In het licht van deze feiten en omstandigheden neemt de provincie het advies niet over.	
	Toelichting Geen aandacht besteed aan externe veiligheid In de toelichting is onvoldoende aandacht besteed aan de externe veiligheidsaspecten van de aardgastransportleidingen. Op grond van de artikelen 11 en 12 Bevb bent u hiertoe wettelijk verplicht. Wij adviseren u om hier aandacht aan te besteden. Met behulp van het rekenpakket 'CAROLA' kunt u zelf de externe veiligheidsrisico's van ondergrondse (hoge druk) aardgastransportleidingen berekenen. U dient de voor CAROLA benodigde leidingdata aan te vragen bij carola@aaunie.nl. Voor vragen omtrent CAROLA kunt u terecht bij de CAROLA-helpdesk van het RIVM3.	De constatering dat er in de toelichting geen aandacht is besteed aan Externe Veiligheid is correct. De toelichting wordt op dit onderdeel als volgt aangevuld. <u>Verwerking</u> <i>Het inpassingsplan maakt geen activiteiten mogelijk die veranderingen in het risicoprofiel mogelijk maken. Er worden geen verblijfsfuncties toegevoegd en er is geen toename van risicobronnen, kortom: er treedt geen wijziging t.a.v. de externe veiligheid op.</i>	
A4	Het plan is een uitwerking van de integrale studie Droge voeten 2050 waar de provincie Drenthe bij betrokken is geweest.	Provincie Groningen onderschrijft de waarde van de cultuurhistorische lijn van het Leekster Hoofddiep. In het plan worden geen vergravingen aan de kade langs het	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	De onderdelen van dit plan hebben grotendeels geen raakvlak met de provincie Drenthe en haar landschappelijke kwaliteiten. Het deelgebied Leekstermeer - Midwolde grenst aan onze provincie. De opmerkingen gaan dan ook enkel over dit deelgebied. Het Leekstermeer ligt op de provinciegrens en is het laagste punt in de omgeving. Wij vinden het van belang dat het meer de uitstraling van een eenheid behoudt. Het Leekster Hoofddiep is in 1560 gegraven als een functionele vaarverbinding om turf te vervoeren naar Groningen en verder. Het is een duidelijke cultuurhistorische lijn die ook als zodanig beschouwd moet worden. Het is van belang dat er (in het kanaal en aan de kades aan weerszijden) geen incidentele ingrepen plaatsvinden die het totaal aantasten. In het eerste alternatief worden vergravingen voorgesteld die de boezemcapaciteit vergroten. Dit is in dit kader niet wenselijk. Wanneer er ingrepen nodig zijn aan de watergang of de kades is het van belang dat dit over grote lengtes plaatsvindt. Op deze manier blijft de eenheid van het waterlichaam in stand.	Leekster Hoofddiep voorgesteld. De graslanden, die voor de boezem worden gelegd krijgen een verbinding via de watergang Molensloot/Groeve en niet via het Leekster Hoofddiep. Daarnaast is in het plan voorzien in het herstellen van reeds aanwezige boezemlanden door het verwijderen van opgebrachte grond in een aantal boezempercelen.	
	Wat betreft de landschapsbeleving staan er verschillende recreatieve paden gepland. Dit zijn goede toevoegingen die de beleving van het landschap. Het zou wenselijk zijn om een wandel/fietsverbinding toe te voegen die provincie overschrijdend is (bijvoorbeeld ter hoogte van vakantiepark Gnossen) of wellicht een vaarverbinding over het Leekstermeer.	Provincie Groningen verkent graag samen met provincie Drenthe en de gemeente de mogelijkheden voor wandel/fietsverbindingen.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
A5	In een eerder stadium, in het kader van de m.e.r.-procedure, heeft Veiligheidsregio Groningen geadviseerd over de notitie 'Reikwijdte en Detailniveau' voor het project 'Waterberging en natuurontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier'. Destijds is geconstateerd dat de geplande ontwikkelingen niet zorgen voor toename van veiligheidsrisico's in het gebied. Na bestudering van de stukken blijkt dat er ten opzichte van de eerder aan de veiligheidsregio verstrekte stukken geen wijzigingen zijn aangebracht die van invloed zijn op het aspect externe veiligheid. De voorliggende voorontwerp-inpassingsplan, inrichtingsplannen en MER geven daarom geen aanleiding tot nadere advisering vanuit Veiligheidsregio Groningen.	Deze reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.	

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

2.3. Zienswijzen en commentaar milieueffectrapport (MER)

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
19	<u>MER Waterberging en Natuur Zuidelijk Westerkwartier</u> In de nu ter inzage gelegde MER is het gebied de Jouwer ook opgenomen. Hierbij willen wij een aantal opmerkingen plaatsen. 1. In <u>paragraaf 17.5.5 Landschap/cultuurhistorie</u> wordt gesproken over een vergroting van de “beleefbaarheid” van het landschap. Dit is een subjectieve beoordeling. De percelen die op dit moment in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer in dit gebied zijn, hebben voor ons als bewoners en gebruikers in dit gebied een “afschuwelijke” beleefbaarheid. Het is dor en dood en geen “leven” in te bekennen. Een “rommeltje”. Een groter areaal van dit soort gronden zal de beleefbaarheid voor ons als bewoners sterk doen verminderen.	De deskundigen beschrijven in de milieueffectrapportage de wijze waarop de cultuurhistorie zichtbaar is in het landschap. Hoe u natuur beleeft is subjectief. De natuurgebieden bieden aan diverse bijzondere planten- en diersoorten een leefgebied. Als provincie hebben we ook een zorgplicht voor deze soorten.	
	2. In <u>paragraaf 17.5.6 Landbouw</u> wordt gesteld dat het besluit, om dit deelgebied natuurlijk in te richten, al is genomen. Met deze zienswijze zijn wij het niet eens. Er wordt bedoeld naar de EHS gronden. Zoals al eerder aangegeven is destijds aan ons toegezegd dat de bestemming van de gronden agrarisch zal blijven. Inrichting van natuur zou op vrijwillige basis mogelijk zijn. Er is wat ons betreft dus geen democratisch besluit genomen	Het gebied de Jouwer is onderdeel van het natuurnetwerk (EHS). De begrenzing hiervan is vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening. Bij het vaststellen van de omgevingsverordening is de Wet ruimtelijke ordening gevolgd. Bij het opstellen van het voorliggende milieueffectrapport wordt uitgegaan van dit reeds genomen besluit ten aanzien van de begrenzing van natuur en landbouw. Zolang de gronden nog niet duurzaam beschikbaar zijn voor	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	dat dit natuurlijk ingericht moet worden. De tekst in het MER rapport is misleidend. Er treedt dus wel degelijk effect op het landbouw areaal. Dit areaal wordt namelijk kleiner in dit gebied! De verkaveling en bedrijfsvoering zullen worden verslechterd wanneer de plannen worden doorgevoerd. De oppervlakte gronden dicht bij de gebouwen zal worden verkleind. Ook huiskavels zullen kleiner worden. Dit heeft nadelige gevolgen voor de bedrijfsvoering en efficiëntie. Wijziging van bestemming agrarisch naar natuurgrond heeft gevolgen o.a. voor de mestwetgeving en benadeelt de bedrijven. Ook toekomstige regelgeving kan van invloed zijn wanneer de bestemming van gronden worden gewijzigd en onttrokken worden aan de landbouw. Het is daarom misleidend in het MER rapport dat het effect op de bedrijfsvoering en verkaveling nihil is. Het is gewoon nadelig!	natuur blijven zij in agrarisch gebruik. De provincie wil graag met de grondeigenaren in gesprek en bekijken wat de mogelijkheden zijn voor eventuele verkoop of ruiling. Er liggen op dit moment geen plannen ter besluitvorming voor ten aanzien van verkaveling. Bij uitwerking van het globale plan zal in gesprek met de diverse bedrijven rond het gebied Jouwer bekeken worden op welke wijze de verkaveling van het natuurgebied de Jouwer en de verschillende bedrijven kan plaats vinden. Bij het opstellen van het voorliggende milieueffectrapport wordt uitgegaan van het reeds genomen besluit ten aanzien van de begrenzing van natuur en landbouw in de omgevingsverordening. De wijziging van bestemming van agrarisch naar natuurgrond ligt nu niet voor ter besluitvorming voor het gebied de Jouwer. Uw bedrijven liggen niet naast een verzuringsgevoelig gebied. In het kader van de wet ammoniak en veehouderij zijn er geen consequenties voor uw bedrijf. Ook niet als de bestemming in de toekomst verandert van agrarisch naar natuur.	
	Verhoging van de grondwaterstanden heeft gevolgen voor dit gebied. In het rapport wordt gemeld dat onder normale omstandigheden er geen overlast te verwachten is. Ook dit	Het uitgangspunt bij het inrichten van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is dat er geen negatieve effecten mogen	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	is misleidend en wordt niet nader onderbouwd. Gezien de klimaatsveranderingen en ook de mogelijke gevolgen van de gaswinning in de provincie Groningen is er veel denkbaar dat in de nabije toekomst er meer wateroverlast komt. Een verhoging van de grondwaterstand zal dan extra nadelig uitpakken. Dit is niet gewenst voor onze bedrijfsvoering. Het winnen van kwalitatief goed ruwvoer zal moeilijker worden. Dit zal kostenverhogend werken wat gevolgen heeft voor ons inkomen.	optreden buiten de begrenzing. Eventuele effecten worden zoveel mogelijk binnen de begrenzing gecompenseerd. De nadere onderbouwing van de inrichtingsmaatregelen en de hydrologische berekeningen vindt in een later stadium plaats. Onderdeel van deze berekeningen zijn de laatste klimaatscenario's.	
	3. In <u>paragraaf 17.5.7 overig gebruik en leefbaarheid</u> wordt bij recreatie gesteld dat dit aantrekkelijker wordt voor recreanten. Dit wordt niet onderbouwd en is subjectief verwoord. Als wij door het gebied ten zuiden van de A7 fietsten, wat al is ingericht met natuurbeheer, ervaren wij dit als een dood en leeg gebied waar weinig tot geen vogels te zien zijn. Het oogt als een rommelig verwaarloosd gebied. Wij ervaren dit niet als aantrekkelijk. Wij hopen en wensen dat het gebied de Jouwer door deze plannen niet vergelijkbaar zal worden.	Hoe u natuur beleeft, is subjectief. De natuurgebieden bieden aan diverse bijzondere planten- en diersoorten een leefgebied. Als provincie hebben we ook een zorgplicht voor deze soorten. De deskundigen, die de milieueffectrapportage hebben opgesteld, hebben beoordeeld dat de aanleg van natuur voor de meeste recreanten een plus oplevert.	
	Wij vragen u onze mening en visie mee te nemen in de definitieve vaststelling van uw plannen en de ter inspraak gelegde plannen voor de Jouwer te wijzigen. Geen bestemmingswijziging van gronden in ons gebied van agrarisch naar natuur.	De provincie betreft uw zienswijze in haar besluitvorming. Er ligt nu geen bestemmingswijziging voor het gebied de Jouwer voor ter besluitvorming.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	• Geen petgaten maken in dit gebied als vorm van natuurbeheer • Het mogelijk maken van natuurbeheer op gronden met agrarische bestemming door eigenaren/gebruikers op vrijwillige basis. • Geen verhoging van het waterpeil in dit gebied		
I12	Deze zienswijze heeft betrekking op een perceel weiland gelegen aan de Bakkerom te Boerakker, kadastraal bekend gem. Marum A 4557. Bij het opstarten van plannen om waterberging toe te passen in- en rondom de Bakkerom en dus ook op genoemd perceel zijn personen op ons huisadres geweest voor toelichting op de plannen. (circa 5 of 6 jaren geleden). Zij hebben ons toen verzekerd dat dit perceel eventuele waterberging zou worden gebruikt. Dit zou hoogstens 1x per 25 jaar plaatsvinden. Het perceel kan ten alle tijden als normaal grasland zonder beperkingen beheerd en behartigd worden. Het ging alleen om waterberging en uitdrukkelijk niet om natuur.	Het perceel maakt onderdeel uit van het natuurnetwerk. Ook in de periode genoemd door de inspreker. De provincie heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen.	
	Nu liggen er drie plannen ter inzage, die qua tekst en bestemmingen van het perceel in elkaar overlopen. Deze zienswijze heeft dan ook betrekking op alle drie plannen. Voor dit zelfde perceel zijn er in deze plannen verstreckende gevolgen voor dit perceel. - De agrarische bestemming verandert in natuur-agrarisch met als extra waarde-archeologie 5.	In het vigerende bestemmingsplan buitengebied Marum heeft het perceel Marum A4557 al de bestemming natuur-agrarisch. In het voor-ontwerp PIP is deze bestemming behouden. In het PIP krijgt het perceel de dubbelbestemming waterberging. De archeologische waarde bestemming vloeit	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	- Waterberging 1x per 25 jaar verandert in waterboezem. - Er komt een slenk door dit perceel voor uitdroging verderop in de Bakkerom. - En al het andere wat nog bedacht wordt, hierbij valt o.a. te denken aan peilbesluit. Voor geen enkele bestemmingswijziging/ peilbesluit/ waterberging of waterboezem is overleg geweest met de eigenaar. Mijn eigendom wordt door de derden onderworpen aan plannen en aangepast naar hun wensen. Dit vind ik volledig onacceptabel en ga daar ook niet mee akkoord. Zoals dit nu bedacht is, wordt dit perceel met bestemming agrarisch volledig ontworcht. Elk jaar is er wel hoog water en als het in de boezem komt, dan staat het dus elk jaar onder water. Door de agrarische bestemming te wijzigen komen er veel beperkingen op dit perceel. Het gehele perceel wordt onwerkbaar door het aanleggen van een slenk. Ook de huidige drainage verliest volledig zijn functie. Kunnen we ooit het perceel als volwaardig grasland gebruiken? Of is het land altijd te drassig om er met machines te werken? Volgens deze plannen zal het waterpeil ook wijzigen middels een peilbesluit. Hoe zit het dan met de ruilverkavelingslasten, die al vele jaren zijn betaald voor de ruilverkaveling in de Bakkerom? Door de huidige wetgeving van ons ministerie kunnen wij ons niet permitteren om nog meer land te verliezen met	voort uit een wettelijke verplichting om de archeologische waarden te beschermen. De provincie heeft een kavelruil coördinator ingezet om het proces van grondruil te faciliteren. Graag continueert de kavelruil coördinator met u de zoektocht naar passende vervangende grond om tot een ruiling te komen. De huidige bestemming is al natuur-agrarisch. Dit is niet gewijzigd. De waterberging is onderdeel van maatregelen voor regionale veiligheid. In het inpassingsplan is er sprake van de bestemming Natuur-Agrarisch. Onder deze bestemming is agrarisch gebruik van de percelen mogelijk. De gebruiksmogelijkheden van het perceel blijven hetzelfde.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	agrarische bestemming. (fosfaatproblematiek, toeslagrechten etc.). Ik ga er vanuit dat de huidige bestemming agrarisch blijft bestaan, zoals het nu is, zonder beperking voor natuur, waterberging en waterboezem en het huidige waterpeil gehandhaafd blijft.		
I15	Hierbij maak ik mijn zienswijze kenbaar over het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep. Een aantal argumenten ligt aan deze zienswijze ten grondslag. Deze komen hieronder puntsgewijs aan de orde. 1. Waterberging De benodigde capaciteit voor de waterberging in het Dwarsdiep wordt alleen gerealiseerd binnen de basisschets. De veiligheid voor inwoners van het Zuidelijk Westerkwartier, maar feitelijk van veel meer Groningers, kan derhalve beter geborgd worden binnen de basisschets dan binnen het alternatief. Ik wil u erop wijzen dat de berekende bergingsopgave van 2,7 miljoen m3 water gebaseerd is op onderzoek van Arcadis uit 2014 en een herberekening uit 2016. Recentere onderzoeken van het KNMI tonen aan dat de intensiteit van de buien nog extremer wordt. De noodzaak om minimaal 2,7 miljoen m3 aan bergingscapaciteit te realiseren, wordt alleen maar groter. Ook om deze reden wil ik opteren voor de basisschets.	Dat is juist.	
	2. Natuurontwikkeling		

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	De doelstelling om de natuur te versterken middels de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland wordt beter bereikt binnen de basisschets dan binnen het alternatief 1. Dit valt te lezen in het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep. In het alternatief Landbouw wordt maar liefst 228 ha. minder natuur gerealiseerd van het NNN en 33 ha. minder aan natte natuurtypen. De potentie van de natuurontwikkeling binnen de basisschets sluit daarbij beter aan bij de doelstellingen van de Provincie zelf. Alternatief 1 (in eerdere instantie ook wel genaamd Alternatief Landbouw) behelst een concentratie van de landbouwgronden, die nu in het Dwarsdiep liggen, in de Wemerpolder. Dit zal impliceren dat de concentraties ammoniak, ammonium en stikstofoxiden als gevolg van intensieve bemesting in deze polder en in het grondwater zullen stijgen. Dit schaadt het ecosysteem (zie ook: http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/17981). Enkele gronden binnen de Wemerpolder zijn momenteel nog in handen van Staatsbosbeheer en derhalve zijn de regels met betrekking tot maaien, bemesten en ploegen strikter dan buiten deze gronden. Hierdoor hebben flora en fauna nog enige kans. Die wordt in het alternatief volledig weggenomen, waardoor de biodiversiteit zwaar onder druk komt te staan.	Het basis alternatief sluit inderdaad het beste aan bij de natuurdoelstellingen van de provincie. Alternatief 1 behelst het behoud van de landbouwfunctie in de Wemerpolder. Niet in een uitbreiding van deze functie. De provincie zal een zorgvuldige afweging maken over de invulling van het hybridemodel en beoordelen of er voldoende aan haar doelstellingen wordt voldaan.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Tot slot past alleen de keuze Basisschets binnen het voornemen van de Provincie zelf om de landbouw te verduurzamen: https://www.rtvnoord.nl/nieuws/190569/Provincie-en-RUG-werken-samen-om-landbouw-te-verduurzamen		
	3. Wonen In het midden van de Wemerpolder bevinden zich slechts 3 niet-agrarische woonlocaties. Concentratie van landbouwgronden rondom deze woningen (zoals in het alternatief) zal het woongenot sterk doen afnemen. Om deze reden geniet de basisschets mijn sterke voorkeur. Langs de randen van de Wemerpolder bevinden zich voornamelijk niet-agrarische woonlocaties. Ook bewoners van deze woningen zullen in hun woongenot beknot worden bij de concentratie van de landbouwgronden in de Wemerpolder (oftewel het alternatief).	Wij nemen kennis van uw opvatting.	
	4. Gezondheid Concentratie van landbouwgebieden in de Wemerpolder (zoals in het alternatief wordt voorgesteld), zal nadelige effecten hebben op de gezondheid van de bewoners van de Wemerpolder. Dit hangt ten dele samen met de verwachte toename van bemesting van de gronden in deze polder en de bijbehorende toename van stikstof. Ook geluidshinder van landbouwmachines speelt hierbij een rol.	Wij nemen kennis van uw opvatting.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Zie voor het effect van bemesting op de gezondheid bijv. dit onderzoek van de Wageningen University & Research: https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Ammoniak.htm		
	5. Milieueffectrapportage In de MER is o.a. de Aeries calculator gebruikt. De emissie is alleen berekend o.b.v. de sectoren Mobiele werktuigen en Bouw en industrie. De sector Landbouw is niet gehanteerd. Ik ben van mening dat de effecten van de concentratie van landbouw binnen de Wemerpolder (oftewel het alternatief) hiermee niet of in ieder geval onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt.	Tijdens de aanlegfase van de natuur- en waterbergingsgebieden wordt materieel ingezet voor het grondverzet. De inzet van materieel (graafmachines, dumpers, vrachtwagens e.d.) veroorzaakt stikstofemissie, die lokaal en tijdelijk tot stikstofdepositie kan leiden. Wanneer de werkzaamheden zijn afgerond, treedt geen nieuwe verstoring meer op. Er wordt geen materieel meer ingezet. Van permanente toename in stikstofemissie is geen sprake. De stikstofdepositie wordt berekend met AERIUS Calculator. De berekening is gericht op de gevolgen van de inrichting van de natuur- en waterbergingsgebieden op Natura-2000 gebieden. Landbouwkundig gebruik van de Wemerpolder vindt nu ook plaats en geeft geen verandering ten opzichte van de huidige situatie. Er is geen reden om de landbouw te betrekken bij de berekeningen met AERIUS CALCULATOR.	
	6. Aantasting landschap Bij het alternatief zal een kade nodig zijn langs landbouwgronden. De kade vormt een aantasting van het landschap en past bovendien niet binnen de plannen van de gemeente Marum. Deze kade is binnen de basisschets niet nodig.	Dit aspect is in de toetsing van de MER meegenomen.	
	7. Recreatie		

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	In het ontwerp inrichtingsplan Dwarsdiep is opgenomen: “De uitwerking van specifieke maatregelen voor recreatie vindt in een later stadium plaats. (...) In het westen van het beekdal is een eenvoudig wandelpad gedacht ter verbinding van de bebouwing aan weerszijden van het beekdal. Ook deze route sluit aan op bestaande (wandel)paden.” Dit laatste argument zal mogelijk niet opgaan bij een keuze voor het alternatief. De meeste boeren zijn niet geneigd om publiek toe te laten op hun gronden, waardoor de kans reëel is dat het bestaande wandelpad tussen de Beldam en de Hooiweg in Lucaswolde wordt opgeheven, indien die gronden worden toegewezen aan landbouw. Op basis van de bovenstaande argumenten verzoek ik u met inachtneming van mijn zienswijze een keuze te maken voor de variant Basisschets. Ik ga ervan uit dat u mij van de verdere procedure op de hoogte houdt.	De wens om eenvoudige wandelpaden op te nemen in het inrichtingsplan zal meegenomen worden in de uitwerking van het hybridemodel. De provincie zal uw zienswijze meenemen in haar besluitvorming en blijft graag met u in gesprek bij de uitwerking van het hybridemodel.	
I16	1. Blad 96 5e alinea. Wonen. Langs de Dijkweg liggen maar 7 van de 19 woningen die onze polder rijk zijn. Bij de opsomming van doorsnijdende wegen worden de Tuigenweg en de Bakkeromdijk niet genoemd.	Aanpassing van de tekst wat betreft het aantal woningen verandert de conclusies van het MER niet (zie paragraaf 9.5.7) . De hoofdlijnen van de ontsluiting van het gebied zijn beschreven. Daartoe behoren niet de Tuigenweg en Bakkeromdijk	
	2. Blad 99 onderaan. Insprekers ondersteunen het voorkeursalternatief.	Het boezempeil (-0.93 NAP) wordt ook het peil van de Bakkerom Zuid. Pas als de boezem stijgt boven NAP -0.60 m zal een deel van de Bakkerom Zuid plas-dras komen te staan.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Om te benadrukken dat het hier niet om inundatie om de 25 jaar gaat, kan de volgende zin beter als volgt worden veranderd: "Het gebied Bakkerom-Zuid krijgt een open verbinding met de boezem en loopt bij ELK hoog water onder".	Waterstanden in deze orde van grootte kunnen maximaal één tot enkele keren per jaar voorkomen.	
	3. Blad 102. De slenk zal ook een zijtak naar links krijgen, naar de onderdoorgang onder de Bakkeromdijk. (fietspad naar pontje)	De slenk in Bakkerom-Zuid wordt aangelegd om het gebied Bakkerom in tijden van droogte van water te kunnen voorzien. Daarnaast komt er als ecologische verbinding een vertakking richting de Bevervallei.	
	4. Blad 105. De Redendijk en Tuigenweg zijn onverhard en zullen voor veel zwaar transport verbeterd moeten worden. De Dijkweg is onstabiel en zal zeker te lijden hebben van zwaar transport. Er moet aandacht komen voor het schoonhouden van de wegen.	Alle wegen die eventueel gebruikt kunnen worden voor de uitvoering worden voor aanvang van de uitvoering geïnspecteerd of deze geschikt zijn. Indien ze gebruikt gaan worden wordt de huidige toestand opgenomen. Na uitvoering worden de wegen wederom geïnspecteerd en wordt er bekeken of er schade is ontstaan. Als er schade is ontstaan wordt in overleg met de wegbeheerder een herstelplan opgesteld. Tijdens de uitvoering worden de wegen, indien nodig dagelijks geveegd.	
	5. Blad 110. Waterberging en natuur. Aan de gevolgen van de inundatie voor de natuur en dan vooral het bodemleven wordt hoegenaamd geen aandacht gegeven. Dat zien wij als een grote leemte in dit rapport. Dat terwijl wij daar in de NRD om hebben gevraagd. Gedeelte van onze zienswijze op de NRD:	De waterschijf boven het normale waterpeil wordt ingelaten. Deze bevat alleen de zwevende deeltjes. Bagger en slib liggend op de bodem van het Wolddiep/de Matsloot komen dan ook niet in de polder. In het MER is op bladzijde 110 ingegaan op het effect van waterberging op natuur.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Gebruik” door het waterschap als waterberging. Insprekers stellen de volgende onderzoeksvraag voor de MER voor: 1) Hoe wordt voorkomen dat bij de inundatieinlaat modder en vuil met het water mee de polder in stroomt? 2) Hoe snel herstelt het bodem- en plantenleven na inundatie in relatie tot: a. de duur van de inundatie. b. de frequentie van de inundatie. c. het oppervlak dat onderloopt. d. het aantal droog blijvende plekken in de inundatie. e. het aantal omdijkte poelen te midden van de inundatie. f. ijsvorming na onderlopen. g. een sneeuwdek op die ijsvloer. (geen licht op het ondergelopen land) Aan boven gestelde vraag is in deze MER totaal geen gehoor gegeven. “gezien het incidentele karakter van de overstromingen” Waar is dit op gebaseerd? De geschiedenis leert dat bij statistisch berekende intervallen (hier om de 25 jaar) de incidenten altijd vaker voorkomen en soms kort achter elkaar. “en de relatief kort duur” (van de inundatie(s)) Dit is een slag in de lucht. Ons gemaal heeft minstens al 15 etmalen nodig om de onderste schijf water uit de polder te malen. maar hij moet tussendoor ook voor de erven werken, dus reken op 3	De Bever- en Ottervallei krijgen volgens het inrichtingsplan een hoge grondwaterstand met het grondwater in de wortelzone. Dit betekent dat het bodem- en plantenleven is aangepast aan permanent natte omstandigheden en juist gespecialiseerd is voor deze omstandigheden. Indien sprake is van inundatie zullen de omstandigheden voor het bodem- en plantenleven niet veel verschillen. Inundaties zullen met name in de winterperiode plaatsvinden als de vegetatie in rust is. Daarnaast varieert het maaiveld in beide valleien, waardoor hier ook variatie in inundatieduur zal optreden. U kunt het inzetten van waterberging vergelijken met het inunderen van de uiterwaarden langs een rivier of van een beekdal. Sommige planten en dieren hebben baat bij inundatie, omdat daarmee de minder aangepaste en vaak algemenere en concurrerende soorten worden terug gedrongen of omdat het inundatie water ook bijdraagt aan een bepaalde buffering.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	weken. De bovenste waterschijf moet vanzelf uit de polder lopen. De tijd die dat duurt hangt af van de snelheid waarmee het boezemwater daalt. Stel een week. Als alles mee zit (geen ijs, geen regen en voldoende spuicapaciteit bij Lauwersoog) gaat het ontwateren dus minimaal een maand duren. De 3 regels onderaan blad 110 zijn voor ons zeer teleurstellend. Er wordt niet aangegeven hoe deze negatieve zaken voorkomen gaan worden en er worden geen voorstellen gedaan om ze te voorkomen.		
	6. Blad 111 bovenaan. “bodemleven herstelt zich normaliter snel” Dit wordt ook niet onderbouwd. Nadat de bodem minimaal 4 weken onderwater heeft gestaan, wagen wij het te betwijfelen of het bodemleven zich dan nog snel herstelt. “mede omdat de condities als gevolg van de natuurinrichting doorgaans al nat zijn” Dit is voor de Ottervallei pertinent onjuist. Het peil blijft daar op NAP -2,00 m en het is er nergens plasdras. De Ottervallei maakt een groot deel uit van de berging en loopt het eerste onder. Wij begrijpen dat de waterberging niet wordt afgelast vanwege bovenstaande negatieve invloeden op de ecologie van onze polder, maar wij hadden wel meer voorstellen en onderzoeken verwacht, om die negatieve gevolgen zo veel mogelijk te voorkomen. Zoals b.v. omdijkte poelen, wierden, compartimentering en de mogelijkheid tot het	De provincie begrijpt uw zorg voor de natuur, maar is van mening dat binnen polders als de Bevervallei en Ottervallei voldoende variatie is voor het dierenleven om zijn toevlucht te vinden. Bovendien is een groot deel aangepast aan de natte omstandigheden. De provincie is van mening dat de gewenste natuurdoelen zich goed verenigen met waterberging. Het oppervlak van de polders is beperkt. Door hierbinnen nog te gaan werken met interne dijken om poelen, wierden en compartimenten zou de effectiviteit van het waterbergingsgebied en de beheerbaarheid sterk beperkt worden.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	bijzetten van extra pompcapaciteit om de inundatietijd te bekorten.		
	7. Blad 112 art. 9.5.7 1e alinea. “zijn enkele woningen aanwezig” moet zijn: 19 woningen aanwezig.	Voor het trekken van conclusies gaat het hier niet om het exacte aantal woningen. De tekst geeft aan, dat het aantal woningen niet bijzonder groot is.	
	8. Blad 112 art. 9.5.7 2e alinea. “Het uitzicht van de eigenaren wordt misschien beïnvloed door de kaden” misschien moet weg	Dit verschilt per situatie.	
	9. Blad 112 art. 9.5.7 3e alinea. “ruim lager blijft dan 1,50 meter” “ruim” moet vervallen.	Aanpassing van de tekst wat betreft de kadehoogte is niet noodzakelijk, omdat de meeste kaden ruim lager blijven dan 1.50 m boven de bovenkant van de begane grondvloer. De ligging van de kade verandert de conclusies van het MER niet (zie paragraaf 9.5.7).	
	10. Blad 113 5e alinea. “Recreatieve voorzieningen zijn nog niet opgenomen in het inrichtingsplan” “nog” moet weg. De bewoners hebben de toezegging dat die niet worden opgenomen. “”Er zijn vanuit de omwonenden geen wensen voor ontwikkeling van recreatieve voorzieningen” Deze zin moet luiden: De omwonenden wensen geen ontwikkeling van recreatieve voorzieningen.	De wens van de insprekers is bekend. De wens van de omwonenden is verwoord op blz 113.	
	11. Blad 113 7e alinea. Kabels en Leidingen. Er loopt een 230 volt leiding van Bakkerom 17 dwars door Bevervallei naar de Dijkweg iets oostelijk van Dijkweg 2.	De kabels en leidingen zijn reeds geïnventariseerd (KLIC-melding) gedaan, daarnaast wordt in de bestek fase een update van de KLIC-melding gedaan en wordt er overlegd	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Ongeveer evenwijdig en ten noorden van de Dijkweg loopt een gasleiding door het land.	met de kabel en leidingbeheerders om knelpunten in kaart te brengen en waar nodig kabels en leiding te verleggen.	
	12. Blad 114 tabel Compenserende mitigerende maatregelen. Deze tabel slaat kennelijk alleen op de aanlegfase. Overig gebruik en leefbaarheid: “Niet van toepassing” moet vervangen worden door: wegen schoon houden, snelheid van het werkverkeer beperken, niet in de nacht werken. Ter compensatie voor verlies van uitzicht, zou de bewoners, indien ter plaatse mogelijk en gewenst, een verhoogd terras in combinatie met een poel aangeboden kunnen worden.	Alle wegen die eventueel gebruikt kunnen worden voor de uitvoering worden voor aanvang van de uitvoering geïnspecteerd of deze geschikt zijn. Indien ze gebruikt gaan worden wordt de huidige toestand opgenomen. Na uitvoering worden de wegen wederom geïnspecteerd en wordt er bekeken of er schade is ontstaan. Als er schade is ontstaan wordt in overleg met de wegbeheerder een herstelplan opgesteld. Tijdens de uitvoering worden de wegen, indien nodig dagelijks geveegd.	
	13. Blad 114 art. 9.7 Leemten in kennis 1e alinea. Hier gaat het ook weer alleen over de aanlegfase. Er moet alsnog aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd worden om zo mitigerende maatregelen te concretiseren ook voor de inundatiefase(s). De invloed van de inundatiefase(s) op de ecologie is vele malen groter dan die van de éénmalige aanlegfase.	Het MER beschrijft op deze bladzijde dat er voor een aantal soorten nog aanvullend inventarisatieonderzoek wordt geadviseerd. Dit is niet specifiek voor de aanlegfase.	
	14. Blad 114 laatste regel. Uit het voorgaande blijkt dat er nog wel degelijk leemten in kennis zijn, die naar onze mening opgevuld moeten worden.	Er zijn geen leemten in kennis die van belang zijn voor de besluitvorming over het PIP en de ontgrondingsvergunning.	
I17	Inspreker, wonende te Lettelbert aan de Lettelberterdijk 1 verzocht ons om u in kennis te stellen van haar inspraakreactie betreffende het ontwerp-inrichtingsplannen	Er zijn tijdens de keukentafel gesprekken meerdere opties besproken dit in relatie met de ligging van de kade, concrete toezeggingen zijn er niet gedaan. Er is wel gesproken over	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	voor het gebied De Drie Polders en het ter inzage legde voorontwerp-inpassingsplan (bestemmingsplan) gemaakt en het milieueffectrapport (MER). Inspreker is woonachtig aan de oostzijde van het deelgebied De Drie Polders. Ook biedt inspreker op deze locatie de mogelijkheid voor recreatief nachtverblijf (Bed & Breakfast). Inspreker heeft begrip voor het algemene belang dat verbonden is met de ontwikkeling van natuur en het verruimen van de waterbergingscapaciteit binnen onder meer dit deelgebied. Het inpassingsplan en het inrichtingsplan hebben echter ook nadelige gevolgen voor de omgeving. Zoals in de stukken beschreven is aan de keukentafel en in schetssessies "opgehaald" dat betrokkenen de wens hebben om het open karakter van het oostelijke deel van het plangebied te behouden. Er is bij de schetssessies en in de keukentafelgesprekken gesteld dat het doel van het raadplegen van alle betrokkenen is om te komen tot een gedragen plan. Voor inspreker geldt dat zij weliswaar begrip heeft voor het algemene belang dat met deze besluiten wordt nagestreefd, maar de plannen tot gevolg hebben dat er voor haar zichtschade zal optreden alsmede inkomensschade.	maatwerk en dat wordt in overleg bepaald met betreffende particulieren. De plannen worden medio 2018 in detail nader uitgewerkt. Bij alle woningen die te maken krijgen met een kade is voorzien in maatwerk. Per woning zal in overleg bepaald worden welke maatregelen er genomen moeten worden. Inspreker vreest dat door de aanleg van dijken er schade ontstaat aan haar onderneming, een Bed & Breakfast. Wanneer er sprake is van het wijzigen van een bestemming of het opnemen van een nieuwe bestemming, kan de perceelseigenaar daardoor in een mogelijk (nadeligere) positie komen. Of er daadwerkelijk sprake is van schade, zal uitgezocht moeten worden in een aparte procedure. Vanuit de planologische route kan er dan een verzoek om planschade worden gedaan.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	In deze gesprekken is begrip getoond voor de impact van een dijk op het uitzicht. Er is gesproken over het treffen van maatregelen, niet in het plangebied, maar op het terrein van inspreker, zoals het ophogen van haar perceel als ook de grond onder de behuizing voor de Bed & Breakfast en ook zijn er in die richting toezeggingen gedaan. Ook is er gesproken over het verleggen van de sloot om meer gevoel van ruimte te geven. Zelfs het overdragen van een stukje grond, grenzend aan de zijkant van het perceel, dat verhoogd zou kunnen worden om daar een nieuwe Bed & Breakfast-voorziening op plaatsen, waarmee ten miste de suggestie is gewekt dat als onderdeel van dit plan deze en andere compensatoire maatregelen kunnen worden genomen. Het inpassingsplan lijkt een dergelijke invulling niet te faciliteren. De toezeggingen die gedaan zijn werden echter naderhand ingetrokken omdat de dijk iets lager zou uitvallen en iets verder weg zou komen te liggen. Dat laat echter onverlet dat er dijken komen die het uitzicht beperken, maar ook voorzien de plannen in rietkragen langs de sloten die zo'n 2.50 tot 3 meter hoog kunnen worden, waardoor het gebied het uitzicht zeer aanmerkelijk vermindert en het huidige uitzicht op de achterliggende gebieden toch wordt ontnomen, nu echter zonder in compensatoire maatregelen te voorzien.		
	Overigens ontstaat ook overlast door jarenlange werkzaamheden in dit gebied in welke periode de	De werkzaamheden in het totale gebied De Driepolders gaan naar verwachting 1 jaar duren. De werkzaamheden worden	

*- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -*

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	Bed&Breakfast niet kan worden geëxploiteerd. De werkzaamheden in dit gebied zullen ongeveer 1,5 jaar in beslag gaan nemen. De hiervoor genoemde maatregelen waaronder het verruimen van het perceel, zou tot een compensatie van deze schade kunnen leiden.	gefaseerd uitgevoerd wat betekent dat de aannemer niet overal tegelijk aan het werk is. Er zal met name tijdelijke overlast ontstaan als men aan de oostzijde van het gebied aan het werk is (gemaal bouwen, weg openbreken e.d). Uitgangspunt is dat huizen/bedrijven bereikbaar moeten blijven. Indien er aantoonbare schade wordt geleden ten tijde van de uitvoering kan dat op dat moment worden geclaimd.	
	Ook is toegezegd dat omwonenden althans inspreker inspraak hebben over het vorm geven aan het gemaal. Er is hierover nog geen overleg geweest en duidelijkheid hierover is ook niet anderszins geboden.	Dit traject is nog niet opgestart maar er wordt zeker met de bewoners gesproken over de vormgeving van het gemaal.	
	Inspreker is van mening dat de aanvankelijke insteek om te komen tot een gedragen plan ten onrechte wordt verlaten en gewekte verwachtingen over het treffen van maatregelen om het verlies aan uitzicht te compenseren ten onrechte niet waar worden gemaakt, nu het verlies aan uitzicht nog steeds zal optreden. Uiteraard bestaan er mogelijkheden om buiten dergelijke vormen van compensatie aanvragen in te dienen om het onevenredig nadeel financieel te compenseren, maar in casu zijn op meerdere momenten toezeggingen gedaan om op praktische wijze de nadelen te ondervangen, welke toezeggingen niet gestand worden gedaan, terwijl het plan nog steeds uitzichtschade en ander verlies veroorzaakt. Inspreker nodigt u dan ook uit om het overleg voort te zetten en vraagt u de plannen niet verder vast te stellen of verder in procedure te brengen dan nadat deze toegezegde	Uitgangspunt bij het aanleggen van kaden is dat als de kade hoger wordt dan 1.50 m boven de bovenkant van de begane grondvloer de kade 100 meter vanaf de woning wordt gelegd om het eventuele zichtverlies te compenseren. In deze situatie is de kade 0.70 tot 1.0 m hoger dan de bovenkant van de begane grondvloer en komt de kade op 100 meter afstand van de woning te liggen. De ligging van de kade is in overleg met de bewoners aan de Lettelberterdijk bepaald. Daarnaast is toegezegd dat het ontwerp van de kade in overleg met de bewoners zal plaatsvinden. Omdat de kade al op 100 m van uw woning komt te liggen, is het treffen van compenserende maatregelen niet op voorhand noodzakelijk.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	praktische vormen van compensatie afdoende zijn verzekerd. Bel of mail ons gerust als u nog vragen hebt.		
I20	Insprekers wonen in Polder De Dijken te Boerakker en zijn eigenaren/ gebruikers van een woning met erf en aanpalend land en elders in de polder, samen ruim 2 ha. De polder is door Provinciale Staten aangewezen als natuurgebied en waterberging, die statistisch gezien een keer in de 25 jaar geïnunderd kan worden. Wij zijn lid van Belangenvereniging Polder de Dijken (PDD) die ook een zienswijze heeft ingediend, maar nemen de vrijheid daarnaast een privé zienswijze in te dienen. Zienswijze Milieu Effect Rapportage (MER) waterberging en natuur ZWK: 1. In het algemeen is het gebruikte detailniveau voor de prioritaire gebieden (Drie Polders, Dijken – Bakkerom en Dwarsdiep) beperkt. Verzoek om het rapport verder te detailleren.	Het MER is opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het inpassingsplan (PIP) en de nog te verlenen ontgrondingsvergunning. Het detailniveau van het MER sluit hierbij aan. Dit is een gebruikelijke gang van zaken. Het detailniveau van het MER wordt voldoende geacht.	
	2. Er ontbreekt een legenda bij tabel 0-1 (p13 MER). Het is niet voldoende duidelijk welke relatieve waarden kunnen worden meegegeven aan classificaties (zoals + en 0) en waar de weergegeven kleuren voor staan. Verzoek dit te verduidelijken.	Deze tabel staat in de samenvatting van het MER. In hoofdstuk 5 "Opzet effectbeoordeling" is in paragraaf 5.2. de aanpak van de effectbeoordeling beschreven en geeft tabel 5-1 een uitleg van de effectscores.	
	3. De Effecten tijdens de aanlegfase (oa. p14 MER) zijn beperkt samengevat. Er wordt aangegeven dat het uitzicht voor bewoners minder fraai zou zijn. Bewoners hebben	De aanlegfase is een fase van beperkte duur. De overlast voor de bewoners zal zoveel mogelijk beperkt worden.	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	echter ook last van bouwverkeer en infrastructurele aanpassingen en hebben gedurende de plan en uitvoeringsperiode negatieve effecten voor de waarde van hun woningen en bedrijven in het vrije economische verkeer. De MER bevat weinig analyse en conclusies wat betreft de leefbaarheid voor bewoners gedurende de uitvoering van de herinrichtingsplannen en compensatie. Verzoek om dit uit te breiden. Oa. dient er rekening te worden gehouden met de effecten op publieke en private infrastructuur (wo. electra en water) die zich in het plangebied bevinden.	De kabels en leidingen zijn reeds geïnventariseerd (KLIC-melding) gedaan, daarnaast wordt in de bestek fase een update van de KLIC-melding gedaan en wordt er overlegd met de kabel- en leidingbeheerders om knelpunten in kaart te brengen en waar nodig kabels en leiding te verleggen.	
	4. Figuur 9.1 en 9.15 (p87 en 97 MER) suggereert dmv. inkleuring dat een waterbergingsgebied over o.a. percelen Marum 6564 en Leek 4255 zal ontstaan. Deze percelen zijn privé bezit en horen bij een woning. In de schetssessies, bilateraal overleg en de afspraken met de belangenvereniging PDD is het uitgangspunt overeengekomen dat er geen waterberging, dijken en kwel sloten op privé grond zou worden ingericht – Verzoek om plan, regels en verbeelding aan te passen voor deze percelen (of rechtsopvolgers bij een eventuele kavelruil) conform eerdere toezeggingen. Verzoek kaart aan te passen (bijv. in lijn met figuur 9-17).	De detail inrichtingskaarten zijn wel goed weer gegeven. Er is geen noodzaak om dit in het MER aan te passen.	
	5. Het effect op bodemverontreiniging is weergegeven als “0” neutraal (tabel 0-1 p13, Tabel 9-3 p106 en tekst p107 MER). Gezien de aanwezigheid van asbest, het verplaatsen van grond bij de herinrichting en effecten van inundatie lijkt dit een algemene en te optimistische conclusie. Verzoek	Een heroverweging wordt niet noodzakelijk geacht. Waar gegraven zal worden zal eerst milieukundig onderzoek gedaan worden en indien er verdachte stoffen worden aangetroffen wordt de betreffende locatie gesaneerd.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	conclusie te heroverwegen en aan te passen naar – (negatief)	Alle te ontgraven, te vervoeren en te verwerken hoeveelheden grond mogen op basis van het Besluit Bodemkwaliteit worden toegepast. Er worden eventueel partijkeuring uitgevoerd. De polder wordt gevoed met oppervlaktewater dit is van goede kwaliteit (voldoet van de Achtergrondwaarden factsheets KRW). De effecten van inundatie van 1x in de 25 jaar zijn verwaarloosbaar.	
	6. Bodemverontreiniging (p107 MER). De lijst met bodemonderzoeken is beperkt. In polder de Dijken is het onder bewoners bekend dat mogelijk elders (bij andere toegangen en inritten nabij de Boerakkerweg) ook asbest aanwezig is. Verzoek om nader onderzoek te doen.	Er worden milieukundige onderzoeken gedaan naar verhardingen en grondhammen. Alle te verwijderen objecten worden milieukundig onderzocht.	
	7. Bodemverontreiniging (p107 MER). Er staat beschreven dat er sprake is van asbest in de grond van Boerakker 15, dit moet zijn Bakkerom 15.	Dit is een juiste constatering, echter heeft dit geen effect op de geplande onderzoeken. De noodzaak om dit in het MER aan te passen is er daarom ook niet.	
	8. Bodemverontreiniging (oa. p107 MER). Er lijkt onvoldoende onderzoek te zijn gedaan naar de mate van asbest in de grond op locatie Bakkerom 15, terwijl deze locatie midden in het plangebied ligt en het een locatie is waar een water en faunaverbindingen zijn gepland. Verzoek om te onderzoeken hoe zwaar deze verontreiniging is en of deze voldoende kan worden gesaneerd.	Dit onderzoek is reeds opgestart er wordt een volledig onderzoek uitgevoerd om te zien wat de aard en de verspreiding van de vervuiling is. Aan de hand van de uitkomsten wordt uiteindelijk bepaald of en hoe de locatie wordt gesaneerd.	
	9. Bodemverontreiniging (oa. p107 MER). Er wordt niet beschreven in de MER of andere plannen welke effecten	Binnen Bakkerom-De Dijken is alleen ter plaatse van een boerderij aan de Bakkerom 13-15 sprake van een bekende	

- Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	(deels gesaneerde) asbest in de grond heeft op mens, dier en natuur als er sprake is van inundatie en bij werkzaamheden voor herinrichting. Welke ervaring is er (landelijk) met inundatie op asbesthoudende gronden? Komt er asbest in het oppervlakte water? Verspreidt asbest zich in het grondwater (door wisselend peil)? Verzoek om deze risico's te onderzoeken en te verduidelijken.	asbestverontreiniging. Deze boerderij ligt buiten de waterberging, maar maakt wél onderdeel uit van de inrichtingsmaatregelen. Op dit moment wordt het terrein milieukundig onderzocht om de exacte aard, omvang en risico's van deze verontreiniging vast te stellen. Hierna wordt in overleg met het bevoegd gezag vastgesteld welke saneringsmaatregelen noodzakelijk zijn om de waterberging veilig in te kunnen richten. Binnen de te inunderen gebieden zelf, is voor zover nu bekend geen asbesthoudende grond (boven de restconcentratienorm) aanwezig. De risico's op het verspreiden van asbest naar het oppervlakte- of grondwater door het gebruik van de waterberging wordt hierdoor verwaarloosbaar geacht.	
	10. Bij de uitvoering van de inrichtingsplannen is een aanzienlijke verplaatsing van grond nodig, waarbij de Redendijk niet geschikt is voor transportverkeer (omdat deze slechts deels verhard is en een privé waterleiding bevat). Graag aandacht hiervoor.	Alle wegen die eventueel gebruikt kunnen worden voor de uitvoering worden voor aanvang van de uitvoering geïnspecteerd of deze geschikt zijn. Indien ze gebruikt gaan worden wordt de huidige toestand opgenomen. Na uitvoering worden de wegen wederom geïnspecteerd en wordt er bekeken of er schade is ontstaan. Als er schade is ontstaan wordt in overleg met de wegbeheerder een herstelplan opgesteld. Tijdens de uitvoering worden de wegen, indien nodig dagelijks geveegd.	
I21	"Mede omdat de condities als gevolg van de natuurinrichting doorgaans al nat zijn". Dit is voor de Ottervallei pertinent onjuist. Het peil blijft daar op NAP - 2,00 m en het is er nergens plasdras op dit moment. Het is	Voor het meten van de grondwaterstanden worden naast de bestaande meetpunten nieuwe meetpunten ingericht.	

- *Nota Reactie en Commentaar Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier (ZWK):
ontwerp-inrichtingsplannen, voorontwerp-inpassingsplan en milieueffectrapport* -

Indiener Zienswijze	Zienswijze	Commentaar en verwerking	
	ons nergens uit gebleken dat er een veranderende situatie ontstaat ten opzichte van de huidige (water stand). Wij pleiten voor het meten van de huidige situatie om een betere inschatting van het effect te kunnen maken en waar nodig maatregelen te treffen om negatieve gevolgen tegen te gaan. Wij pleiten voor meer informatie en onderbouwing van de huidige flora en fauna (actuele onderzoeken) om beter een inschatting te kunnen geven van de impact op de verandering en ontwikkeling naar de toekomst van de natuur.	Staatsbosbeheer inventariseert regelmatig de natuurwaarden. Zij volgt de ontwikkeling van flora en fauna om haar beheer daar op aan te kunnen passen. Ten behoeve van de uitvoering zal een aanvullende inventarisatie plaats vinden naar beschermde planten en dieren in het gebied.	